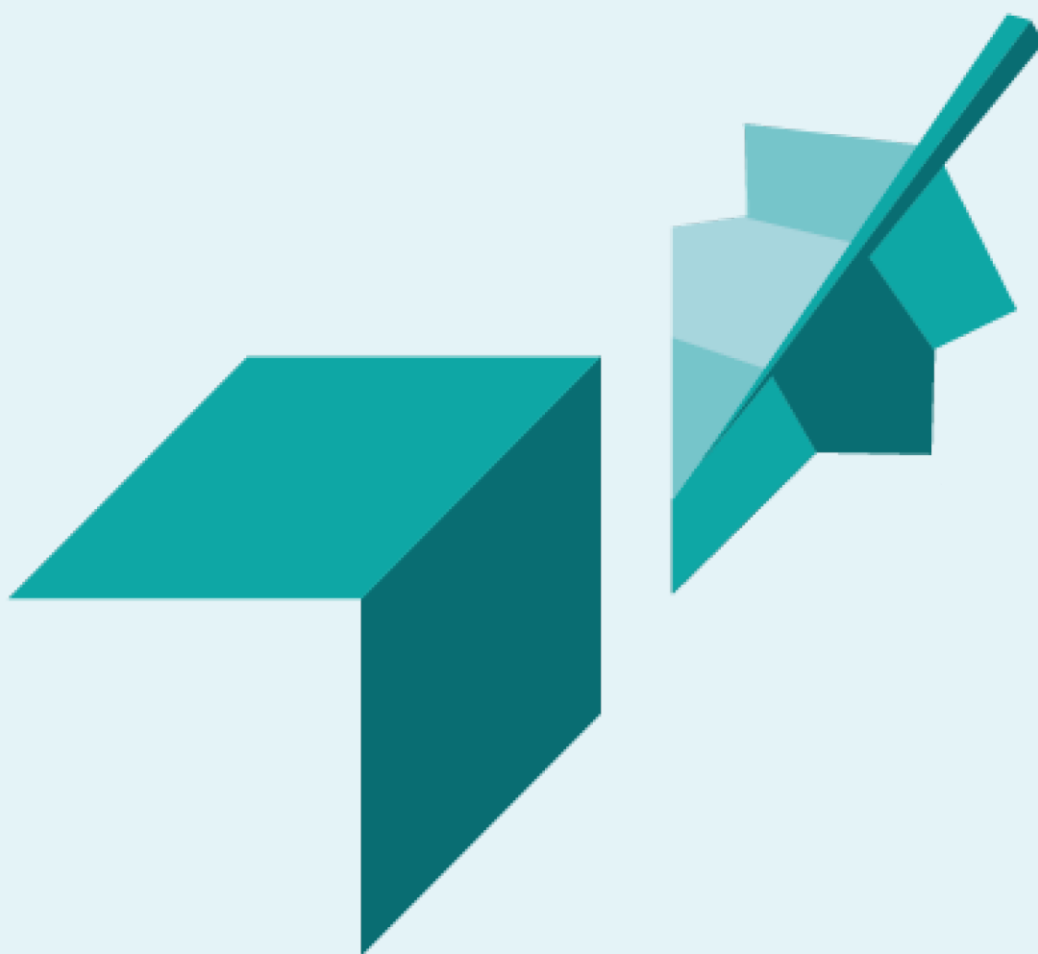

2023

Årsredovisning

Tillväxtverkets skapar förutsättningar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör vi genom att erbjuda kunskap, nätverk och möjligheter till investeringar för företag, kommuner och regioner.

Våra tre politikområden – regional utvecklingspolitik, landsbygdspolitik och näringspolitik – är tillsammans en naturlig utgångspunkt för våra insatser.

Tillväxtverket är en nationell myndighet med regional närvaro på nio orter.

Förord	4
Vårt uppdrag	5
Vår organisation	7
Ledningsgrupp	8
Styrelse	10
Resultatredovisning	12
Finansiell redovisning	95
Intern styrning och kontroll	133

Förord

Ett intensivt och spännande verksamhetsår ska summeras. Ett år som inneburit en successiv omställning av Tillväxtverkets verksamhet. Vårt stora uppdrag som vi fick under pandemin att bevilja stöd till korttidsarbete är under avslut. Vi rustar nu myndigheten för nya uppdrag och utmaningar.

Under året fortsatte vi vårt målinriktade arbete att förenkla för företag. Vi genomförde vår återkommande undersökning Företagens villkor och verklighet. Den visar på tydliga förbättringar inom förenklingsområdet. Inom de flesta branscher upplever företagen att uppgiftslämnande till myndigheter inte är ett lika stort problem som tidigare.

Det är viktigt att vi är uthålliga och fortsätter bidra till förenkling. En grundbult är verksam.se där företagare och blivande företagare hittar information, verktyg och e-tjänster från flera myndigheter. Sajten uppdaterades 2023 med ny design, ny innehållsstruktur och en modern teknisk plattform som på sikt möjliggör ett utökat tjänsteutbud.

Vi ser ett ökat fokus på svensk industri och industriell omvandling. I Norrbotten och Västerbotten genomförs stora investeringar i grön och klimatsmart produktion. Investeringar som ska skapa jobb, välfärd och samtidigt begränsa klimatpåverkan. Tillväxtverket fick under året i uppdrag att samordna det nationella arbetet med att stödja omvandlingen.

De regionalfondsprogram som Tillväxtverket förvaltar mobiliserar breda grupper av aktörer och medfinansierare i gemensamma insatser för att lösa samhällsutmaningar. Under 2023 genomförde vi flera utlysningar i syfte att främja innovation, konkurrenskraft, digitalisering, internationalisering samt miljö- och klimatomställning.

En fortsatt oro i omvärlden ger avtryck i Tillväxtverkets verksamhet. Mot slutet av året fick vi i uppdrag att tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stärka näringslivets arbete med försörjningsberedskap.

Tillväxtverket är en ständigt relevant myndighet som pålitligt levererar med hög kvalitet. Vi är flexibla och anpassar oss snabbt till nya förutsättningar i politik och omvärld. Allt med vårt övergripande mål för ögonen – konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige.

Stort tack alla duktiga medarbetare för det här året!

Elisabeth Backteman, generaldirektör

Vårt uppdrag

Tillväxtverkets huvuduppgifter är att främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt i alla delar av landet, och att genomföra delar av den europeiska sammanhållningspolitiken.

Våra insatser skapar förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Vi arbetar inom tre politikområden – den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken. De stärker varandra och är tillsammans en naturlig utgångspunkt för alla våra insatser.

Vårt övergripande mål

Vårt övergripande mål ligger i linje med de globala målen i Agenda 2030 för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling.

Konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige.

Våra erbjudanden

Kunskap

Vi erbjuder kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag, kommuner och regioner står inför. Vår kunskap är behovsanpassad och utgår från lokala, regionala och nationella förutsättningar och behov.

Nätverk

Vi erbjuder nätverk och samverkan mellan nationella myndigheter, organisationer och aktörer som verkar lokalt och regionalt för att lösa problem och för att utveckla möjligheter för våra målgrupper.

Investeringar

Vi ger möjligheter till investeringar som skapar konkurrenskraftiga företag och en hållbar utveckling i alla delar av landet. Investeringarna kan exempelvis ske i form av finansiering via projektmedel eller stöd till företag.

Våra framgångsfaktorer

Vi har identifierat framgångsfaktorer som hjälper oss att skapa nytta för våra målgrupper.

Vi agerar på kunskap. Vi skapar och sprider kunskap som vi själva och andra kan agera på. Vi vet vilka insatser som skapar mest värde och som ger effekt för våra målgrupper. I våra analyser och kunskapsunderlag tar vi hänsyn till olika lokala, regionala och nationella förutsättningar och behov. Vår samlade kunskap och vårt engagemang är efterfrågad av andra.

Vi har enkla och smarta processer. Det innebär att vår verksamhet präglas av god service, effektivitet och rättssäkerhet. Vi arbetar med utveckling och innovation för att säkerställa ändamålsenliga arbetssätt och verktyg som underlättar för oss och våra målgrupper. Vi har kapacitet att anpassa vår verksamhet för att skräddarsy lösningar för olika uppdrag.

Vi samarbetar internt och externt för att lyckas med vårt uppdrag. I vårt arbete tar vi ett gemensamt ansvar för hela myndighetens uppdrag och använder vår samlade kompetens. Exempel på aktörer vi samarbetar med är statliga myndigheter, främjandeorganisationer och branschorgan.

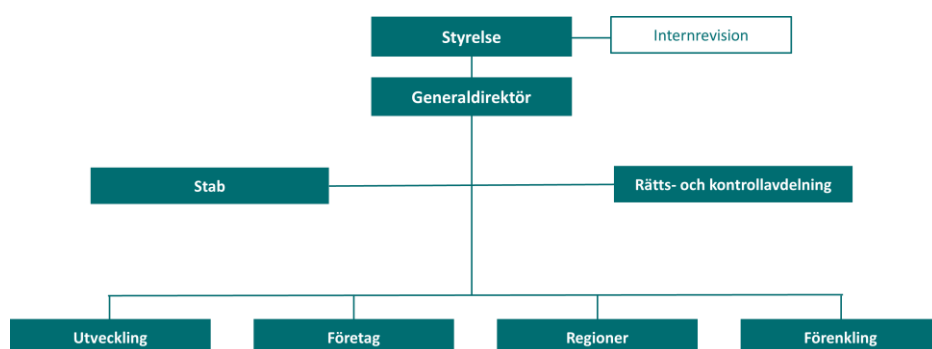
Vår organisation

Medarbetare och organisation

Tillväxtverket har medarbetare på nio platser i Sverige, från söder till norr. Våra kontor finns i Malmö, Göteborg, Jönköping, Örebro, Stockholm, Gävle, Östersund, Luleå och Arjeplog. Antalet årsarbetskrafter var 512 under 2023.

Tillväxtverket leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten inför regeringen. Generaldirektören ingår i styrelsen och ansvarar för den löpande verksamheten i enlighet med styrelsens direktiv och riktlinjer.

Verksamheten är vid årets slut indelad i sex avdelningar.

Ledningsgrupp

Elisabeth Backteman

Generaldirektör för Tillväxtverket
Tidigare statssekreterare på Justitiedepartementet och Näringsdepartementet
Fil. kand. i statsvetenskap, Stockholms universitet
Ordförande i Styrelsen för Samhällsnytta AB

Lars Wikström

Stabschef
Tidigare avdelnings- och enhetschef på Nutek och Tillväxtverket
Pol. kand. och magisterexamen inom kvalitets- och ledarskapsutveckling, Mittuniversitetet

Tove Kockum

Rättschef
Tidigare enhetschef på Konkurrensverket och ämnessakkunnig på Justitiedepartementet
Jur. kand. Stockholms universitet, Post Graduate Diploma, EC Competition Law, King's College London

Tim Brooks

Avdelningschef Företag
Tidigare departementsråd och sekretariatschef på Näringsdepartementet
BA, University College Cork, Irland

Anna Johansson

Avdelningschef Förenkling, tillförordnad avdelningschef Utveckling
Tidigare enhetschef på Tillväxtverket
Jurist och Civilekonom Stockholms universitet

Kristina Zetterström

Avdelningschef Regioner
Tidigare länsråd i Östergötland och Kronoberg, departementsråd Statsrådsberedningen/ Regeringskansliet
Master, MA, College of Europe, Brugge, fil.kand. Lunds universitet

1 januari–2 maj 2023

Lena Carlsson

Avdelningschef Utveckling

1 januari–31 maj 2023

Patrik Sällström

Tillförordnad avdelningschef Regioner

1 januari–16 oktober 2023

Johanna Pauldin

Tillförordnad avdelningschef Kvalitet och kontroll

1 juni–15 september 2023

Martin Olauzon

Tillförordnad avdelningschef Regioner

Styrelse

Annika Stenberg

Styrelseordförande sedan 2023 (juni)

Tidigare generaldirektör för Bolagsverket
Tidigare regionpolischef samt regionskattechef

Master of Science, Business and Public Law, Göteborgs universitet

Carl Melin

Ledamot sedan 2017 (augusti)

Forskningsledare i tankesmedjan Futurion AB

Fil. dr. statskunskap

Styrelseledamot i Stiftelsen Tekniska Museet

Ersättare i Haninge Holding AB

Margareta Dahlström

Ledamot sedan 2017 (augusti)

Professor i kulturgeografi vid Karlstads universitet

Ledamot i Reglabs styrelse

Gunnar Holmgren

Ledamot sedan 2023 (juni)

Tidigare generaldirektör för Försvarets Materielverk och för Arbetsgivarverket

Tidigare landshövding i Västernorrlands län

Fil. kand samt ekonomie licentiatexamen, Stockholms universitet

Per Grankvist

Ledamot sedan 2018 (april)

Journalist och expert på hållbarhetsfrågor

Styrelseledamot i Vad Vi Vet Media och Data Act Lab

Hellen Wohlin Lidgard

Ledamot sedan 2022 (juli)

Civilingenjör och entreprenör inom tech

Styrelseordförande i Quantum Leap Consulting, Yellow Elk och Baloo Learning

Styrelseledamot i Nordstjärnan Growth och Soltech Energy Solution

Elisabeth Backteman

Generaldirektör för
Tillväxtverket

Tidigare statssekreterare på
Justitiedepartementet och
Näringsdepartementet

Fil. kand. i statsvetenskap,
Stockholms universitet

Ordförande i Styrelsen för
Samhällsnytta AB

Tove Kockum

Rättschef
Styrelsens sekreterare

Kristina Alsér

Styrelseordförande

Ledamot 1 juli 2014–31 mars 2023

Sara Wallin

Vice styrelseordförande

Ledamot 1 juli 2017–1 december 2023

Mikael Westberg

Ledamot 1 oktober 2021–8 maj 2023

Resultatredovisning

Resultatredovisningen beskriver hur Tillväxtverket tog sig an uppdraget att bidra till konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige 2023.

Resultatredovisningen för 2023 års verksamhet följer strukturen i Tillväxtverkets regleringsbrev och instruktion. Det framgår i inledningen av respektive avsnitt vilka återrapporteringskrav (ÅK), regleringsbrevsuppdrag (Uppdrag), särskilda uppdrag (SU) och uppgifter enligt instruktion (§) som avsnittet omfattar. Uppdrag där specifika datum för redovisning finns redovisas utförligt i särskild ordning och kort i resultatredovisningen.

Resultatredovisningen är indelad i regleringsbrevets tre målområden. Huvudavsnitten har underavsnitt som alla inleds med en samlad bedömning av resultat och effekter. Därefter kommer redovisning av resultat och utveckling inom respektive genomförd insats.

Avslutningsvis redovisar vi övriga återrapporteringskrav och uppdrag, övriga uppgifter enligt instruktionen, vår kompetensförsörjning och året i siffror.

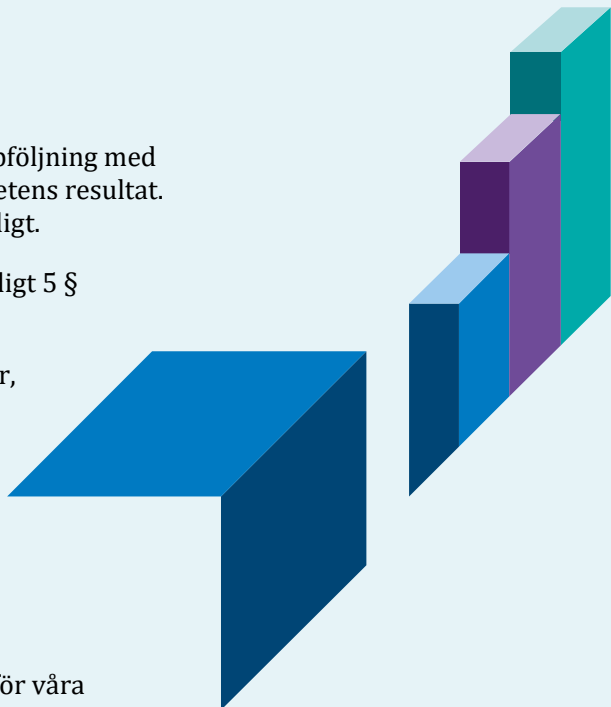
- Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag
- Villkor och förutsättningar för företag
- Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling
- Övriga återrapporteringskrav, uppdrag och uppgifter
- Vår kompetensförsörjning
- Året i siffror

Tillväxtverket använder förändringsteorier som grund för uppföljning med resultatindikatorer, utvärdering och bedömning av verksamhetens resultat. Vi redovisar individbaserad statistik enligt kön där det är möjligt.

De insatser som Tillväxtverket utvecklar och genomför ska enligt 5 § förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket:

1. beakta skillnader i förutsättningar i olika typer av regioner, i gles- och landsbygder, i små och medelstora städer och i storstadsområden
2. utgå från företagens och företagarnas behov
3. beakta kvinnors och mäns förutsättningar
4. vara marknadskompletterande och konkurrensneutrala
5. beakta sociala och miljömässiga aspekter.

Vi beaktar dessa aspekter löpande när vi planerar och genomför våra insatser.

Innehållsförteckning resultatredovisning

Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag	14
Fler och växande företag	14
Främja och stödja hållbar näringsutveckling	25
Villkor och förutsättningar för företag	32
Enklare kontakter mellan företag och myndigheter	33
Förenkling genom regler och regeltillämpning	41
Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling	46
Lokal och regional utvecklingspolitik	46
Regionala företagsstöd	55
Genomförande av Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning	58
En sammanhållen landsbygds politik	68
Övriga återrapporteringskrav, uppdrag och uppgifter	76
Stöd vid korttidsarbete	76
Hållbar tillväxt	79
Övrigt	84
Vår kompetensförsörjning	89
Kostnader och intäkter per målområde	91
Verksamhetskostnader	91
Lämnade bidrag	91
Investeringsbudget	94
Intern styrning och kontroll 2023	133
Kontrollmiljö	133
Riskhantering	133
Kontrollåtgärder och uppföljning	134
Förbättringsområden	135
Internrevision	136

Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag

I det här avsnittet redogör vi för insatser som ska främja affärsutveckling hos små och medelstora företag.

Fler och växande företag

1 § 1 Utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag.

2 § 1 Verka för att fler och växande företag utvecklas i alla delar av landet.

2 § 3 Verka för hållbara lösningar som ur ett miljö- och klimatperspektiv stöder utvecklingen av ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet.

ÅK 1.1 Vilka insatser myndigheten har genomfört för att främja affärsutveckling hos små och medelstora företag, och vilka resultat som har uppnåtts, vad gäller: entreprenörskap, kapitalförsörjning, digital omställning, information och rådgivning samt grön omställning.

3 § 9 Ansvara för det särskilda målet att stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft och hållbarhet och uppnå additionalitet på unionsnivå enligt artikel 3.2 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/690 av den 28 april 2021 om inrättande av ett program för den inre marknaden, konkurrenskraft för företag, inklusive små och medelstora företag, området för växter, djur, livsmedel och foder och europeisk statistik (programmet för den inre marknaden) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 99/2013, (EU) nr 1287/2013, (EU) nr 254/2014 och (EU) nr 652/2014.

3 § 14 För företag tillgängliggöra information inom miljöteknikområdet och ansvara för förvaltningen av den databas över svenska miljöteknikföretag och den karta över svenska referensanläggningar som tagits fram inom ramen för Sveriges miljöteknikråds kommittéuppdrag.

2 § 5 Främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor.

Samlad bedömning

Vi bedömer att Tillväxtverkets insatser på området bidrog till hållbar tillväxt och ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet samt till fler och växande företag. Vi utvecklade kunskap och genomförda konkreta insatser. Några exempel på resultat är:

- Affärsutvecklingscheckar som ger företag möjlighet att utveckla sin verksamhet. Utvärderingar visar att de företag som tagit emot affärsutvecklingscheckar har en högre överlevnadsgrad, omsättning och förädlingsvärde jämfört med en kontrollgrupp.
- Kapitalförsörjning för klimatomställning som bedöms stärka svenska företags konkurrenskraft inom grön omställning och forskningsbaserad innovationskraft. De företag som tagit del av tjänsterna har högre utvecklingstakt när det gäller omsättning, förädlingsvärde och antal anställda i jämförelse med företagen i kontrollgrupperna.
- Affärsrådgivning och innovationscoachning för små och medelstora företag genom Enterprise Europe Network (EEN). De företag som tagit del av tjänsterna har högre utvecklingstakt när det gäller omsättning, förädlingsvärde och antal anställda i jämförelse med företagen i kontrollgrupperna.
- Insatser för att främja entreprenörskap vid universitet och högskolor bidrar till bättre samverkan mellan olika aktörer på lång sikt.
- Verksamhetsbidrag till olika aktörer och insatser som främjar företagande bidrar till fler och växande företag.

Under året stärkte Tillväxtverket kunskapen om vad som behövs för att främja kvinnors företagande, som i sin tur ska bidra till att främja tillväxt och konkurrenskraft. Kunskapen kommer framför allt från det uppdrag om kvinnors företagande som myndigheten genomförde och slutrapporterade under 2023. Vi bedömer att kunskapsunderlaget har potential att stärka våra och andras insatser för kvinnors företagande. Det möjliggör en bättre uppföljning och utvärdering av sådana insatser.

Vi ökade också kunskapen om hur företagen ser på möjligheter och utmaningar kopplat till grön omställning och vilken syn de har på sin roll i omställningen. Vi bedömer att den nya kunskapen ger både Tillväxtverket och andra aktörer bättre möjligheter att utforma insatser som är relevanta för företagens behov. Insikterna kommer från en enkätundersökning till små och medelstora företag som vi genomförde under året.

Resultat och utveckling

Affärsutveckling hos små och medelstora företag

Insatser och resultat som syftar till affärsutveckling presenteras under rubrikerna entreprenörskap, kapitalförsörjning, digital omställning, information och rådgivning och grön omställning. Det finns mer att läsa om vissa av dessa områden i andra delar av årsredovisningen.

Entreprenörskap

Kvinnors företagande

Tillväxtverket hade i uppdrag att ta fram en sammanställning över statliga åtgärder kopplade till kvinnors företagande. Uppdraget syftade till att bedöma vilka typer av åtgärder som bäst kan främja kvinnors företagande. Uppdraget genomfördes april–oktober. Vi slutrapporterade uppdraget till Klimat- och näringslivsdepartementet i november 2023. Uppdraget resulterade i fyra kunskapsunderlag och en slutrapport. Det samlade materialet som bygger på 20 statliga åtgärder, 472 vetenskapliga artiklar, nationella och internationella studier och dialog med entreprenörer, främjare och akademi resulterade i åtta slutsatser. Det handlar bland annat om väl fungerande ramvillkor, stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse samt ett stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och varierat näringsliv. Slutsatserna ligger till grund för Tillväxtverkets bedömning av vad som behövs för att främja kvinnors företagande, tillväxt och konkurrenskraft framöver. Sverige behöver lika villkor för företagande där kvinnors företagande både stärker den svenska konkurrenskraften och jämställdheten. Företagande behöver ses som ett naturligt alternativ för sysselsättning efter slutförd utbildning. Det behövs dessutom ett trygghetssystem som är utvecklat och anpassat för såväl företagare som anställda.

Verksamhetsbidrag till SVID

Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID) fick under året verksamhetsbidrag för att stärka små företags tillväxtarbete med designprocesser och bidra till förnyelse, innovation och affärsutveckling. SVID använder sig av designmetoder. Dels som verktyg för verksamhetsutveckling, dels för utveckling av varor, tjänster och organisationers ledarskap. De kan även bidra till omställningen till cirkulär ekonomi.

Stiftelsen lanserade en ny lärplattform under hösten. Materialet på plattformen kommer att utvecklas kontinuerligt. Under året testades och lanserades kursen *Användarcentrerad affärsutveckling*. Samtliga deltagare får en certifiering av SVID efter genomförd kurs. 40 deltagare, 58 procent kvinnor och 42 procent män, fick certifikat. En kurs i immaterialrätt genomfördes i samarbete med Patent- och registreringsverket och Svenskt Näringsliv. Cirka 50 deltagare, 58 procent kvinnor och 42 procent män. SVID utformade även en grundkurs i designmetodik för idéer till nya tjänster *Från idé till prototyp* och kursen *Cirkulär design*. Kursen erbjuder en designmetodik för grön omställning för utveckling av nya varor och tjänster.

Under året hölls cirka 15 seminarier med sammantaget cirka 900 deltagare, ungefär 60 procent kvinnor och 40 procent män. Seminarierna inspirerar till implementering av designmetodiker i olika typer av organisationer. SVID medverkar också i ett europeiskt konsortium för europeisk designagenda för att främja företags förmåga till omställning till cirkulär ekonomi och konkurrenskraft.

Tillväxtverket genomförde fyra dialogmöten med SVID.

Mentorskapsinsatser

Tillväxtverket upphandlade 2019 Stiftelsen Svenska Jobs and Society för att genomföra mentorskapsinsatser i hela Sverige. Nyföretagare fick tillgång till en mentor i upp till ett år för att utveckla sitt företag och sitt entreprenörskap. Insatserna riktar sig främst till blivande företagare och målgrupperna kvinnor och personer med utländsk bakgrund.

Totalt 640 adepter fördelat på 613 adept- och mentorpar genomförde insatsen projektperioden augusti 2022 till juli 2023. Av adepterna var 63 procent kvinnor och 37 procent män. Antalet adepter med utländsk bakgrund var 169 vilket motsvarar 27 procent av adepterna. Fördelningen mellan män och kvinnor var jämn. Av det totala antalet adepter var åtta procent personer med utländsk bakgrund som har bott upp till tre år i Sverige. Andelen mentorer med utländsk bakgrund var nio procent. Andelen sociala företag uppgick till fem procent. Antalet mentorpar respektive adeptföretag inom besöksnäring uppgick till 40 vilket är sex procent.

Motsvarande uppgifter för perioden 2021–2022 var totalt 611 adept- och mentorpar som genomförde insatsen. Andelen kvinnor som var adepter var 65 procent. Andelen adepter med utländsk bakgrund var 29 procent. Åtta procent av alla adepter med utländsk bakgrund som deltog hade bott i Sverige upp till tre år. Andelen mentorer med utländsk bakgrund var tio procent. Andelen sociala företag med utländsk bakgrund var sex procent. Andelen mentorpar åtta procent och andelen adeptföretag inom besöksnäring åtta procent.

För samtliga parametrar överstiger utfallet målsättningen för projektet. Målsättningarna för insatser när det gäller mentorskap var 600 deltagande adepter och 600 mentorspar. Andelen adepter som genomför insatsen skulle vara minst 50 procent kvinnor och minst 20 procent med utländsk bakgrund. Vi ser vissa regionala skillnader till exempel i könsuppdelningen på adepterna. Andelen kvinnor som adepter minskade från 65 till 63 procent totalt, men i Södra Sverige var andelen kvinnor 68 procent.

Entreprenörskap vid universitet och högskolor

Tillväxtverket främjar och samordnar frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor. Det sker genom direkta insatser riktade till studenter och studentnära organisationer. Vi gör det även genom strukturpåverkande och kunskapsutvecklande insatser för att främja entreprenörskap vid universitet och högskolor på lång sikt.

År 2022 beviljade Tillväxtverket Högskolan Väst medfinansiering för att genomföra konferensen *Högskola och samhälle i samverkan*. Syftet var att samla näringsliv, offentlig sektor, civilsamhälle och akademi för att stärka samverkan mellan parterna. Syftet var också att sprida kunskap och skapa erfarenhetsutbyte kring samverkan mellan akademi och samhälle. Fokus var forskningssamverkan som en förutsättning för ett ökat entreprenörskap. Konferensen genomfördes i maj 2023. Tillväxtverkets generaldirektör deltog i ett panelsamtal och betonade vikten av att gå från ord till handling när det kommer till samverkan. Tillväxtverket arrangerade också ett seminarium tillsammans med AB Volvo och Learntech AB. Rubriken var *Så blir Sverige en internationellt attraktiv FoU-nation: en vision för samverkan kring expertkompetens*.

Verksamhetsbidrag till Drivhuset

Tillväxtverket betalade ut fem miljoner kronor till Drivhuset Norden (Ekonomiska föreningen Drivhuset Norden) för verksamheten 2023. Drivhuset runt om i landet har till uppgift att inspirera och stötta studenter i att utveckla entreprenörskap, förverkliga affärsidéer och starta företag. I verksamheten ingår aktiviteter inom entreprenörskap och innovation, alumniverksamhet, inspirationsevenemang, vägledning och skräddarsydda program för affärsutveckling i samarbete med olika innovations- och

företagsfrämjare. Drivhuset genomför poänggrundande utbildningar vid universitet, högskolor och yrkeshögskolor. Under året vidareutvecklade Drivhuset arbetet med EU:s nyckelkompetenser för livslångt lärande. Drivhuset rapporterade in 1 282 startade företag (mål 1 250) och att 3 483 personer fått individuell vägledning i entreprenörskap och företagande (mål 3 200). I Drivhusets verksamhet deltog 51 procent kvinnor och 49 procent män. Målet var en jämn könsfördelning om 50/50 .

Kapitalförsörjning

Finansieringsinstrument för finansiering av klimatnytta och kommersialisering av forskning

Tillväxtverket arbetar med riskkapitalfonder för att främja kapitalförsörjning till innovativa företag i tidiga skeden. Fonderna finansieras genom Europeiska regionala utvecklingsfonden. Under de två senaste programperioderna har Tillväxtverket lagt till ytterligare en dimension i tre av fonderna. Det innebär att de innovativa företag som finansieras genom fonderna ska bidra till att stärka svenska företags konkurrenskraft inom grön omställning och forskningsbaserad innovationskraft.

Den första fonden med inriktning mot klimatnytta, Gröna fonden, etablerades under programperioden 2014–2020. Fonden förvaltas av Almi Invest GreenTech AB och dess kapital uppgår till totalt 650 miljoner kronor. Fonden investerar i tidiga skeden i företag med innovativa produkter som bidrar till klimatgasreducering. Gröna fonden avslutade sin investeringsfas 30 juni 2023. Då hade fonden investerat 550 miljoner kronor i totalt 35 bolag och attraherat privat medfinansiering om cirka 2,3 gånger pengarna. Fonden övergick i förvaltningsfas under juli månad och fortsätter att göra följdinvesteringar i sina portföljbolag tills de är mogna att avyttras främst genom försäljning.

Inom den pågående programperioden 2021–2027 slutförde Tillväxtverket under året upphandlingen av förvaltare för Fonden för klimatomställning. Almi Invest GreenTech AB vann därmed sitt andra klimatfondsmandat. Fonden för klimatomställning ska uppgå till minst 581 miljoner kronor varav 232 miljoner kronor i finansiering från Regionalfondens nationella program. Den har till syfte att investera i företag i tidiga skeden som väsentligt bidrar till klimatomställningen och till Sveriges miljö- och klimatmål om nettonollutsläpp 2045. Fonden beräknas starta sin verksamhet 2024.

Med 42 miljoner kronor i finansiering från Regionalfondens Stockholmsprogram perioden 2021–2027 upphandlade Tillväxtverket en förvaltare för den regionala riskkapitalfonden i Stockholm. Trio Impact Invest vann mandatet att förvalta fonden som stöts av universitetsalliansen Stockholm Trio – Karolinska Institutet, KTH och Stockholms universitet. Fonden ska uppgå till minst 107 miljoner kronor och investera i forskningsintensiva företag med tillväxtpotential, så kallade deep tech-företag. Förutom ett stort behov av kapital kännetecknas dessa företag av lång tid från forskning till kommersialisering. Denna satsning har potential att bidra till att möjliggöra att fler forskningsbaserade idéer testas mot marknaden och skapar tillväxt i Sverige.

Affärsutvecklingscheckar

Med syfte att öka små företags konkurrenskraft och hållbar tillväxt i hela landet erbjöd Tillväxtverket under året tio regioner medel för affärsutvecklingscheckar till en nettobeviljad ram på 32 miljoner kronor. Företagen finansierade satsningen med ett lika stort belopp. Pengarna riktades mot internationalisering, digitalisering, grön omställning, kompetenskartläggning, kompetensutveckling och innovation. Utfallet blev att 205 företag fick möjlighet att utveckla sin verksamhet, 28 procent drivs av kvinnor och 72 procent av män.

Tillväxtverket har arbetat med affärsutvecklingscheckar till småföretag via regionerna sedan 2015. Åren 2021–2023 beviljade vi medel till affärsutvecklingscheckar från Europeiska regionala utvecklingsfonden för 106,5 miljoner kronor. 641 företag tog del av dessa medel i 14 regioner. 27 procent drivs av kvinnor, 73 procent av män.

Tillväxtverket gör årliga analyser av nyttan för företag som fått en check för affärsutveckling. Årets analys baserades på 462 företag som fick stöd 2018. Analysen visade att 240 företag som fått digitaliseringscheckar har en högre omsättning jämfört med en kontrollgrupp (5,2 mot 0,1), högre förädlingsvärde (6,3 mot 2,2) och högre överlevnadsgrad (95,8 mot 91,6).

Motsvarande analys för 222 företag som fått internationaliseringscheckar visade på högre omsättning (8,1 mot 2,2), högre förädlingsvärde (9,5 mot 4,0) och högre överlevnadsgrad (97,3 mot 91,1).

I en enkät om digitaliseringscheckar som 289 företag har svarat på säger 96 procent att de har implementerat en digital lösning. 97 procent anser att stödet har haft en positiv effekt på företagets utveckling. 97 procent anser att stödet har haft en positiv effekt på företagets konkurrenskraft. 98 procent anser att företaget har ökat sin digitala mognad som ett resultat av stödet.

Digital omställning

Säker digitalisering

Sedan 2020 driver Tillväxtverket ett kunskaps- och utvecklingsarbete inom säker digitalisering. En studie i början av året visade att avslutade pilotprojekt hade mött behoven hos småföretag med varierande grundkunskaper inom säker digitalisering. Under 2023 finansierade Tillväxtverket fortsättningsprojekt som byggde vidare på tidigare erfarenheter. I samarbete med fyra regionala innovations- och företagsfrämjare initierade vi också en pilotinsats med konsultcheckar för digital säkerhet. Totalt beviljade vi 39 checkar till ett belopp om 3,4 miljoner kronor. Piloten nådde en bred målgrupp, från mer traditionella småföretag till startup- och programvaruföretag, 30,8 procent hade en kvinna som företagsledare, 69,2 en man. I en uppföljningsenkät angav företagen att de utvecklade sina förmågor att beställa konsulttjänster, utveckla interna processer och att välja digitala system och verktyg. På en femgradig skala uppskattade företagen att de genom konsultstödet ökade sin digitala säkerhetskompetens från 2,6 till 4,2. En analys av insatserna för 2023 visar bland annat på att kommande lagstiftningar relaterat till digitalisering, AI och andra näralliggande lagstiftningar kan komma att påverka små och medelstora företags krav på digital säkerhet. Det hänger främst ihop med branschtillhörighet och typ av marknad.

Automationscheckar

Checkar för förstudier inför investeringar i automation i små och medelstora företag initierades i det nu avslutade programmet Robotlyftet. Checkarna visade sig vara ett framgångsrikt sätt att minska tekniska och/eller ekonomiska risker och därmed underlätta investeringar. Tillväxtverket erbjöd därför under året automationscheckar till det.

Totalt beviljade vi 31 checkar till ett belopp om 4,1 miljoner kronor med ett maxbelopp om 150 000 kronor per check. Ett företag beviljas högst två automationscheckar. 21 av företagen var nya sökande. Tio hade tidigare fått en check i Robotlyftet eller under 2022.

Produktionslyft inklusive verksamhetsbidrag till Produktionslyftet

Produktionslyftet har drivits sedan 2007 för att skapa bestående förändringsförmåga i företag med lean-produktion som grund. Produktionslyftet drivs genom ett partnerskap som samordnas av Research Institute of Sweden (RISE). Tillväxtverkets verksamhetsbidrag skapar förutsättningar för små och medelstora företag att få samma tillgång till kvalificerade tjänster som de stora företagen i Produktionslyftet. Utöver RISE ingår de här i partnerskapet:

- Chalmers tekniska högskola
- Jönköping University, KTH
- Högskolan Gävle
- Mittuniversitetet
- Luleå Tekniska Universitet
- IUC Sverige AB
- IUC Syd AB
- Mälardalens Universitet

Verksamhetsbidraget användes i huvudsak till den nationella strukturen och samordningen. Delar av verksamhetsbidraget användes till inspirationsaktiviteter där företag fick information om vad Produktionslyftet och lean produktion kan bidra med till företagen och inspiration till att starta ett förändringsarbete. Produktionslyftet började under året strategiskt samarbeta med Lean Forum och IUC Sverige, för att på regional nivå samla företag till inspirationsträffar. Under 2023 genomfördes fem regionala konferenser. Totalt deltog cirka 3400 personer. Precis som 2022 genomförde vi sex digitala frukostseminarier. Totalt deltog 887 personer, 32 procent kvinnor och 68 procent män, från sammanlagt 666 företag. 544 personer kom från små och medelstora företag, 28 procent kvinnor och 72 procent män, från sammanlagt 430 företag. Samtliga siffror är en ökning jämfört med 2022, förutom andelen kvinnor som minskat något.

Produktionslyftet består av ett basprogram som är ett utvecklingsprogram på 18 månader och ett fortsättningsprogram på 10–18 månader för företag som genomgått basprogrammet. Det består även av ett kortare startprogram som ger beslutsunderlag för att företagen ska kunna gå in i basprogrammet. Under 2023 deltog 58 företag i bas eller fördjupningsprogram. 44 var små- och medelstora företag. 11 företag medverkade i de kortare startprogrammen. Motsvarande siffror för 2022 var 50, 35 respektive sex.

Utöver det verksamhetsbidrag som Produktionslyftet fick gav Tillväxtverket stöd till mindre företag via checkar för att de ska kunna genomföra Produktionslyftets basprogram. Stödet minskar tröskeln att gå med i

programmet. Företag med upp till 100 anställda kunde få stöd med 150 000 kronor. Gränsen 100 anställda är för att stödet ska nå de företag som har mest nytta av det.

Under 2023 beviljades stöd till 15 företag till ett totalt belopp om 2,25 miljoner kronor.

Information och rådgivning

Insatser och resultat inom information och rådgivning redovisas även i avsnittet Villkor och förutsättningar för företag.

Enterprise Europe Network, EEN

Enterprise Europe Network (EEN) är ett internationellt nätverk som ger stöd till små och medelstora företag. Syftet är att de ska nå ut på nya internationella marknader. Nätverket bidrar därmed till ökad konkurrenskraft och tillväxt i företag. Nätverket består av cirka 600 organisationer i ett 60-tal länder. Tillväxtverket är huvudfinansiär och ansvarig för nätverket i Sverige.

EEN i Sverige finns representerat hos elva nationella och regionala näringslivsorganisationer som geografiskt täcker hela Sverige, bland annat:

- ALMI Företagspartner,
- Research Institutes of Sweden (RISE),
- regionala utvecklingsbolag,
- Företagarna,
- inkubatorer
- science parks.

Genom de regionala noderna kan EEN arbeta strategiskt med att skapa plattformar för internationalisering, innovation och digitalisering samt resiliens som innebär långsiktig förmåga att stå emot och återhämta sig från motgångar och kriser. Den verksamhet som marknadsförs genom EEN finansieras av Tillväxtverket och EU:s program för den inre marknaden. Nuvarande programperiod är 2022–2025.

Resultatet av nätverkets insatser följs genom att vi mäter effekterna av rådgivningen för företagen och i vilken utsträckning den bidragit till förflyttning av företagets position på en internationell marknad. Företag som får stöd via EEN växer över tid i samtliga ekonomiska variabler. Utvecklingstakten i omsättning, förädlingsvärde och antal anställda är avsevärt högre än i kontrollgruppernas företag.

Under åren fick 577 enskilda företag fördjupad rådgivning om affärsstrategier, hållbarhet, internationella affärer, innovation, digitalisering, juridik och avtal, finansiering med mera. EEN skapade 166 internationella affärssamarbeten och nivåhöjande insatser för svenska små och medelstora företag.

De regionala EEN-rådgivarna medverkade även i bedömningen av projektansökningar inom Tillväxtverkets insats Affärsutvecklingscheckar för internationalisering, digitalisering och hållbarhet. EEN finns representerat i alla regionala exportcentra i landet.

Under 2023 godkände vi ett delprojekt som heter Enterprise Europe Network to European Innovation Council (EEN2EIC). Projektet är ett nordiskt samarbete för att coacha nordiska Seal of Excellence-företag att hitta annan finansiering och att erbjuda affärsutvecklingsinsatser samt coaching för att ansöka på nytt till de europeiska forskningsprogrammen. Projektet följer EEN:s nuvarande programperiod.

EU SME

Sex aktörer, varav fem finns inom EEN, samverkar kring EU SME Support. Det är ett supportkontor med uppgift att öka små och medelstora företags deltagande i Horisont Europa, Eurostars, Eurekaprojekt, EIC Acceleratorn respektive EU:s innovationsfond. Kontoret drivs av Research Institutes of Sweden, RISE. Tillväxtverket, Energimyndigheten och Vinnova står för finansieringen. De tre myndigheterna har löpande kontakt med supportkontoret dels för att förse dem med fakta om program och utlysningar, dels för att medverka i utvecklingen av arbetet. Myndigheterna har också löpande kontakter sinsemellan för att ensa kraven på och uppföljningen av supportkontoret.

Under 2023 fick 243 företag support om EU-finansiering. 43 företag fick sin ansökan genomläst och kommenterad. 161 företag deltog i så kallade skrivartugor där de fick hjälp och stöd att formulera en ansökan. Företag som ska presentera sig i Bryssel inom ramen för EIC Acceleratorn erbjuds "pitch- och intervjuträning" för att öka chansen till framgång. Åtta företag deltog i träningen.

Verksamhetsbidrag till SIQ

Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) har till uppgift att stimulera och bidra till en positiv kvalitetsutveckling i alla delar av det svenska samhället. Verksamheten har fokus på forskning och tjänsteutveckling, rådgivning och utbildning samt utmärkelsen Svensk Kvalitet. Intressentföreningen med ett 100-tal medlemsorganisationer är central för att sprida och fördjupa kunskapen om kvalitetsutveckling. Under 2023 genomförde SIQ förändringar för att stärka verksamheten och har en tydlig förankring i forskningsmiljöer. Verksamhetsbidraget 2023 användes bland annat till att vidareutveckla utmärkelsen Svensk Kvalitet och till att genomföra externa kurser och utbildningar. SIQ är ägare till Svensk Kvalitetsindex.

Verksamhetsbidrag till Nyföretagarcentrum Sverige och Kooperativ utveckling

Nyföretagarcentrum Sverige

Nyföretagarcentrum Sverige (Stiftelsen Svenska Jobs and Society) är en nationell moderorganisation för drygt 80 lokala och regionala nyföretagarcentra runt om i landet. Nyföretagarcentrum arbetar för att främja entreprenörskap och livskraftiga företag. Det gör de genom information och kostnadsfri rådgivning till personer som vill starta eget företag. Organisationens arbete bidrar årligen till cirka 10 procent av landets nyregistrerade företag. Insatserna är av betydelse för såväl sysselsättning, jämställdhet och integration som ekonomisk tillväxt i Sverige.

Verksamhetsbidraget är riktat till den nationella organisationens samordnande verksamhet. Det användes under året till utveckling av verksamheten och informations- och rådgivarinsatser med informationsmaterial, IT-stöd- och digitala rådgivarverktyg. Under 2023 fick

11 000 personer individuell rådgivning för start av företag. 51 procent var kvinnor, 49 procent var män. Av alla som deltog i rådgivningen var 32 procent utlandsfödda. Totalt startades 6 000 företag under 2023. Av dessa startades 49 procent av kvinnor, 51 procent av män. 32 procent startades av utlandsfödda.

Under 2022 fick 11 109 personer individuell rådgivning för start av företag. 51 procent var kvinnor, 33 procent var utlandsfödda. 2021 fick 15 000 personer individuell rådgivning för start av företag. 50 procent var kvinnor, 36 procent var utlandsfödda.

Resultaten för 2023 överskrider målsättningarna för insatsen, bland annat 10 000 nyföretagare i rådgivning. Men som föregående år fortsätter rådande ekonomiska läge att påverka nyföretagandet i Sverige totalt och Nyföretagarcentrums verksamhet.

Kooperativ utveckling

Coompanion fick verksamhetsbidrag för rådgivning, utbildning och information kring start och utveckling av kooperativt företagande. Syftet var dels att bidra till en mångfald av konkurrenskraftiga företagare, dels att bidra till lokal och regional attraktivitet genom utveckling av nya lösningar och genom att behålla lokal service.

Coompanion Sverige har en koordinerande roll för metodutveckling och samordning. Under 2023 handlade metodutvecklingen främst om konceptualisering av till exempel andelsjordbruk, social innovation och energigemenskaper. För att förbättra förutsättningarna för gemensamt utvecklingsarbete genomförde Coompanion Sverige kompetensutvecklande insatser. Det var bland annat en diplomeringsutbildning, utbildning i kooperativt ledarskap och en högskoleutbildning inom utmaningsdriven kooperativ utveckling. Ett exempel på samordning av utåtriktad verksamhet var Vinnovas innovationscheckar till företag som regionala Coompanion erbjöd.

Under 2023 fick 3 299 personer rådgivning för att starta och utveckla företag. 56 procent var kvinnor, 44 procent var män. Totalt fick 2 561 personer utbildning om kooperativt företagande. 31 755 personer fick information om Kooperation, samhälls-entreprenörskap och social innovation i fysiska och digitala sammanhang. Totalt startade 273 företag varav 156 kooperativa eller liknande företag och 71 sociala företag. 740 etablerade företag tog del av affärsrådgivningsinsatser för utveckling av företaget.

Motsvarande uppgifter för 2022 var 4 276 personer i rådgivning respektive 6 098 personer i utbildning. 2021 var det 4 057 respektive 9 488 personer. Förändringen beror delvis på att resultaten har varit ovanligt höga de senaste åren och att de nu går tillbaka till mer vanliga nivåer av startade företag. Den beror även på en negativ ekonomisk utveckling med höga låneräntor och höga inköpspriser. Andra förklaringar är att Coompanion har förändrat sina strategier för rådgivning. Målet är att ge mottagaren bättre förutsättningar på lång sikt, öka överlevnadsgraden och ett nytt uppföljningssystem.

Grön omställning

Insatser och resultat inom grön omställning när det gäller nationella regionalfondsprogrammet och Fonden för en rättvis omställning är

redovisade under avsnittet "Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling".

Miljödriven affärsutveckling

Inom ramen för regeringsuppdraget att stödja regionalt utvecklingsansvariga aktörer inom miljödriven näringslivsutveckling genomförde vi en enkätundersökning. Målet var att se hur företag som arbetar med grön omställning uppfattar sin roll, framtida utveckling samt vilka möjligheter och utmaningar som den gröna omställningen skapar för företagen. Vi presenterade de övergripande resultaten från undersökningen i en rapport. Den visar bland annat att åtta av tio företag anser att grön omställning är viktigt för den långsiktiga konkurrenskraften. Uppdraget finansierade även en rapport om hur EU:s kommande ekodesignförordning, spårbarhet och krav på digitala produktpass kan påverka små och medelstora företag. Rapporten finns tillgänglig på vår hemsida. Den har laddats ner 255 gånger mellan juni och oktober 2023. Vi rapporterade uppdraget till regeringen i april 2023.

Uppdraget klimatanpassning

Tillväxtverket arbetar med klimatanpassning i enlighet med förordningen (2018:1428) om myndigheters arbete med klimatanpassning. Under året lade vi upp grundläggande information om klimatanpassning på [verksam.se](https://www.verksam.se): Informationen anpassades efter behoven hos små och medelstora företag.

Swedish Cleantech

Miljötekniska lösningar är viktiga i den gröna omställningen och näringslivets roll är avgörande för att uppsatta klimat- och miljömål ska uppnås. Sverige ligger långt fram när det gäller utveckling och innovation. Få företag klarar dock de stora utmaningar som det innebär att gå direkt från en innovation till kommersialisering och export. De flesta företag inom miljöteknik behöver växa i Sverige innan de kan närma sig exportmarknaderna.

Inom ramen för Swedish Cleantech arbetar Tillväxtverket för att öka kommersialisering och export av svensk miljöteknik. Webbplatsen swedishcleantech.se lanserades i sin nuvarande form 2014 och är Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag. Där finns information från ett 30-tal myndigheter, bransch- och intresseorganisationer samt regionala aktörer. Här får företag hjälp med att utveckla sina affärer på hemmamarknaden och att förbereda sig för export genom samlad tillgång till kunskap, finansiering och nätverk.

[Swedishcleantech.com](https://swedishcleantech.com) är en internationell webbplats som riktar sig till köpare och investerare. Den drivs och utvecklas av Svenska Miljöinstitutet (IVL) på uppdrag av Tillväxtverket. Vid slutet av 2023 var närmare 1 000 svenska miljöteknikföretag representerade på webbplatsens företagslista på engelska. Listan fungerar som ett skyltfönster och hjälper företag att hitta affärspartners, köpare och investerare i Sverige och i andra länder.

På den svenska webbplatsen publicerades 681 artiklar, 455 event och 129 nya utlysningar och tävlingar riktade till svenska miljöteknikföretag. Vid årets slut hade det dagliga nyhetsutskicket 768 prenumeranter. Under 2022 hade utskicket 744 prenumeranter, i slutet av 2021 var antalet 550.

Under året hade webbplatserna drygt 121 000 besökare. Cirka hälften kom från andra länder än Sverige. Besökarna på swedishcleantech.com kom från

189 länder. De flesta var från stora miljöteknikmarknader som Indien, Indonesien, Brasilien, USA, Spanien, Kina och Storbritannien. Vid årets slut hade webbplatsen 1 002 följare på LinkedIn att jämföra med 899 följare vid slutet av 2022.

Främja och stödja hållbar näringsutveckling

3 § 10 Främja och stödja nationellt nyttjande av skuld- och eget kapitalinstrument för små och medelstora företag inom InvestEU-programmet.

3 § 12 Inom sitt verksamhetsområde främja svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation (Horisont Europa) samt bistå Regeringskansliet i programkommittéarbetet.

Uppdrag 1.2 Sveriges ordförandeskap i EU 2023: Tillväxtverket ska stödja Regeringskansliet (blivande Klimat- och näringslivsdepartementet) i förhandlingen av halvledarakten (förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem) och korttidsuthyrningsinitiativet (förslag till förordning om datainsamling och datadelning avseende korttidsuthyrning av boende) i anslutning till Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd 2023.

SU 1.1 Småföretagsakten.

2 § 6 Främja goda förutsättningar för företagande inom såväl befintliga näringar som nya och potentiella tillväxtområden.

3 § 6 Ansvara för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, i fråga om inkvarteringsstatistik.

3 § 8 Ansvara för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism.

Uppdrag 1.1 Turism- och besöksnäringstatistik: Tillväxtverket ska ta fram och tillgängliggöra kunskapsunderlag som visar på turismens och besöksnäringens utveckling och delta i arbetet med internationell turism- och besöksnäringstatistik. Tillväxtverket ska även uppdatera och kommentera de indikatorer som ska användas i budgetpropositionen för att bedöma uppfyllelsen av det turismpolitiska målet. Tillväxtverket ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att undersökningen Svenscars resande kan genomföras 2024.

Samlad bedömning

Tillväxtverket bidrog till att främja hållbar näringslivsutveckling genom ökad kunskap, nätverk för samverkan och samagerande och finansiering av insatser för policyutveckling. Under Sveriges ordförandeskap i EU bidrog Tillväxtverket med expertis i olika sammanhang i syfte att skapa bra förutsättningar för konkurrenskraftiga företag i EU. Bland annat arrangerade Sverige ett nätverksmöte för EU:s medlemsländer inom ramen för EU:s småföretagarakt. Vi bistod även Regeringskansliet i förhandlingar i EU om halvledarakten och korttidsuthyrningsdirektivet.

Arbetet för ett samlat agerande inom ramen för livsmedelsstrategin gav de deltagande aktörerna en gemensam bild av livsmedelskedjans behov för att nå målen i strategin. En viktig utgångspunkt var en analys av trender, omvärldsfaktorer och osäkerheter som påverkar det svenska livsmedelssystemet. Genom förbättrad och fördjupad dialog mellan myndigheter och bransch, såväl nationellt som regionalt, agerade vi gemensamt på behov. Det resulterade i konkreta, gemensamma förflyttningar mot målen i strategin. Vi utvecklade och testade till exempel One stop myndighetsshop. Det är en myndighetsöverskridande innovationsgrupp som guidar innovatörer och hanterar innovationer myndighetsöverskridande innovationsgrupp som guidar innovatörer och hanterar innovationer där regelverk saknas, eller där tolkningen är oklar. Myndighetssamverkan inom forskning och innovation gav en bred strategisk satsning på livsmedel och innovation inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Det var koordinerat med Vinnovas nationella satsningar för hållbara matsystem.

Insatserna som genomfördes för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring bidrog till att utveckla strukturer för nationell och regional samordning, flera olika kunskapsstudier samt utvecklad turismstatistik. En extern utvärdering visar att det uppfattas som värdefullt att Tillväxtverket i och med ett särskilt regeringsuppdrag fick ökad kraft som nationell samordnare, sammankallande och drivande i att lyfta turism och besöksnäringens perspektiv i breda sammanhang. Det har gett en ökad samsyn, gemensam kunskap att agera på, bättre nyttjande av offentliga medel och möjliggör en kraftsamling kring frågor som är centrala för att utveckla näringen.

Slutsatser som vi dragit är att besöksnäringens utmaningar och behov kräver fortsatta insatser för att stärka grön och digital omställning. Det behövs kompetensförsörjning och förenkling genom digitala tjänster och samlad information. Det krävs även en långsiktig och strategisk offentlig styrning för att skapa attraktiva miljöer för både invånare, besökare och näringsliv med hjälp av turism.

Resultat och utveckling

Skuld- och eget kapitalinstrument inom InvestEU-programmet

Under året avslutade Tillväxtverket regeringsuppdraget att stärka tillväxten i forskningsintensiva startup-företag tillsammans med Vinnova. Vi utvecklade arbetsmetoder och tog fram förslag till regeringen för en nationell stödfunktion för finansiering av forskningsintensiva företag. Inom ramen för arbetet med den nationella stödfunktionen Fi-Connect arrangerade vi tillsammans med Vinnova en konferens för svenska riskkapitalinvestorer och europeiska finansiella organ inom InvestEU. Vi marknadsförde riskkapital- och kreditinstrument inom InvestEU till 58 svenska finansiella aktörer. Vi publicerade även en rapport om förutsättningar och utmaningar för instrument för kreditgaranti inom InvestEU.

Horisont Europa

Inom regeringsuppdraget att stärka tillväxten för forskningsintensiva startup-företag samarbetade Vinnova och Energimyndigheten kring att

utveckla styrningen av det gemensamt upphandlade och finansierade EU SME Support. Tillväxtverket är medfinansierare till EU SME Support som hjälper svenska företag att söka medel från främst Europeiska innovationsrådet (EIC), som delfinansieras av Horisont Europa.

Tillväxtverkets uppdrag att medverka i arbetet med programkommittén för Horisont Europa, Europeiska innovationsrådet (EIC) samt uppdraget som National Contact Point (NCP) gick under året på sparlåga. Anledningen är att Tillväxtverket prioriterade arbetet med finansieringsinstrument.

Småföretagsakten

För att stötta arbetet med Småföretagsakten håller EU-kommissionen ihop ett nätverk där Tillväxtverket ingår. Under året arrangerade vi ett nätverksmöte i samband med det svenska ordförandeskapet i EU. På mötet presenterade Tillväxtverket bland annat hur vi arbetar med grön omställning i små och medelstora företag. Vi bjöd även in fyra svenska företag som berättade om hur de arbetar med hållbarhet.

Tillväxtverket medverkade i en intervju om hur inflationen drabbar små och medelstora företag. Den låg till grund för en rapport som Kommissionen tog fram. Vi medverkade även i juryn för den årliga EU-tävlingen för företagsfrämjande som lyfter fram exempel på insatser som främjar entreprenörskap från hela EU. Rapporter och aktiviteter ligger till grund för fortsatt samarbete i nätverket.

Småföretagsakten för Europa är ett policyinstrument från EU för att underlätta för små och medelstora företag. Den består av policyområden som entreprenörskap, kapitalförsörjning, kompetens, miljö, digitalisering, internationalisering och regelförenkling. EU-kommissionen, med medverkan från Tillväxtverket, följer årligen upp akten för att kunna jämföra utvecklingen i olika medlemsländer.

Sveriges ordförandeskap i EU 2023

Tillväxtverket bistod Regeringskansliet med sakkunskap och teknisk expertis under förhandlingarna om halvledarakten. Förhandlingarna avslutades den 18 april då rådet och Europaparlamentet nådde en preliminär politisk överenskommelse om akten. Tillväxtverket bistod under trepartsförhandlingar, tekniska möten, arbetsgruppsmöten i rådet och möten i europeiska expertgruppen för halvledare på plats i Bryssel vid åtta tillfällen. Vi tillhandahöll bland annat teknisk kunskap om halvledare och kunskap om praktiskt genomförande av övervakning och krishantering.

I arbetet med direktivet för korttidsuthyrning bidrog Tillväxtverket med sakkunskap och teknisk kompetens. Det skedde i dialog med Eurostat och andra medlemsländer. Tillväxtverket bistod under tre digitala möten om införandet av direktivet för korttidsuthyrning som EU-kommissionen ordnade.

Utöver uppdragen om halvledarakten och direktivet om korttidsuthyrning bistod Tillväxtverket även i arbetet med bättre lagstiftning under ordförandeskapet.

Inom ramen för regeringsuppdraget att stärka tillväxten för forskningsintensiva startup-företag samverkade Tillväxtverket med Vinnova kring konferensen *Deep Tech Entrepreneurship for an Innovative, Resilient*,

and *Competitive Internal Market*, inom ramen för Sveriges ordförandeskap i EU. Tillväxtverket medverkade vid konferensen och deltog i dialoger om framtidens finansiering av forskningsintensiva deeptech-företag.

Livsmedelsuppdraget

Genom fokusområdena innovation, förenkling och kompetensförsörjning arbetar Tillväxtverket för att livsmedelssektorn ska bli mer hållbar och konkurrenskraftig. Som samordnande myndighet av arbetet för livsmedelsstrategi ska Tillväxtverket främja samverkan och arbeta för ett samlat agerande inom strategin. Under året samordnade vi dialoger och gick vidare med lösningsförslag tillsammans med företrädare för myndigheter, branschorganisationer, länsstyrelser och regioner. Målet var att stärka genomförandet av livsmedelsstrategin. Vi organiserade arbetet genom en generaldirektör-/vd-grupp, en samordningskommitté och samordnarnätverket för de regionala livsmedelsstrategierna.

För att visa vilka långsiktiga utmaningar som det svenska livsmedelssystemet står inför genomförde analysföretaget Kairos Future en omvärldsanalys på vårt uppdrag. Resultatet är analysen *Livsmedelssystemet mot 2035 – analys av trender, omvärldsfaktorer och osäkerheter som påverkar det svenska livsmedelssystemet*. Den gav Samordningskommittén en gemensam bild av långsiktiga omvärldsförändringar med påverkan på det svenska livsmedelssystemet. Den gav även förbättrad förståelse för vilka insatser som behövs för att kunna nå strategins mål bättre.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet aviserade i början av året ett omtag av den befintliga livsmedelsstrategin. Departementet efterfrågade inspel och dialoger med aktörer inom hela livsmedelskedjan. Därför genomförde Tillväxtverket tre workshops tillsammans med Samordningskommittén. Resultaten av dessa, som inkluderar konkreta förslag till Livsmedelsstrategin 2.0, överlämnade vi till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet..

Årets fördjupade samverkan mellan Formas, Vinnova, Tillväxtverket och Jordbruksverket inom forskning och innovation ledde till en särskild satsning på livsmedel och innovation inom den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Samarbetet koordinerades med Vinnovas nationella satsningar för hållbara matsystem. Inom myndighetssamverkan finns ett nära samarbete med Sweden Food Arena, under året med särskilt fokus på behoven av insatser på sjöområden.

Inom samverkan kring *Ny innovativ mat* testade vi lösningsförslaget *One stop myndighetsshop*. Det är en myndighetsöverskridande innovationsgrupp som guidar innovatörer och hanterar innovationer där regelverk saknas eller där tolkningen är oklar. Gruppen består av en lots, en expertgrupp och en grupp för strategisk utveckling. De samarbetar för snabbare myndighetsbeslut, agerar på behov av regelutveckling och mer ändamålsenlig tolkning av regler med målet att främja ny innovativ mat. Testet har resulterat i snabbare och tydliga samlade besked till företagen, effektivare arbetssätt på myndigheterna och att behov av regelutveckling tagits vidare. Testet har lett till ett kunskaps- och beslutsunderlag för en långsiktig etablering av lösningen.

För det prioriterade samverkansområdet hållbarhet och lönsamhet arbetade vi med två spår; aktörssamverkan för en fossilfri livsmedelskedja och

standardisering för livsmedelsprodukters hållbarhetsdata. Vi utvecklade en modell som kan visa vägen för skiftet från fossilberoendet.

Tillväxtverket fördjupade samordningsarbetet mellan de regionala livsmedelsstrategierna. Bland annat genom en nationell träff för Samordnarnätverket för de regionala livsmedelsstrategierna. Vi genomförde tre workshops i nätverket inom gemensamt identifierade områden. Temana var regionala analyser av livsmedelskedjan, beredskapsarbete på länsnivå samt regionala och nationella samordningsuppdrag kopplade till livsmedelsstrategierna.

Tillväxtverket arrangerade den 2 juni 2023 en nationell konferens på temat regional samordning. Totalt deltog 267 personer.

I vår roll som samordnare samlar vi in och analyserar samtliga myndigheters delrapporter som årligen skickas till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. Den syntes som togs fram på vårt uppdrag presenterades under ett digitalt seminarium 20 juni. Totalt deltog 41 representanter för myndigheter, branschorganisationer, departement, länsstyrelser och regioner.

Tillväxtverket bearbetade under våren förslag på förenkling som vi sammanställde i en särskild rapport *Regelförenkling för livsmedelskedjan*. Förslagen togs fram inom ramen för två projekt. Projektet Regler och villkor på regional nivå genomfördes under 2021–2023 i samarbete med sex länsstyrelser. Projektet Metodutveckling för regelförenkling genomfördes under 2020–2023 tillsammans med Hushållningssällskapet Halland, Växa, HIR Skåne, Lantbrukarnas riksförbund och Sveriges lantbruksuniversitet.

Turism och besöksnäring

Omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring

Tillväxtverket ansvarar för samverkan och samordning inom turism, kunskaps- och kvalitetsutveckling samt för inkvarteringsstatistiken. Den sistnämnda är en del av Sveriges officiella statistik.

Huvudfokus våren 2023 var att avsluta och slutrapportera regeringsuppdraget att genomföra insatser för att bidra till utvecklingen av en hållbar besöksnäring. Uppdraget går i linje med den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring (N2021/02621).

En extern utvärdering av insatserna visar bland annat att de bidragit till förbättrad statistik, kunskap och analys som varit till nytta för aktörer i systemet. Aktörers förmåga att tillgodogöra sig kunskap, och omsätta den i operativ utveckling som är värdeskapande för besöksnäringen, varierar dock. Det finns därför ett fortsatt behov av att samordna och hjälpa aktörer inom besöksnäring. Den hjälp som behövs är fortsatt analys och insatser för implementering av metoder och verktyg.

Kunskapsutveckling och samverkan inom turism

Turismstatistik

Tillväxtverket utvecklade och förbättrade statistiken för turism. Vi fortsatte att utveckla metoderna för kommunala och regionala räkenskaper för turism. Arbetet gick hand i hand med det nordiska projekt som ska hjälpa övriga nordiska länder att ta fram motsvarande räkenskaper för turism. Vi

publicerade statistiken för inkvartering i mars, april, augusti, september, oktober, november och december i vår statistikportal.

Övrig kunskapsutveckling

Tillväxtverket arrangerade sex seminarier för att sprida kunskap till turism och besöksnäringens aktörer. Tillsammans med Visit Sweden fortsatte vi seminarieserien *Destinationen Sverige – Tillsammans ökar vi takten för en hållbar turism*. Syftet med serien är att skapa en gemensam bild av vad hållbar turism kan vara.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) arrangerade i samarbete med Tillväxtverket och Regionala nätverket för turism och besöksnäring konferensen Besöksnäring på agendan. Årets tema var *I tider av förändring! Besöksnäring som motor för samhällsutveckling*. I anslutning till konferensen delade Tillväxtverket och Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism ut Stora turismpriset 2023. Vinnare blev Aurora Safaris.

Tillsammans med aktörer inom turism och besöksnäring som myndigheter, regionala turism- och besöksnäringorganisationer, arbetsgivar- och branschorganisationer, kommuner med flera tog vi fram kunskapsunderlag utifrån identifierade behov som publicerades under 2023.

- Analys av långsiktig kompetensförsörjning för besöksnäringen
- Kunskapssammanställning över utvecklingen av transportsystemet för turism
- Kartläggning av innovation i offentlig sektor och en undersökning av innovation i besöksnäringens företag
- Små företag och digitala ekosystem - Möjligheter, utmaningar, relationer och roller
- Kartläggning av mountainbikeleder
- Svensk naturturism 2023
- Svensk kulturturism 2023 - en förstudie

Samlad och guidad information på verksamt.se

På verksamt.se finns samlad information och tjänster riktade till företagare inom besöksnäringen. Syftet är att underlätta för målgruppen att hitta vad som gäller för dem. Webbsidorna togs fram 2021 utifrån behov som bland annat identifierats med hjälp av flera branschorganisationer.

I en enkät som låg på samlingsidorna svarade nio av nio att de upplevt att de hittat relevant information och tjänster på verksamt.se. Åtta av nio tyckte att de tack vare informationen på webbplatsen ökade sin kunskap om hur de kan utveckla sina företag. Från att sidorna publicerades 26 oktober 2021 till d31 december 2023 har sidorna besökts 18 472 gånger.

Strategisk samordning och samverkan

Tillväxtverket samlar 16 myndigheter och statliga bolag i Myndighetsgruppen för turism och besöksnäring. Som grund finns en strategisk plattform med nio prioriterade områden. De är utformade för att möta besöksnäringens utmaningar och samtidigt spegla myndigheternas och bolagens roller och ansvar. Myndighetsgruppen hade ett övergripande möte, ett möte i

arbetsgruppen för hållbar platsutveckling samt fyra möten i arbetsgruppen för transportsystemet för turism . Den senare genomförde ett seminarium i december i samband med konferensen *Besöksnäring på agendan* samt upphandlade en fördjupad studie kring policy och regelverk.

Tillväxtverket, Visit Sweden och regionala besöksnäringarfunktioner samarbetar inom plattformen Smartare tillsammans som fokuserar på besöksnäringens utmaningar och behov. Under året utökades plattformen med Swedish Network of Destination Management Organisations, (SNDMO) och Storstadsnätverket som samlar organisationerna Göteborg & Co, Visit Stockholm och Visit Malmö.

Villkor och förutsättningar för företag

I det här avsnittet redovisar vi vårt arbete inom förenklingsområdet. Lagar och regler och tillämpningen av dem har stor betydelse för företagens konkurrenskraft. Företagande gynnas av enkla myndighetskontakter, ändamålsenliga, tydliga och förutsägbara regler samt god tillgänglighet till information om regelverk och offentligt stöd.

ÅK 2.2 Hur myndigheten arbetar med förenkling inklusive regelförenkling, för egen del samt i samarbete med andra myndigheter. Myndigheten ska bland annat redovisa arbetet med den digitala samverkan mellan myndigheter.

Tillväxtverket arbetar löpande med att identifiera och kartlägga regelverk som företag och myndigheter upplever som svåra att förstå eller tillämpa. Vi lämnar förslag till förenklingar. Vi gör arbetet tillsammans med företag, näringslivsorganisationer och expertmyndigheter. Förenklingar kan innebära att helt eller delvis ta bort enskilda regler. Det kan också innebära förändringar i utformningen av regler, exempelvis genom förtydliganden, minskade rapporteringskrav eller förenklade tillståndsprocesser. Förenkling kan också handla om bättre, mer enhetlig, digitaliserad och mer samordnad information och service från myndigheter till företag. Sammantaget ska förenklingar leda till minskat krångel, minskade kostnader och bättre förutsättningar för företagen att bedriva sin verksamhet.

Tillväxtverket arbetar för att främja en evidensbaserad, transparent och effektiv process genom hela policycykeln. Från konsekvensutredning innan regler träder i kraft till genomförande och utvärdering i efterhand. Vi bistår andra myndigheter och Regeringskansliet med råd och stöd om förenklingsfrågor i olika uppdrag och insatser. Vi har ett särskilt ansvar för stöd och utbildning av förvaltningsmyndigheter, särskilda utredare, kommittéer och Regeringskansliet när det gäller konsekvensutredningar. Tillväxtverket deltar också i det internationella arbetet, främst inom de olika EU-institutionerna och OECD.

Vi ger övergripande process- och kunskapsstöd, men också stöd i riktade insatser och enskilda rättsakter som kan framgå uttryckligen i regleringsbrev eller särskilda uppdrag, ske på förfrågan från andra myndigheter eller genomföras på eget, eller delvis eget, initiativ. Under 2023 arbetade vi med stöd inom regelverk om bland annat nettonollindustrin, livsmedel, GDPR, offentlig upphandling, europeisk standardisering och ekodesign.

Tillväxtverket arbetar med att förenkla företagens myndighetskontakter genom att till exempel nyttja digitaliseringens möjligheter. Vi ingår i ledningen och styrningen av myndighetssamarbetet Starta och driva företag, som syftar till att förenkla för företagare genom gemensam och samordnad information och service. Detta görs främst genom utveckling och förvaltning av verksamt.se. I samverkan med andra myndigheter följer vi upp regeringens mål kring handläggningstider, service och bemötande och bidrar till en mer effektiv tillämpning av regler. Vi utgår från företagets behov i vårt arbete och genomför behovsanalyser för att effektivt arbeta med våra uppdrag och insatser.

Tillväxtverket bistår Regelrådet med granskning av konsekvensanalyser till författningsförslag som kan få betydelse för företag. Vi har även i uppdrag att följa utvecklingen av företags kostnader till följd av regler. Vi genomför regelbundet undersökningen Företagens villkor och verklighet. Genom dessa aktiviteter har vi en unik möjlighet att identifiera särskilt betungande och kostsamma regler och kan föreslå prioriterade områden för utvärdering och regelförenkling.

Vi redovisar detaljer för arbetet med förenkling 2023 i de följande avsnitten.

Enklare kontakter mellan företag och myndigheter

ÅK 2.1 Resultat av de insatser som myndigheten har genomfört för att driva och utveckla företagsportalen verksamt.se samt de insatser som myndigheten har genomfört för att minska och förenkla uppgiftslämnandet för företag. De huvudsakliga insatserna för att förenkla uppgiftslämnandet ska beskrivas och de medel som har använts till dessa insatser ska redovisas per insats. Myndigheten ska samlat redovisa insatser om förenklat uppgiftslämnande som under året genomförts riktade mot besöksnäringens företag.

ÅK 2.2 Hur myndigheten arbetar med förenkling inklusive regelförenkling, för egen del samt i samarbete med andra myndigheter. Myndigheten ska bland annat redovisa arbetet med den digitala samverkan mellan myndigheter.

3 § 1 På ett enkelt, behovsanpassat och samordnat sätt erbjuda myndighetsinformation som är relevant för företagen och även vägleda blivande och redan etablerade företagare till information hos andra offentliga aktörer som främjar företagsutveckling.

3 § 15 Vara ansvarig myndighet för att vidareutveckla och förvalta den elektroniska kontaktpunkten för tjänsteleverantörer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, och, tillsammans med berörda myndigheter, säkerställa att kontaktpunkten fungerar enligt lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden och förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden Förordning (2022:1380).

4 § 9-11 Främja en god kunskap hos myndigheter om hur företag påverkas av tillämpning av regelverk och förenklingsarbetet, stödja och samordna

förenklingsarbetet hos myndigheter som har omfattande verksamhet riktad till företag, och stödja och genomföra insatser som förenklar företagens myndighetskontakter på lokal och regional nivå. Förordning (2014:1087).

Samlad bedömning

Vi bedömer att våra insatser bidrog till att företagarnas kontakter med myndigheter både upplevs och faktiskt blev enklare. Vår verksamhet inom förenklingsområdet bidrog under året också till att nå och stötta fler blivande och nuvarande företagare med information och tjänster på verksamt.se. Jämfört med förra året upplever fler företagare att verksamt.se gör det enklare att start och driva företag.

Tillväxtverket genomförde undersökningen Företagens villkor och verklighet 2023. Den visar att det är färre företag än tidigare som uppger att hanteringen av skatte- och momsregler, regler kring att anställa och regler om dataskydd och informationssäkerhet är mycket betungande. Inom de flesta branscher upplever företagen att uppgiftslämnande till myndigheter inte är ett lika stort problem som tidigare. Tidigare undersökning gjordes 2020.

Projektet FörRätt resulterade i att företagens kontakt med kommunerna förenklades och att behovet att lämna uppgifter minskade. Med standardiserade e-tjänster på kommunal nivå blir tillämpningen av regler mer lika runt om i Sverige, och det blir enklare för livsmedelsföretagen när de kan lämna uppgifter digitalt. Det betyder att förutsättningarna nu finns på plats för att företagare, oavsett vilken kommun de är verksamma i, kan lämna in sin livsmedelsanmälan digitalt, förenklat och framför allt lika. Än så länge är FörRätt unikt i svensk offentlig förvaltning och potentialen att utveckla och även arbeta med andra kommunala förfaranden är stor.

Att förenkla tillstånds- och anmälningsprocessen för miljöfarlig verksamhet är centralt för samhällsomvandlingen, konkurrenskraften och företagens möjlighet att ställa om till hållbara metoder och arbetssätt. För att kunna effektivisera och genomföra konkret förenkling i komplicerade tillstånds- och anmälningsförfaranden bedömer vi att verksamhetsutveckling och digitalisering måste utgå från företagens behov. Arbetet fortgår inom ramen för pågående regeringsuppdrag om miljöfarlig verksamhet i nära samverkan med de andra myndigheter som omfattas av uppdraget. Hög grad av samverkan krävs. Vi bedömer att myndigheterna behöver planera och prioritera insatser till målgruppen tillsammans.

Resultat och utveckling

Verksamt.se – resultat och användning

Besöksstatistik och användning

På webbplatsen verksamt.se finns information och tjänster till blivande och befintliga företagare. Verksamt.se drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket, med Skatteverket och Arbetsförmedlingen som aktiva samarbetsparter.

Verksamt.se är en viktig webbplats för den som vill starta och driva företag men också för företagare som efterfrågar information utifrån ett förändrat omvärldsläge. Under 2023 var fokus på information om bland annat

informationssäkerhet, klimatanpassningar och att stötta Jordbruksverket i kommunikationen till företag om svinpesten.

Användningen av verksamt.se låg 2023 på en hög nivå och 563 753 personer loggade in på Mina sidor. Det är fem procent fler jämfört med 2022 och den högsta siffra som uppmäts för verksamt.se.

Totalt gjorde användarna 2 461 403 inloggningar på Mina sidor under 2023. Det är en ökning med fyra procent jämfört med 2022.

Av de personer som loggade in på verksamt.se var 66 procent män och 34 procent kvinnor.

För att ta reda på om användarna är nöjda med verksamt.se gör vi årligen en enkätundersökning på webbplatsen. På frågan "tycker du att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag?" svarade 84 procent ja. Nio procent svarade delvis. Sju procent tyckte inte att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag. Jämfört med resultaten för undersökningen 2022 är det en procentenhet fler som svarade ja, två procentenheter färre svarade delvis och en procentenhet fler som svarar nej.

På frågan "har du kunnat lösa ditt ärende och hittat det du sökte på verksamt.se" svarade 84 procent ja. Sju procent svarade delvis. Nio procent svarade att de inte kunde lösa sitt ärende med hjälp av verksamt.se. Jämfört med resultaten för 2022 svarade tre procentenheter fler ja. Tre procentenheter färre svarade delvis och lika stor andel som svarar nej.

Myndighetens kostnader för verksamt.se, tusentals kr

Verksamhet	2023	2022	2021
Förvaltning verksamt.se	19 165	21 515	19 451
Vidareutveckling verksamt.se	23 413	22 240	13 838
Serverat / Minskat och förenklat uppgiftslämnande	5 332	5 809	5 000
Total	47 910	49 564	38 289

Verksamt.se: LIVE

Sedan 2020 erbjuder verksamt.se en serie webinarier för att möta behovet av lättillgänglig, digital myndighetsinformation om att starta och driva företag. Målet är att deltagarna ska få svar på sina frågor, veta vart de kan vända sig för mer information och känna att de vet hur de går vidare och med vad. Webinarierna är ett resultat av samverkan mellan sju myndigheter: Tillväxtverket, Bolagsverket, Skatteverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Tullverket samt Patent- och registreringsverket.

Under 2023 erbjöd verksamt.se dels ett grundläggande webinarium om att starta eget, dels fyra fördjupade sändningar:

- Företagsnamn och varumärke,
- Handel med utlandet,
- Att anställa
- Sjukförsäkring och pension.

I anslutning till varje sändning kunde deltagarna chatta med experter från de myndigheter som medverkade i webinarier. 90 procent av deltagarna upplevde att webinarierna var mycket bra eller .

Totalt anmälde sig 5 295 personer till webinarier, av dessa var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Totalt deltog 2 787 personer i 15 livesändningar och 1 418 personer tittade i efterhand. Inspelningar av webinarier publicerades på verksamt.se och Youtube, i dessa kanaler har webinarier visats 16 106 gånger.

Enligt den utvärderingsenkät som skickades ut till de som anmält sig till livesändningen ansåg 79 procent att webinarier helt eller delvis förenklat deras företagsstart. 82 procent upplevde att de helt eller delvis fått svar på sina frågor och visste vilket nästa steg var på företagsresan.

Kontaktpunkten för tjänsteföretagare

Lagstiftningen om tjänster på den inre marknaden är baserad på EU:s tjänstedirektiv och ska undanröja hinder för gränsöverskridande tjänsteverksamhet. Varje medlemsstat ska ha en kontaktpunkt som ska informera företagare om gällande krav inom områden som omfattas av direktivet. Den ska även göra det möjligt att genomföra tillståndsförfaranden enkelt, elektroniskt och på distans.

Tillväxtverket ansvarar för den elektroniska kontaktpunkt som alla behöriga myndigheter ska vara anslutna till. Antalet inkomna ansökningar från andra EU-/EES-länder via kontaktpunktens förmedlingsfunktion för tjänster har stadigt sjunkit under många år. 2022 var antalet ansökningar från andra EU/EES-länder tre. Under 2023 var det inga ansökningar.

Den befintliga förmedlingsfunktionen är inte optimal ur användarsynpunkt. Tillväxtverket har under lång tid undersökt möjligheterna till en bättre teknisk lösning. Det är oklart om det låga antalet ansökningar beror på att ansökningar sker direkt till behöriga myndigheter i stället för via förmedlingsfunktionen. Det är även oklart om det i så fall beror på tekniska problem eller om det totala antalet ansökningar från andra EU/EES-länder har minskat generellt över tid och vad det i så fall beror på. Tillväxtverket överväger därför att genomföra en utredning.

Vi fortsatte under 2023 att utveckla informationen kopplat till kontaktpunkten på verksamt.se. Vi tog fram en kartläggning av alternativa mekanismer för tvistlösning och kompletterade med information om det på verksamt.se.

Tillväxtverket ansvarar även för den svenska elektroniska kontaktpunkten för EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv. Den ska underlätta den fria rörligheten för såväl företagare som arbetstagare. Kontaktpunktens förmedlingsfunktion är inte kopplad till de reglerade yrkena på verksamt.se. Tillväxtverket saknar därför statistik för ansökningar när det gäller direktivet för yrkeskvalifikation.

Verksamt.se - vidareutveckling

Nya verksamt.se

Arbetet med att förnya verksamt.se gick in i en intensiv utvecklingsfas 2023. Webbplatsen uppdaterades med ny design, ny innehållsstruktur och en modern teknisk plattform som på sikt möjliggör ett utökat tjänsteutbud och innehåll.

Målet var att ännu bättre möta företagens behov och utmaningar i sina myndighetskontakter. Under 2023 lanserades en uppdaterad version av Mina sidor och Bolagsverket lanserade sin tjänst för att registrera aktiebolag som en första tjänst till den nya tekniska plattformen. Nya verksamt.se kommer att öppnas för användare i stor skala under 2024. Planen är att den gamla versionen ska stängas i slutet av 2024.

Enkla myndighetskontakter för företag

Tillväxtverket undersökning *Företagens villkor och verklighet 2023* visar att företag som i hög grad upplever att lagar och myndighetsregler är ett stort tillväxthinder är verksamma inom jordbruk, skogsbruk och fiske, energi och vatten. Dessa branscher anser även i betydligt högre grad än andra att långa handläggningstider, mängden uppgifter att lämna till myndigheter, samt olika tolkningar av regler inom och mellan myndigheter är ett stort problem. Ett betungande område är miljöregler som ofta berör dessa branscher.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Tillväxtverket och Bolagsverket ansvarar för rådgivning, uppföljning och att stötta med samordning kopplat till förordningen 2018:1264 om digitalt inhämtande av uppgifter från företag. För myndigheterna som omfattas av förordningen, inklusive alla länsstyrelser, ska digitaliseringens möjligheter användas för att effektivisera både det egna och företagets arbete med att lämna och hantera uppgifter. Förordningen syftar till att göra det enklare för företag att hantera sina ärenden gentemot myndigheter, och minska den administrativa börda som små och medelstora företag upplever.

I april 2023 redovisade Statskontoret sin uppföljning av hur långt berörda myndigheter har kommit i tillämpningen av förordningen. Med anledning av de rekommendationer som Statskontoret gav Tillväxtverket och Bolagsverket tog vi fram förslag på åtgärder för att öka kunskapen om förordningen. En åtgärd handlade om att uppdatera informationen på Tillväxtverkets webbplats. Bland annat om Mina ombud och den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag som Bolagsverket ansvarar för. Vi valde även att lyfta fram FörRätt som ett exempel på hur sektorsmyndigheter kan stötta kommuner med att hämta in standardiserade och digitala uppgifter från företag genom nationella e-tjänster som togs fram 2023.

Vi spred kunskap om förordningen internt inom Tillväxtverket och arbetar kontinuerligt med att förenkla ansökningsprocesser i våra utlysningar om finansiellt stöd. Under 2023 förbättrade vi e-tjänsten Min ansökan för de EU-stöd som företag kan söka. Vi minskade antalet uppgifter i ansökan som företaget behöver fylla i när det gäller projektypen finansieringsinstrument inom Europeiska regionala utvecklingsfonden. Uppgifter om bransch (SNI-kod), kön på företagsledare och företags säte hämtas istället via organisationsnumret hos Bolagsverket och Statistikmyndigheten SCB. För finansiering från Fonden för en rättvis omställning inom sammanhållningspolitiken förenklade vi ansökanprocessen för ärenden som har andra finansiella källor. Sökande behöver endast fylla i en ansökan.

Serverat och För rätt

Inom projektet Serverat erbjuds företag digital information i form av guider och checklistor på verksamt.se. Informationen gäller för start och utveckling av verksamheter inom restaurang, logi, biodling och vattenbruk samt kring att arrangera evenemang. Syftet är att förenkla företagets

myndighetskontakter och minska och förenkla lämning av uppgifter. Fokus är att guida företagaren om tillstånd och liknande och länka till kommuner och statliga myndigheter. Arbetet sker i samverkan med Bolagsverket och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Från och med 30 oktober 2023 genomfördes en förändring kring anslutningskraven till Serverat. Det innebär att samtliga 290 kommuner blev valbara i guiderna och checklistorna på verksamt.se. Innan förändringen var 88 kommuner anslutna till Serverat. Nu får alla företag guidestöd på verksamt.se med direktlänk till sin kommuns tillståndssidor.

Projektet FörRätt drivs av Livsmedelsverket i samverkan med Tillväxtverket, kommuner och leverantörer av e-tjänsteplattformar och verksamhetssystem. I FörRätt utvecklas Serverats metod att standardisera underlag för en e-tjänst för omklassning och en e-tjänst för anmälan för registrering och ändring av livsmedelsverksamhet hos kommunen. De standardiserade underlagen används för utveckling av e-tjänster som införs lokalt hos kommuner som deltar. Från guider och checklistor når livsmedelsföretagaren dessa e-tjänster via länk från verksamt.se till sin kommun. Med standardiserade e-tjänster på kommunal nivå blir tillämpningen av regler mer lika runt om i Sverige. Det blir även enklare för livsmedelsföretagen när de kan lämna uppgifter digitalt.

Intresset hos kommunerna för arbetet inom projektet FörRätt är stort. Ett digitalt informationsmöte i april 2023 hade 400 deltagare från 200 kommuner. I en enkät som Livsmedelsverket har skickat till Sveriges kommuner uppger 71 procent att de planerar att införa e-tjänster som bygger på FörRätt. Livsmedelsverket uppskattar att drygt 180 kommuner hade omklassningstjänsten i drift december 2023. Under 2023 togs även underlag fram för anmälan för registrering och ändring av livsmedelsverksamhet. I december påbörjade kommuner göra e-tjänsten tillgänglig för företagare. När fler kommuner använder e-tjänsterna bidrar det till en ökad anslutning och användning av den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter (SSBTGU) hos Bolagsverket. I december var 175 kommuner och kommunalförbund anslutna till SSBTGU. Anslutningen möjliggör för företag att hämta vissa grundläggande uppgifter i e-tjänsterna som de redan tidigare har lämnat.

Förenkla att lämna uppgifter för besöksnäringen

Tillväxtverket fortsatte att erbjuda stöd till besöksnäringens företag genom Serverats guider och checklistor på verksamt.se. Vi fortsatte även att arbeta i projektet FörRätt. Det handlar bland annat om att förenkla för livsmedelsverksamheter att lämna uppgifter till kommunen. Mer information om Serverat och FörRätt finns i avsnittet ovan.

Sidorna på verksamt.se under *Samlad information till företagare i besöksnäringen* låg kvar 2023. Där kan användaren bland annat hitta vidare till Serverats guider och checklistor. Mer information om den samlade och guidade informationen på verksamt.se finns i avsnittet Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag. Informationen finns under rubriken Kunskapsutveckling och samverkan inom turism.

Tillväxtverket deltog vid fem expertgruppsmöten för *Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet* (S 2022:14). Syftet var bland annat att stötta utredaren i att lägga förslag som innebär att det blir enklare för företag inom besöksnäringen att lämna uppgifter till myndigheter.

Digitala tjänster i livsmedelskedjan

Inom ramen för livsmedelsstrategin har Tillväxtverket i uppdrag att skapa guidat branschspecifikt stöd för uppstart och utveckling av verksamheter inom livsmedelssektorn. Vi ska också möjliggöra för att ge företag återkoppling på sina myndighetsärenden från relevanta myndigheter på verksamt.se. Arbetet sker i nära samverkan med Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna som är expertmyndigheter på området. Under 2020 och 2021 togs det fram en första version av en myndighetsövergripande lösning. Den innehåller guidat stöd, minskat och förenklat uppgiftslämnande och återkoppling på ärenden för företag i uppstartsprocessen inom vattenbruk.

Under 2022 och 2023 vidareutvecklade myndigheterna tillsammans koncepten för guidat branschstöd. Syftet var att kunna nå alla branscher i livsmedelskedjan. Utveckling av nya tjänster på verksamt.se var inte möjlig på grund av pågående plattformsbyte. Vi prioriterade därför att stötta uppbyggnaden av teknisk förmåga hos andra myndigheter som omfattas av uppdraget. Då kan de dra nytta av kunskapen när plattformsbytet är genomfört. Under 2023 fokuserade myndigheterna på följande områden:

- Jordbruksverket utredde och utvecklade möjligheten att använda den nationella digitala infrastrukturens byggblock Mina ärenden och Mina ombud. Myndigheten utredde också möjligheten för kunder att få återkoppling på status på sina ärenden. Både på verksamt.se och på Jordbruksverkets egna Mina sidor. Jordbruksverket utredde vidare möjligheten att publicera öppen källkod för det system som hanterar kundhändelserna hos sig.
- Livsmedelsverket utvecklade standardiserade e-tjänster för kommunala förfaranden inom projektet FörRätt. Det finns mer information i kapitlet Serverat och FörRätt.
- Länsstyrelsernas gemensamma digitala kansli utvecklade e-tjänster för ett flertal myndighetsförfaranden. Kansliet standardiserade dessutom hela sin e-tjänsteplattform för att det ska vara lika för alla företag, oberoende av vilken länsstyrelse man tillhör. Kansliet arbetade också med att öka användandet av e-tjänster. Man skapade informationsmaterial och genomförde webinarier. Fokus var att hjälpa handläggare att guida företagen att lämna rätt information och skapa förståelse för hur e-tjänsterna ska användas.

Alla dessa insatser bedöms antingen på kort eller lång sikt ge nytta både för företag och det offentliga genom enklare och mer samordnade digitala processer.

Förenkla tillstånds- och anmälningsprocessen för miljöfarlig verksamhet

År 2021 fick Tillväxtverket i uppdrag att ta fram tjänster som förenklar och effektiviserar för företagare inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig B- eller C-verksamhet. Uppdraget pågår till 2026 och genomförs i samråd med Naturvårdsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna. Med utgångspunkt i den behovsanalys med förslag som genomfördes 2021 tog vi arbetet vidare tillsammans med övriga myndigheter som omfattas av uppdraget. Vi bidrog med förenkling och företagsperspektiv. Jordbruksverket arbetar med att utveckla sin vägledning om djurhållande

verksamhet till kommuner. Den ska publiceras under 2024. Under 2023 gjorde Jordbruksverket ett ställningstagande kring avgränsningen vid prövning av djurhållande verksamheter. Genom att tydliggöra vad som ingår i en anmälnings- eller tillståndsprövning för djurhållande verksamheter blir villkoren för företagen mer förutsägbara och handläggningstiderna kortare. Ställningstagandet kommunicerades gemensamt av Jordbruksverket och Tillväxtverket.

Ett annat förslag i behovsanalysen från 2021 handlade om att ge företag förståelse för om de omfattas av reglerna kring miljöfarlig verksamhet eller inte. I ett gemensamt uppdrag arbetade Tillväxtverket och Naturvårdsverket med att utveckla en guide på [verksam.se](https://www.verksam.se). Den uppmärksammar företagen på om de behöver anmäla eller ansöka om miljöfarlig verksamhet. De hänvisas i så fall vidare till sin kommun eller länsstyrelse.

Kortare handläggningstider, bättre bemötande och service

Tillväxtverket har ett regeringsuppdrag att följa upp mål om handläggningstider och bemötande och service hos vissa myndigheter som har betydelse för företag. Uppdraget ska slutredovisas 2029. Tillsammans med de nio statliga myndigheter som ingår i uppdraget bidrog vi till utformningen av myndigheternas uppföljning av handläggningstider. Myndigheterna genomförde nollbasmätningar av handläggningstiderna för utvalda ärendetyper och redovisade till Tillväxtverket. I april 2023 lämnade Tillväxtverket en delrapport till regeringen. Delrapporten innehöll bland annat en sammanställning av handläggningstiderna och rekommendationer som framför allt var riktade till myndigheterna. Rekommendationerna handlade bland annat om förkortade handläggningstider för företag genom digitalisering.

Tillväxtverket bidrog även till utformningen av myndigheternas uppföljning av bemötande och service. Vi stöttade bland annat myndigheterna genom att genomföra träffar för kunskapspridning och erfarenhetsutbyte. Vi ska redovisa resultatet av uppföljningarna om service och bemötande till regeringen 2024.

Var och en av de nio statliga myndigheterna ska enligt uppdraget ta fram en handlingsplan för att uppnå kortare och mer transparenta handläggningstider. Tillväxtverket utformade ett inspirationsmaterial inför arbetet med handlingsplanerna för att stärka myndigheternas förmåga att nå regeringens mål.

Förenkling genom regler och regeltillämpning

ÅK 2.2 Redovisa hur myndigheten arbetar med förenkling inklusive regelförenkling, för egen del samt i samarbete med andra myndigheter. Myndigheten ska bland annat redovisa arbetet med den digitala samverkan mellan myndigheter.

ÅK 2.3 Redovisa hur mycket medel som har använts för Regelrådets verksamhet.

4 § 1-4 Svara för metodutveckling, rådgivning och utbildning med anledning av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, stödja kommittéer och särskilda utredare som omfattas av 1 § kommittéförordningen (1998:1474) i deras arbete med att upprätta konsekvensutredningar, stödja Regeringskansliet i dess arbete med att upprätta konsekvensutredningar, ha ett samordnande ansvar gentemot Ekonomistyrningsverket i frågor som avses i 1.

4 § 5-8 Ansvara för metodutveckling och genomförande av mätningar av administrativa och andra kostnader för företag som tillämpning av regelverk kan medföra, inhämta och följa upp synpunkter och förslag från näringslivet som rör arbetet med att förenkla för företag, utveckla och föreslå nya insatser inom förenklingsarbetet, delta i det internationella arbetet med att förenkla för företag. Förordning (2014:1087).

Samlad bedömning

Tillväxtverkets kunskap om företagens villkor och förenklingsbehov och förmågan att driva på, skapa positiva och nödvändiga förändringar i såväl företagens som myndigheternas vardag, bidrar på sikt till både effektivare myndighetsutövning och ett bättre företagsklimat. När det gäller stödet till andra myndigheter i deras förenklingsarbete, och samverkan kring förenklingsbehov med branschorganisationer och företag, koncentrerade vi oss på livsmedelskedjan. Allra främst på arbetet med att öka innovationshöjden inom ramen för projektet One Stop Myndighetsshop.

Vi fortsatte att ge individuellt stöd i regelgivares arbete med konsekvensutredningar och utbildningsinsatser. De utvärderingar som Kommittéservice genomför av våra utbildningsinsatser visar på fortsatt positiva resultat. Under året förstärkte vi också stödet till Regelrådets arbete genom flera rekryteringar. Den årliga rapporteringen av företagens regelkostnader visar att de ökade under 2023. Kostnaderna minskar dock som andel av BNP vilket är i linje med regeringens mål. Vi ska fortsätta följa utvecklingen av ett av de prioriterade förenklingsmålen.

Vi har ett pågående samverkansarbete med Ekonomistyrningsverket, Statens servicecenter och Statskontoret. Under året utvecklade vi en första prototyp av ett webbaserat AI-baserat söksystem. Det gör det bland annat möjligt att skapa smarta matchningar mellan nya och tidigare utredningsförslag. På sikt är målet att utveckla AI-baserade analys- och beslutsmetoder som bidrar till bättre beslutsunderlag och effektivare remisshantering i staten.

2023 präglades av en betydande arbetsinsats i det internationella arbetet. Utöver återkommande arbete med OECD och EU-kommissionens Fit for

Future Platform bistod vi Regeringskansliet i arbetet med det svenska ordförandeskapet i EU under det första halvåret. Regelrådet ansvarade också för ordförandeskapet i nätverket RegWatchEurope hela 2023. Genom detta har vi bidragit till att öka kunskapen och följt upp förenklingsarbetet, inklusive arbete med konsekvensutredningar och utvärdering i efterhand, såväl nationellt som internationellt. Konkurrenskraftsfrågan har fått en kraftigt tilltagande uppmärksamhet i såväl Sverige som internationellt där regelförenklingsarbetet är en viktig pusselbit. Tillväxtverket är redo att höja ambitionsnivån på området.

Resultat och utveckling

Förenklingsarbete

Tillväxtverket genomförde tillsammans med Jordbruksverket, Livsmedelsverket och med visst deltagande från länsstyrelserna två workshops under hösten. Deltagarna var både från branschorganisationer och företag. Syftet var att fånga in angelägna förslag på förenkling och att skapa en gemensam bild av förenklingar som bör prioriteras av expertmyndigheterna.

Vi bearbetade vidare förenklingsförslag som tillsammans med länsstyrelser och flera branschorganisationer samlades in under en rad dialogmöten och workshops föregående år. Vi sammanställde förslagen i en särskild rapport under våren. Du hittar mer information om rapporten under rubriken Livsmedelsuppdraget i avsnittet Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft. Samarbetet med branschorganisationerna fortsatte även under våren 2023 och resulterade i ännu en workshop, denna gång under temat livsmedelskontroller, tillsyn och revision av primärproduktionen. Dessa förenklingsförslag sammanställdes av Hushållningssällskapet Halland, Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges lantbruksuniversitet, HIR i Skåne och VÄXA.

Tillväxtverkets förenklingsarbete inom ramen för projektet One Stop Myndighetsshop handlade dels om att omhänderta de förenklingsbehov och förslag som framförts av företagen, dels om att delta i arbetet med att ta fram ett förslag på hur projektet ska etableras i ordinarie verksamhet. Framför allt på Tillväxtverket, Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Förslaget finns redovisat i Tillväxtverkets *Slutrapport One Stop Myndighetsshop*. Mer information finns under rubriken Livsmedelsuppdraget i avsnittet Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft.

Konsekvensutredning vid regelgivning

Tillväxtverket deltog i Regeringskansliets kommittéutbildningar och ansvarade för ett utbildningspass om konsekvensutredningar vid regelgivning. Det var fyra tillfällen med sammanlagt 138 deltagare. Vårt pass var en del i ett bredare utbildningskoncept som Kommittéservice för Regeringskansliets kommittéväsande ordnade.

Kommittéservice utvärderade utbildningarna. Utvärderingen är gjord för utbildningsdagen som helhet. Resultatet visar att av 47 som svarade på enkäten var 39 nöjda eller mycket nöjda med utbildningsinsatsen. 35 svarade också att de i hög eller mycket hög grad kommer att kunna tillämpa det de lärt sig praktiskt i sin nuvarande roll.

Vi gav också individuellt stöd till 22 kommittéer och myndigheter under 2023. Regelrådet yttrade sig över tre av dessa konsekvensutredningar. Två av dem bedömdes uppfylla kraven i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Regelrådet yttrade sig också under året över tre konsekvensutredningar där vi gett stöd tidigare år. En uppfyllde förordningens krav på kvalitet.

Vi samverkade under 2022 och 2023 med Ekonomistyrningsverket, Statens servicecenter och Statskontoret för att utveckla en första prototyp av ett webbaserat söksystem som använder sig av AI-baserade språkmodeller. Målet med prototypen var bland annat att göra statliga utredningar mer överskådliga genom att utredningens förslag automatiskt extraheras och visualiseras. Målet var även att skapa smarta matchningar mellan nya och tidigare utredningsförslag.

Prototypen lanserades våren 2023. Därefter har vi fortsatt utvecklingsarbetet tillsammans med Ekonomistyrningsverket för att sprida, utvärdera och förbättra funktionaliteten. Vi har till exempel utforskat hur prototypen kan kompletteras med texter från konsekvensutredningarna i de statliga utredningarna. Effektmålet på längre sikt är att utveckla AI-baserade analys- och beslutsmetoder som bidrar till bättre beslutsunderlag och en effektivisering av remisshanteringen i staten. Vi ingår även som behovsägare i ett projekt finansierat av Vinnova. Projektet undersöker möjligheten att använda en storskalig svensk generativ språkmodell för att skapa en generell lösning för uppgifter om texthantering.

Kostnader för Regelrådets verksamhet

Kostnader för Regelrådets verksamhet delas upp i kostnader för Regelrådets ledamöter och kostnader för Tillväxtverkets stöd till Regelrådet. Förstärkning har skett av stödet till Regelrådet vilket ännu inte har gett full effekt på kostnaderna för helåret. Mer information om Regelrådets arbete finns i Regelrådets årsrapport för 2023.

Kostnader för Regelrådets verksamhet. Tusentals kr, inkl. overhead

Verksamhet	2023	2022	2021
Regelrådets ledamöter	529	309	382
Stöd till Regelrådet	9 207	5 499	6 156
Total	9 736	5 808¹	6 538¹

¹ Jämförelsevärden för 2022 och 2021 har ändrats med anledning att overhead-kostnader ingår från och med 2023

Kostnader till följd av regler

Tillväxtverket följer på regeringens uppdrag hur företagens administrativa och andra regelkostnader utvecklas. Arbetet utgår från regeringens mål att kostnaderna för svenska företag på grund av regler över tid ska minska som andel av BNP. Kostnadsutvecklingen i Sverige ska vara lägre än i omvärlden. Sedan 2014 följer vi därför upp hur företagens administrativa kostnader påverkas av nya och ändrade regler. Sedan 2016 analyserar vi effekterna av regler ur ett bredare perspektiv. Analysen omfattar inte bara administrativa kostnader utan även andra effekter för företagen som investeringskostnader, produktionskostnader och konkurrenseffekter. Sedan 2022 ställer vi

utvecklingen av regelkostnader i relation till Sveriges BNP och jämför resultatet med omvärlden.

I maj 2023 lämnade vi delrapporten för 2022 till regeringen. Uppföljningen visar att företagens regelkostnader som andel av BNP minskade med en halv procentenhet under 2022 jämfört med föregående år. Vi uppskattar att företagens årliga administrativa kostnader ökade med omkring 620 miljoner kronor under året, och att företagens årliga produktionskostnader ökade med 420 miljoner kronor.

Internationellt arbete

Det internationella samarbetet är en viktig del i Tillväxtverkets arbete med att främja bättre lagstiftning på såväl nationell nivå som inom EU och globalt. Vi representerar Sverige i flera sammanhang.

OECD:s regelkommitté Regulatory Policy Committee (RPC) är ett forum för utbyte av erfarenheter som rör regelgivningsprocessen. Tyngdpunkten är konsekvensutredningar, samråd och utvärderingar. Under 2023 deltog vi i två kommittémöten. Vi deltog även i en konferens och två styrgruppsmöten inom ramen för OECD-programmet Measuring Regulatory Performance.

EU-kommissionens Fit for Future (F4F) Plattform är en expertgrupp som ska bistå EU-kommissionen i arbetet med att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnader förknippade med den. Plattformen består av en regeringsgrupp och en intressentgrupp och behandlar inkomna förslag på regelförbättringar från allmänhet, företag och offentlig förvaltning. Områden som ingick i arbetsprogrammet under 2023 var:

- tillämpning av SME-testet,
- programmet för ett digitalt Europa,
- offentlig upphandling,
- europeisk standardisering,
- yrkeskvalifikationer,
- framtidssäkrad inre marknadslagstiftning,
- sociala företag
- GDPR.

Plattformen antog åtta yttranden under 2023.

RegWatchEurope är ett europeiskt nätverk med oberoende granskningsorgan. Regelrådet är medlem och Tillväxtverket bidrar med stöd i form av personal. Det övergripande målet för nätverket är att främja regelförbättring på nationell och global nivå genom erfarenhetsutbyte och påverkansarbete. Under 2023 var Regelrådet ordförande i nätverket. Det innebar ökade resurser. Flera möten och workshops hölls i Stockholm. Ordförandeskapet innebar även flera utlandsresor för att representera nätverket. Dialoger fördes med flera EU-institutioner och OECD. RegWatchEurope ordnade fem workshoppar under 2023. Teman var ex post-utvärdering, innovation, genomförande av EU-lagstiftning samt stöd till regelgivare. Läs mer i Regelrådets årsrapport 2023.

Tillväxtverket bistod Regeringskansliet med att arrangera konferensen *Regulating Regulatory Decision-making* i januari 2023, som en del av det officiella programmet för EU-ordförandeskapet. Ett 80-tal experter från EU:s medlemsstater och institutioner, OECD, akademi och näringsliv träffades för att diskutera hur en bättre process för lagstiftning kan främja konkurrenskraft och

tillväxt. Bland slutsatserna från konferensen kan nämnas att bättre, evidensbaserade konsekvensutredningar i samband med regelutformning är ett nödvändigt verktyg för att säkerställa att regler är kontinuerligt ändamålsenliga och inte medför högre kostnader än nödvändigt. Mer systematiska utvärderingar av befintliga regelverk i efterhand och samråd med berörda aktörer genom hela policycykeln är andra viktiga verktyg, liksom vikten av oberoende granskning.

Tillväxtverket bistod även Regeringskansliet i rådsarbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt. Vi var även med i underarbetsgruppen för bättre lagstiftning, som har ansvar för frågor som rör utvecklingen av ett mer transparent och evidensbaserat politiskt beslutsfattande. Under det svenska ordförandeskapet i arbetsgruppen lades stort fokus på sambanden mellan bättre lagstiftning, minskade regelkostnader och ökad konkurrenskraft.

Tillväxtverket deltog under hösten i en tvådagars studieresa till Nederländerna tillsammans med representanter från Näringslivets regelnämnd och Regeringskansliet. Besök hos departement, granskningsorgan, näringslivsorganisationer och konsulter gav flera tillfällen till ökade insikter och fördjupade diskussioner. Bland annat om metodik för uppskattning och minskning av regelkostnader på såväl nationell som EU-nivå.

Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling

I det här avsnittet redovisar vi Tillväxtverkets insatser inom lokal och regional utvecklingspolitik, regionala företagsstöd, rollen som förvaltande myndighet för EU-program och landsbygdspolitiken.

Lokal och regional utvecklingspolitik

1 § 2 Genomföra insatser som främjar ett aktivt regionalt tillväxtarbete i länen samt i det arbetet utveckla och förbättra förutsättningarna för dialog, samarbete och lärande mellan olika relevanta aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

2 § 2 Verka för att den utvecklingskraft och tillväxtpotential som finns i gles- och landsbygder, små och medelstora städer samt storstadsområden nyttjas och vidareutvecklas.

3 § 3 Delta i, samordna och följa upp strategier och program inom det regionala tillväxtarbetet.

3 § 4 Förmedla kunskap till andra myndigheter, regionalt utvecklingsansvariga och andra relevanta aktörer om näringslivsutveckling, hållbar regional tillväxt samt hållbart nationellt och regionalt tillväxtarbete inklusive tillgänglighet till kommersiell och offentlig service.

SU 3.1 Digitalisering av finansiering och resultat.

ÅK 1.2 Vilket arbete som myndigheten utfört inom ramen för sitt ansvar för riksintresse för anläggningar för industriell produktion med stöd av 2 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden.

ÅK 4 Tillväxtverket ska utifrån sina uppgifter att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional utveckling redovisa det arbete som myndigheten har bedrivit för att erbjuda stöd till regionernas och Gotlands kommuns kompetensförsörjningsarbete och för att inom myndighetens verksamhetsområde verka för god kompetensförsörjning i näringslivet.

Samlad bedömning

Inom den lokala och regionala utvecklingspolitiken är målet med Tillväxtverkets insatser att ta tillvara och utveckla den utvecklingskraft och tillväxtpotential som finns i gles- och landsbygder, små och medelstora städer och storstadsområden. Insatserna genomförs i ett system med flera nivåer med en mängd aktörer som bidrar med olika delar på lokal, regional och nationell

nivå. Tillväxtverkets roll varierar mellan att bidra med kunskap och med nätverk.

Genom kunskap, information och nätverkande skapade vi förutsättningar för andra aktörer att höja sin kunskapsnivå. På så sätt kunde de under 2023 öka sin kapacitet att hantera lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Vårt arbete med hållbar regional utveckling bidrog till att flytta fram regionernas positioner vad gäller omställningsarbete och synen på hållbarhet inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet, Främst avseende kunskap och lärande. Det gav upphov till nya och förbättrade metoder och arbetsätt inom flera områden, exempelvis genomförande, samverkan samt ledning och styrning av det regionala utvecklingsarbetet. Vi bedömer att vår förmåga att agera inom kompetensförsörjning ökade genom vår aktiva myndighetssamverkan.

Vår samlade bedömning är att Tillväxtverkets insatser bidrog till att stärka och utveckla den lokala och regionala utvecklingskraften i hela landet. Vi bedömer att insatserna förstärkte varandra och bidrog till att stärka förmågan att arbeta strategiskt med hållbar regional utveckling, såväl hos regioner och kommuner som hos andra myndigheter och aktörer som kan vara bestående. Vi bidrog till att erbjuda regioner och myndigheter arenor för dialog och erfarenhetsutbyte. Det skapade en grund för fortsatt samarbete och en ökad förståelse för varandras roller.

Resultat och utveckling

Riksintresse för anläggningar för industriell produktion

Tillväxtverket är i enlighet med förordning 1998:896 om hushållning med mark- och vattenområden så kallad riksintressemyndighet för industriell produktion enligt 3 kap 8 § miljöbalken. I uppdraget ingår ansvar för att identifiera områden av riksintresse för industriell produktion och att (enligt 1 § i förordningen) ha uppsikt över hushållningen med mark- och vattenområden för industri och industriell produktion.

Under 2023 fördjupade vi vår kunskap kopplat till riksintresse för industriell produktion. Vi förstärkte ett systematiskt arbete utifrån vårt uppsiktsansvar för områden som handlar om industrin.

Tillväxtverket tog fram underlag för områden av riksintresse för anläggningar för industriell produktion i enlighet med Tillväxtverkets sektorsbeskrivning med kriterier från 2021. Underlaget omfattade 12 områden med förslag till värdebeskrivningar och analys för kommande beslut för 11 områden. Dialog och beslut ska genomföras under 2024.

Under 2023 genomförde vi dialoger med tre av de sex länsstyrelser som omfattades av områden av riksintresse industriell produktion. Vi deltog också i en gemensam myndighetsträff om riksintressen och hade dialog med tre myndigheter om kommande utpekanden.

Tillväxtverket påbörjade en fördjupad analys av områden för industri kopplat till mark- och vattenanvändning för hela Sverige utifrån vår roll som uppsiktsansvarig för verksamhetsområdet industri enligt 1 § i förordningen om hushållning med mark- och vattenområden.

Vi följde och genomförde även två dialoger med arbetsgruppen för *Förstudie om nationell fysisk planering*.

Kompetensförsörjning

Stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete

Tillväxtverkets roll i det regionala kompetensförsörjningsarbetet tydliggjordes under året genom åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet. Vi fokuserade på insatser för det nätverk för regionala kompetensförsörjningsstrategier som vi utvecklat i samverkan med regionerna under de senaste tio åren. I nätverket ingår även Sveriges kommuner och regioner, Skolverket, Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolan. Strukturen för samverkan bidrar till ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan regional nivå och myndigheterna. Den regionala rollen inom kompetensförsörjningsområdet har stärkts genom ändringen i lagen om regionalt utvecklingsansvar som trädde i kraft 1 augusti 2022.

Tillväxtverket bjöd in till tre digitala nätverksträffar och två fysiska möten för att dela kunskap och erbjuda en arena för nätverkande mellan regioner och nationell nivå. Mötena hade olika teman. Ett fokuserade på Lärcentra och en presentation av Region Jönköpings projekt *Framtidssäkrad industri*, ett annat på en rapportserie om besöksnäringens kompetensförsörjning. Efter sommaren genomförde vi en heldags workshop. De framgångsfaktorer för kompetensförsörjning som vi identifierat i våra tidigare utvärderingar av insatser på området var utgångspunkt för workshopen. Resultatet från mötet var sedan underlag för nästa sammankomst.

I samverkan med Teknikcollege och Teknikföretagen genomförde vi en workshop där regionala kompetensförsörjningsstrategier och Teknikcolleges regionala processledare samlades. Vi diskuterade arbetet framåt med dimensionering av gymnasieutbildning på teknikområdet.

Kompetensförsörjningsdagarna är ett viktigt forum för dialog mellan berörda departement, nationella myndigheter och regionalt utvecklingsansvariga aktörer. I februari kunde vi för första gången sedan 2019 mötas på plats i Stockholm. Temat var omställningsförmåga i förändrad konjunktur. Förutom information från Utbildningsdepartementet presenterades bland annat:

- omställningsorganisationernas arbete med omställningsstudiestödet
- arbetet med myndighetssamverkan för kompetensförsörjning
- livslångt lärande
- utredningen *Långsiktig och behovsanpassad yrkesutbildning för vuxna*.

Totalt deltog 61 personer, 62 procent kvinnor och 38 procent män

Vi uppdaterade regionala matchningsindikatorer under året.

Stödja struktur för validering på regional nivå

Tillväxtverkets stödjer regionernas arbete med kompetensförsörjning. Som en del av det arbetar vi med regeringsuppdraget att stödja regionerna att utveckla strukturer för validering på regional nivå. Tillväxtverkets utlysning 2022 resulterade i 16 regionala projekt där 20 regioner deltog. Antingen som projektägare eller som samverkanspart. Projekten tog fart under 2023 och lämnade två lägesrapporter under året. Vi upphandlade utvärdering av regeringsuppdraget och har fått en nollbasmätning att utgå från när uppdraget fortlöper och ska utvärderas som helhet.

Vi arrangerade tre regionala dialogmöten på plats tillsammans med myndighetssamverkans arbetsgrupp för validering. Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket och Universitets- och högskolerådet ingår i arbetsgruppen. Mötena var uppskattade forum för ökad kunskap om myndigheternas roller, respektive nationella myndigheters kunskap om regionala förutsättningar.

För att förstärka regionernas kunskap om validering erbjöd vi webinarier vid fyra tillfällen med olika teman.

- Ny valideringsförordning och ändring i skollagen
- Försöksverksamheten med YH Flex avslutas – presentation av resultat,
- Utbildningsanordnare delar med sig av sina erfarenheter av YH Flex
- Regional samverkan med Arbetsförmedlingen.

I uppdraget ingår att samverka med Arbetsförmedlingen som har en viktig roll i det regionala valideringssystemet. Vi informerade Arbetsförmedlingens regionala handläggare om det gemensamma regeringsuppdraget och de regionalt utvecklingsansvarigas roll vid två tillfällen. Vid båda tillfällena deltog 33 personer.

Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Tillväxtverket ska enligt regleringsbrevet samverka med utpekade myndigheter för att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning. Dessa är:

- Universitets- och högskolerådet
- Universitetskanslersämbetet
- Myndigheten för yrkeshögskolan
- Skolverket
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet)
- Arbetsförmedlingen

Myndigheternas generaldirektörer är beslutsgrupp. En styrgrupp ansvarar för genomförandet.

Under 2023 utfördes det operativa arbetet av arbetsgrupper inom områden där det finns potential för ökad samordning och konkret samarbete. Tillväxtverket deltog aktivt i sex arbetsgrupper: Analys, Lärcentrum, Norra Sverige, Validering, Entreprenörskap och arbetet med att skapa en sektorsarena för digital spetskompetens. 20 mars publicerade myndigheten för yrkeshögskola en gemensam återrapportering om den administrativa samordningen av myndighetssamverkan.

Syftet med samverkan är att åtgärda brister i strukturer och system nationellt, regionalt och lokalt. Myndighetssamverkan har bidragit till bättre förutsättningar att identifiera sådana brister och att gemensamt komma fram till åtgärder. Inom flera områden har synergier tagits tillvara, till exempel inom arbetsgrupperna Validering och Lärcentra. Inom andra områden finns fortsatt stor potential, till exempel inom analysområdet. Tillväxtverket bidrar med ett näringslivsperspektiv och den regionala dimensionen i kompetensförsörjning. Vår bedömning är att vår förmåga att agera inom dessa områden har ökat genom ett aktivt arbete i myndighetssamverkan.

Kompetensförsörjning i näringslivet

Kunskapsunderlag om besöksnäringens kompetensförsörjning

Under 2023 publicerade Tillväxtverket kunskapsunderlag om förutsättningarna för en långsiktig kompetensförsörjning inom besöksnäringen. Underlaget utgjordes av nio delrapporter, bland annat problemkartläggning av besöksnäringens kompetensförsörjning och en undersökning över hur övriga nordiska länder hanterar kompetensförsörjning inom besöksnäringen. Vi tog fram rapporterna i samarbete med aktörer inom turism och besöksnäring som myndigheter, regionala turism- och besöksnäringorganisationer, arbetsgivar- och branschorganisationer, kommuner med flera. Alla rapporter publicerades på Tillväxtverkets webbplats våren 2023.

Kompetensförsörjning i livsmedelssektorn

Tillväxtverket regeringsuppdrag om kompetensförsörjning i livsmedelssektorn bidrar med kunskap om livsmedelssektorns utmaningar och behov av kompetens. Rapporten *Kompetens i livsmedelssektorn* är en fördjupning av vår lägesrapport för uppdraget från 2021. Undersökningen visade att 75 procent av företagen i livsmedelssektorn vill växa, men samtidigt ser nästan en tredjedel bristande tillgång till arbetskraft som ett stort hinder för tillväxt.

Kompetensutvecklingsinsatser inom Fonden för en rättvis omställning

Insatserna inom ramen för Fonden för en rättvis omställning syftar till att trygga nödvändig försörjning av kompetent arbetskraft för att genomföra metallindustrins omställning till koldioxidneutralitet i Västerbotten och stålindustrins omställning till koldioxidneutralitet i Norrbotten.

För närvarande pågår sex kompetensprojekt. Projekt hos SSAB Luleå och Boliden Rönnskär handlar om att definiera kompetenskrav för nya och förändrade yrkesroller, kartlägga utbildningsbehov samt kompetensutveckling av anställda i förändringsledning, hållbarhetsfrågor och olika tekniska kompetenser.

Nätet av underleverantörer är viktigt för en lyckad omställning hos de utpekade industrierna. Projekten som drivs av IUC Norr vänder sig till ledning och anställda hos underleverantörer i metallindustrins värdekedja i Västerbotten och stålindustrins värdekedja i Norrbotten. Projekten har startat med en kartläggning av kompetensutvecklingsbehov hos underleverantörerna och genomlysning av de utbildningsmöjligheter som finns idag. Utbildning i strategiskt kompetensförsörjningsarbete kommer ges för företagsledningar. En utbildning för anställda kommer även att tas fram.

Det råder stor brist på olika yrkesgrupper med teknisk utbildning för att klara den gröna omställningen. Skellefteå och Luleå kommun beviljades projektmedel för att lösa en del av denna brist genom att öka kapaciteten på yrkesvux.

Utvecklingskraft och tillväxtpotential

Tillväxtskapande samhällsplanering

Målet för Tillväxtverkets arbete med tillväxtskapande samhällsplanering är att utveckla platser där företag kan växa och utvecklas. Den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 betonar

vikten av ett territoriellt perspektiv. Samhällsplanering är ett verktyg för detta. Genom att förbättra regioner och kommuners förmågor att arbeta med strategisk planering kan fler företag etableras och växa i hela Sverige. Det handlar om att förbättra samordningen av lokala, regionala och nationella planeringsprocesser för en hållbar regional utveckling.

Under 2023 tog vi fram och publicerade rapporten *Att jobba för större etableringar*. I rapporten undersöker trender med påverkan på företagsetableringar och hur kommuner och regioner kan agera för att skapa goda förutsättningar både inför, under och efter en företagsetablering. I rapporten presenterar vi bland annat åtta råd till kommuner och regioner. Vi tog även fram en kunskapspromemoria som vi bland annat presenterade för Regeringskansliet. Den innehåller resultat och erfarenheter från projekt som finansierades 2020–2022 för att förbättra förutsättningar för regional planering. Resultaten visar att projekten har stärkt regionernas förmågor att utveckla ny kunskap om platsen och att identifiera och involvera relevanta aktörer.

Tillväxtverket medverkade vid två regionala och tre nationella forum om regional planering för att sprida kunskap från insatsområdet. Vi deltog även i Miljömålsrådets arbete inom programområdet Ramverk för nationell planering, bland annat genomfördes ett heldagsmöte i Karlskrona den 10 oktober.

Hållbar regional utveckling

2019 fick Tillväxtverket regeringsuppdraget *Att utveckla och stärka regionernas arbete med hållbar regional utveckling inom det regionala utvecklingsarbetet*. Budget för perioden 2019–2023 var 108 miljoner kronor, varav högst 19 miljoner kronor fick användas till Tillväxtverkets egna insatser. Uppdraget syftade till att integrera ekonomisk, social, och miljömässig hållbarhet inom det regionala tillväxtarbetet inklusive sammanhållningspolitiken. Ett tidigt vägval som uppskattades av regionerna var att vi genomförde uppdraget med en tydlig inriktning mot integrering i det ordinarie arbetet och de ordinarie processerna.

Uppdragets insatser har ökat regionernas kunskap om hållbarhetsintegrering genom bland annat:

- lärseminarier med olika tematisk inriktning, som till exempel Agenda 2030, klimatförändringar, intersektionalitet, hållbar produktion och konsumtion samt cirkulär ekonomi.
- kunskapsunderlag, som till exempel en studie om livskraftiga landsbygder och hållbarhet samt sambandet mellan Regionalfonden och Agenda 2030.
- seminarier serien *Lärande vägar till hållbarhet*. En kompetenshöjande insats i fyra delar i syfte att stärka regionernas arbete med hållbar regional utveckling.

Uppdraget har även varit en avgörande del i arbetet med att utveckla nya krav, ansökningsformulär och bedömningskriterier till Regionalfondens programperiod 2021–2027.

Projektmålen för uppdraget angav att samtliga regioner har:

1. en ökad kapacitet att arbeta med hållbar utveckling som helhet i det regionala utvecklingsarbetet.
2. testat minst en ny metod och minst ett nytt arbetssätt för att stärka sin omställningsförmåga för att bidra till en hållbar utveckling i det regionala utvecklingsarbetet.
3. förstärkt sina samverkanskanaler med statliga aktörer, näringslivet och civilsamhället jämfört med projektets början.

Utvärderingen som utgör en del av slutrapporten av uppdraget visar att samtliga mål kan anses uppnådda. Den samlade bedömningen är att regeringsuppdraget har gjort skillnad i regionerna. Genomförandet kan karakteriseras som en omfattande regional experimentverkstad, med fokus på utveckling av arbetssätt och metoder som främjar hållbar regional utveckling. Regeringsuppdraget har resulterat i förflyttningar i regionerna, framför allt avseende kunskap och lärande.

Slutrapporten innehåller de rekommendationer som Tillväxtverket lämnat till regeringen och regionerna.

Dialog, samverkan och lärande i regionalt tillväxtarbete

Reglab

Tillväxtverket är medlem i forumet Reglab tillsammans med Sveriges 21 regioner och Vinnova. Forumet ska bidra till ett effektivt utvecklingsarbete genom att bidra till samverkan, kunskapsförmedling, erfarenhetsutbyte och lärande om och inom hållbar regional utveckling. Tillväxtverket deltar aktivt i olika sammanhang som Reglab ordnar. 2023 hade vi en ledamot i styrelsen, som har det långsiktiga och strategiska ansvaret för verksamheten. Vi deltog även med en representant i Reglabs medlemsgrupp som ansvarade för aktiviteter, och samordnade Reglabs nätverk för analytiker. Under året deltog vi på två pass under Reglabs årskonferens "Testa dina geografiska glasögon" och "Mäta hållbarhet – BRP+ utvecklas". Vi planerade och deltog även i läroprojektet "Näringslivets gröna omställning".

Forum för hållbar regional utveckling och attraktionskraft

Tillväxtverket tillhandahöll under året ett kansli för att stödja arbetet med Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2022–2030.

Syftet med forumet är att föra dialog om långsiktiga och strategiskt viktiga frågor av betydelse för en hållbar regional utveckling mellan regeringen och aktörer med uppgifter inom den regionala utvecklingspolitiken.

Under 2023 genomförde Tillväxtverket tillsammans med Landsbygds- och infrastrukturdepartementet sju forum, fyra politikerforum och tre tjänstepersonsforum. Sammankomsterna var fysiskt på plats i Regeringskansliets lokaler, förutom tjänstepersonsforum 10 februari som var digitalt. Sammansättningen av ledamöter i tjänstepersonsforum var 45 procent kvinnor och 55 procent män. I politikerforum var 50 procent kvinnor och 50 procent män.

Vi gjorde så kallade "regionala inspel" med koppling till agendapunkterna. Det innebär att regionerna fick möjlighet att lyfta sina utmaningar och

möjligheter för den sakfråga som punkten handlade om. På så sätt var frågan om skillnader i territoriella förutsättningar alltid närvarande.

Digitalisering av finansiering och resultat

Tillväxtverket har i uppdrag att digitalisera information om finansiering och resultat och 2021 tog vi fram ett verktyg för visualisering. Verktöget är tillgängligt internt och innehåller i nuläget information om finansiering inom anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, anslag 1:3 ERUF och de territoriella program som förvaltas i Sverige. Under 2023 skedde ingen ytterligare utveckling.

Strategier och program inom det regionala tillväxtarbetet

Regionala utvecklingsstrategier

En av Tillväxtverkets roller är att ha överblick över länens regionala utvecklingsstrategier (RUS). Vi ska också svara på remisser som berör det regionala utvecklingsarbetet i länen. Uppgiften ger oss kunskap om regionernas arbete som kan nyttjas i flera andra uppgifter och uppdrag. Uppgiften innebär också att vi kan bidra till att förena ett nationellt perspektiv med regionala och lokala behov.

Under 2017 startade Reglab ett RUS-nätverk för att lära tillsammans, byta erfarenheter och inspireras i frågor som till exempel regionala utvecklingsstrategier. Under 2023 deltog Tillväxtverket på två nätverksträffar. På en av träffarna ansvarade vi för punkten *Hur syns Regional utveckling och Folkhälsa i rapporteringen?*

Strategier för smart specialisering

2023 fick Tillväxtverket ett långsiktigt uppdrag att ge processtöd till regionernas arbete med smart specialisering. Vi genomförde digitala nätverksträffar i S3-nätverket. Två av träffarna hade fokus på partnerskap för regional innovation (PRI) som ett led i att nå fördjupad kunskap efter Kommissionens pilotsatsningar. I nätverket diskuterades även upplevda hinder kring smart specialisering. Här lyfte regionerna främst behov av nationell koordinering, kunskapsstöd och internationell uppkoppling. För att ge fördjupad kunskap om begreppet och det strategiska och operativa arbetet färdigställde vi fyra informationsfilmer om smart specialisering ur olika perspektiv.

Vi fattade beslut om totalt cirka 1,1 miljoner kronor till fyra regioner för att skapa förutsättningar att vara mer aktiva i det europeiska smart specialiseringsarbetet och i ansökningsprocesser till EU-kommissionens innovationsprogram med fokus på smart specialisering.

Under 2023 fortsatte vi utvecklingen av den strategiska samverkansplattformen för att underlätta kopplingar mellan prioriterade smarta specialiseringsområden, strukturfondsprogram och insatser på andra myndigheter. En första insats publicerades under hösten med fokus på ökad innovationshöjd i livsmedelssektorn.

Förmedla kunskap

Myndighetsnätverket för regional utveckling och landsbygds politik

Tillväxtverket håller ihop ett myndighetsnätverk för regional utveckling och landsbygds politik. Det består av 28 statliga myndigheter av betydelse för

genomförandet av den regionala utvecklings- och landsbygdspolitiken. Inom nätverket skapar vi möjlighet till erfarenhetsutbyte och dialog om hur myndigheter medverkar i det regionala utvecklingsarbetet. Vi samverkar även med regionerna om hur de beaktar territoriella skillnader och förutsättningar.

Under 2023 arrangerade vi två digitala nätverksträffar och bjöd in till ett digitalt kunskapsseminarium. En av nätverksträffarna handlade om *Flernivåsamverkan – arbetssätt för ökade synergier*. Det arrangerade vi tillsammans med Vinnova. Tillväxtverket, Vinnova, Energimyndigheten samt fyra regioner ansvarade för olika programpunkter. Den andra nätverksträffen hade temat *Hur bidrar vi till genomförandet av den regionala utvecklings- och landsbygdspolitiken*. Vi presenterade bland annat Tillväxtverkets rapporter om regionernas respektive vissa statliga myndigheters arbete med regional utveckling. Två regioner presenterade positiva erfarenheter samt utmaningar och behov kring samverkan på flera nivåer.

Kunskapsseminariet riktades till statliga myndigheter av betydelse för genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och hade temat *Så kan din myndighet bidra till regional utveckling i hela landet*. 55 personer anmälde sig, 60 procent kvinnor och 40 procent män. Deltagarna kom från 25 olika myndigheter och organisationer.

Analysnätverk

Tillväxtverket driver ett stort antal nätverk med olika syften. För att stärka regioners analyskapacitet samordnar vi tillsammans med Reglab ett regionalt analysnätverk. Nätverket utgår från regionala analytikernas behov och fokuserar på det gemensamma lärandet.

Under året genomförde vi två digitala möten at av dem var ett tillsammans med SCB för cirka 40 deltagare om handlade om ny statistik över efterfrågan på arbetskraft. Det andra mötet med cirka 25 deltagare handlade om aviserade neddragningar inom ett antal regionala statistikprodukter.

Vi genomförde även två fysiska möten. Ett med fokus på datahantering och datavisualisering med 27 deltagare, 44 procent män och 56 procent kvinnor. Ett möte hade fokus på miljöräkenskaper med 27 deltagare, 37 procent kvinnor och 73 procent män.

Tillväxtverket har också regeringens uppdrag att inrätta ett nationellt analysnätverk för ett antal statliga myndigheter och organisationer. Syftet är att utveckla det territoriella perspektivet i den regionala utvecklingspolitiken och inom olika samhällssektorer. Vi genomförde två möten, 18 respektive 16 myndigheter deltog. På det första mötet identifierade vi olika myndighetsperspektiv på frågan. Det andra mötet fokuserade på industrins omställning i Norrbotten och Västerbotten utifrån olika myndigheters uppdrag och arbetssätt.

Regionala företagsstöd

3 § 2 pröva frågor om vissa regionala företagsstöd och svara för information till företag om regionala företagsstöd samt ansvara för att samordna, förmedla kunskap till och stödja aktörer som beviljar regionala företagsstöd.

Samlad bedömning

De ökade prisnivåerna, avmattning i konjunkturen och det höjda ränteläget påverkade företagsstöden under året. Utbetalningarna av transportbidrag ökade till följd av ökade kostnader för företagen medan företagen var mer återhållsamma med nya investeringar. Det återspeglades i den fortsatt höga efterfrågan på transportbidrag medan antalet beviljade regionala investeringsstöd minskade. Till följd av transportbidragen fortsatte tillverkande företag i landets fyra nordligaste län att få kostnadskompensation för långa avstånd till sina marknader. Det stärkte förutsättningarna för dessa företag att konkurrera på liknande villkor som företag i de sydligare delarna av landet.

Till följd av avmattningen i konjunkturen kunde vi se en ökad försiktighet hos företagen att påbörja nya investeringsprojekt. De ärenden om regionalt investeringsstöd som beviljades gjorde det möjligt för företagen att skaffa tillräckligt med kapital för att genomföra investeringar. Tillgång till kapital är en strategisk resurs för företagen. Företagsstöden bidrar till att avhjälpa brist på kapital som kan uppträda, framför allt i landets stödområden där värdet på säkerheter i fasta tillgångar är lägre.

Tillväxtverket slutförde upphandlingar av fondförvaltare till sammanlagt nio riskkapitalmandat, ett för varje regionalfondsprogram inom Regionalfonden 2021–2027. Riskkapitalprojekten ska bidra till att stärka tillgången på riskvilligt kapital för innovativa företag i tidiga skeden. Under året stängdes de resterande riskkapitalprojekten från Regionalfonden 2007–2013. Det var första gången som en hel cykel för sådana projekt fullbordades.

Resultat och utveckling

Information till företag och stöd till aktörer

Transportbidrag

Transportbidrag är ett regionalt företagsstöd som både syftar till att kompensera för långa avstånd och till höjd förädlingsgrad. Bidraget riktar sig till tillverkningsindustrin i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland.

Under 2023 fattade Tillväxtverket 1 068 beslut och betalade ut 517,7 miljoner kronor i transportbidrag. De senaste åren har utbetalningarna ökat i omfattning jämfört med tidigare. Orsaken är kraftigt ökade transportkostnader, främst på grund av höjda priser för drivmedel.

Transportbidraget kompenserar för cirka 27 procent av företagens godkända fraktkostnader. När det gäller höjd förädlingsgrad svarade 62 procent i vår

årliga enkätundersökning att transportbidraget har haft en positiv effekt som stimulerat till ökad vidareförädling.

I början av året rapporterade vi två regeringsuppdrag. Ett handlade om att analysera vilka merkostnader för transporter som finns i stödområdet. Det andra uppdraget handlade om att bedöma möjligheterna att samla in kompletterade information om transportavstånd kopplat till de faktiska transportkostnaderna.

Riskkapital

Tillväxtverket har genomfört fondsatsningar i form av riskkapitalprojekt de tre senaste programperioderna. Syftet är att öka utbudet av riskkapital till små och medelstora företag för en hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Genom att investera i företag i form av ägarkapital och tillföra kompetens och nätverk, bidrar fonderna till utveckling och tillväxt. Investeringarna är tidsbegränsade och fonderna ska följaktligen sälja sina ägarandelar. Avkastningen från försäljningen kan sedan återinvesteras. Satsningen förväntas även bidra till att utveckla regionernas respektive strukturer för kapitalförsörjning. Det kan bland annat ske genom att aktivera privat kapital och öka företags och andra aktörers kunskaper om riskkapital som finansieringsinstrument.

De tio återstående riskkapitalprojekten i Regionalfondens programperiod 2007–2013 stängde 30 september 2023. Innehaven i samtliga riskkapitalprojekt avyttrades enligt plan, vilket genererade en återbetalning om cirka 450 miljoner kronor till statskassan. Sedan tidigare har det revolverats cirka 131 miljoner kr från Fondgeneration I till Fondgeneration II. Vidare revolverade Mittkapital (år 2021) vid stängning 78 miljoner kronor. Det är totalt cirka 70 procent av den ursprungliga allokerade statliga finansieringen (inklusive förvaltningsavgifter). Utöver de beloppen kommer ytterligare inbetalningar om cirka 25 miljoner kronor att ske under år 2024. Dessa består av slutjustering och extra slutlikvid.

Riskkapitalprojekten i Regionalfondens programperiod 2014–2020 rapporterade sin senaste verksamhetsrapport 30 september 2023. Den avsåg första halvåret 2023. Projekten lämnar sin verksamhetsrapport varje halvår till Tillväxtverket och avser åtta regionala fonder och två nationella fondsatsningar (Gröna fonden och Swedish Venture Initiative). Totalt omfattade investeringarna i de regionala fonderna 1 358 miljoner kronor. De nationella fonderna i programperioden Gröna fonden omfattade 650 miljoner kronor, Swedish Venture Initiative 388 miljoner kronor. Under året hade samtliga fonder lämnat investeringsfas och övergått till förvaltningsfas. De hade fått möjlighet till nyinvesteringar med medel från sålda bolag för att möjliggöra fortsatta investeringar i regionerna.

Under året upphandlade vi fondförvaltning för åtta nya regionala och ett nationellt riskkapitalprojekt för programperioden 2021–2027 till ett värde av 1 652 miljoner kronor.

Regionalt investeringsstöd

Syftet med regionalt investeringsstöd är att främja en hållbar tillväxt och stärka konkurrenskraften i stödföretagen och därmed främja en hållbar regional utveckling. Kartan över stödområden är grund för stödberättigande och Tillväxtverket hanterar ansökan om stöd tillsammans med regioner inom det geografiskt avgränsade området.

Regionalt investeringsstöd medfinansierar investeringar genom att komplettera marknadsaktörer som exempelvis banker, Almi och Norrlandsfonden när dessa anser att risken är för stor. Det medför att investeringar som inte fullt ut är finansierade, men som klarar statsstödsregelverkets kriterier och bedöms bidra till hållbar regional utveckling, kan genomföras.

Under 2023 beviljade Tillväxtverket regionalt investeringsstöd till ett belopp av 46 miljoner kronor. Det avsåg fyra ansökningar med en total investeringskostnad på 173 miljoner kronor. Av årets totalt 29 ansökningar avtog vi tretton, sju återtog och sex var fortfarande under beredning. Många företag kontaktade Tillväxtverket innan i de lämnade in ansökan vilket vägledde företagen in i stödprocessen.

Minskningen av antalet ärenden under 2023 jämfört med föregående år kan relateras till allmän osäkerhet om framtiden med ökad prisnivå och avmattning i konjunktur. Det finns indikationer som visar att finansiella marknadsaktörer blivit försiktigare vid riskbedömning, vilket i sig ökar behovet av regionalt investeringsstöd. Riskbedömningen har sammantaget fått företagen att avvakta med investeringar.

Samverkan för hållbar utveckling

Tillväxtverket har i uppdrag att utveckla företagsstöden och projektverksamheten så att de bidrar till en hållbar regional utveckling. Uppföljningen av stöden ska ske utifrån hållbarhetsperspektiv. Vi driver projektet tillsammans med Sveriges regioner och Gotlands kommun.

Under året fokuserade vi på systemutveckling för uppföljning av hållbarhet och utveckling av befintliga frågor i systemen. Uppföljningen kommer att vara likartad oberoende stödform och kopplas mot Agenda 2030.

Vi genomförde en träff för regionernas handläggare där de fick möjlighet att diskutera, utbyta erfarenheter och lyssna till en inspirationsföreläsare om Agenda 2030. Vi hade även flera dialoger med regionerna om uppdraget, framför allt om uppföljningen.

Genomförande av Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning

1 § 3 Ansvara för samordning, förvaltning och utveckling av genomförandet av Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning i Sverige inom ramen för den europeiska sammanhållningspolitiken.

6 § 1–3 Tillväxtverket har det ansvar och utför de uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder.

Myndigheten ska vidare verka för samordning av det nationella och de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden, de Interregprogram som förvaltas av en svensk myndighet, det nationella programmet för Fonden för en rättvis omställning och det nationella programmet för Europeiska socialfonden+, ansvara för information om Interregprogrammen, och vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, vid kontroller och inspektioner avseende de program som Tillväxtverket förvaltar. Förordning (2022:1380).

16 § Tillväxtverket ska utse en kommunikationssamordnare för synlighets-, öppenhets- och kommunikationsverksamhet i enlighet med artikel 48.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik. Förordning (2022:1380).

Samlad bedömning

De regionalfondsprogram som Tillväxtverket förvaltar mobiliserar breda grupper av aktörer och medfinansierare i gemensamma insatser för att lösa samhällsutmaningar. Regionalfondsprogrammen bidrar till utveckling av regionala styrkeområden och främjar innovation, konkurrenskraft, digitalisering, internationalisering samt miljö- och klimatomställning.

Under 2023 var Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 under avslut och inga nya beslut om stöd fattades. Arbetet med att avsluta projekt och betala ut till stödmottagarna fortsätter 2024.

En extern utvärdering av de företagsfrämjande insatserna visar att projekten har riktat sig till en högre andel yngre, högre utbildade företagare och anställda än vad som är vanligt i olika branscher. Projekten når i hög utsträckning kunskapsintensiva företag med utvecklingspotential. Företag som deltar i regionalfondsprogrammen har en högre produktivitet än andra

företag. Insatserna ger på kort sikt tydliga kunskapshöjande effekter. Det får genomslag på företagets konkurrensförmåga på längre sikt.

De åtta regionala strukturfondsprogrammen genomförde utlysningar inom samtliga politiska mål och hade bland annat inriktning på:

- stärka forskning och innovation
- säkra nyttan av digitalisering
- stärka små och medelstora företags konkurrenskraft
- energieffektivitet
- förnybar energi
- cirkulär ekonomi

Det resulterade i 300 ansökningar med ett sökt belopp på 2,5 miljarder kronor. 307 projekt beviljades finansiering, varav 137 av dessa inkom med ansökningar under 2022. Det sammanlagda beloppet var 2,4 miljarder kronor. Beslutsnivån för samtliga åtta regionala program uppgick till 36 procent av tillgänglig budget.

Nationella regionalfondsprogrammet 2014–2020 är under avslut och förväntas uppnå en utbetalningsnivå motsvarande 98 procent av programmets budget. Nationella regionalfondsprogrammet 2021–2027 beviljade under året stöd till nationella strategier och ett nationellt kunskapsstöd för hållbar urban utveckling. Programmet beviljade även stöd för ett samordnat och effektivt system för innovation och digitalisering för en hållbar utveckling. Programmet har totalt beviljat 27 procent av tilldelade medel.

Fonden för en rättvis omställning 2021–2027 genomförde utlysningar för att klimatomställningen inom industrin ska ske med bibehållen konkurrenskraft. Utlysningarna avsåg insatser i Norrbottens, Västerbottens och Gotlands län. Programmet har totalt beviljat 23 procent av tilldelade medel.

Interreg Öresund–Kattegat–Skagerrak 2014–2020 arbetade med avslut och insamling av resultat. Programmet nådde flertalet av sina indikatorer och genomförde aktiviteter för att sprida resultat. Projektens uppskattningar visar på bland annat 450 nya fossilfria fordon i kollektivtrafiken, minskade utsläpp motsvarande 1 355 flygresor mellan Köpenhamn och Gran Canaria, 2 400 nya jobb och 1 600 nya produkter/tjänster.

Interreg Öresund–Kattegat–Skagerrak 2021–2027 genomförde två utlysningar och har totalt beviljat 56 procent av programmets medel.

Resultat och utveckling

EU:s strukturfonds- och territoriella program där Tillväxtverket är förvaltande myndighet

De åtta regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020 och 2021–2027

Programperioden 2014–2020

Regeringen fördelade totalt cirka åtta miljarder kronor till de åtta regionala strukturfondsprogram som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för perioden 2014–2020. Regionalfondsmedlen gjorde det möjligt att investera i ökad konkurrenskraft för företag och regioner i alla delar av landet.

Insatsområden är valda utifrån regionala förutsättningar med tyngdpunkt på att stärka innovation och konkurrenskraft hos små och medelstora företag samt att stärka övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Under 2023 var programmen i en avslutningsfas. Inga utlysningar genomfördes. Sista datum för stödmottagare att lämna in slutredovisningar var den sista oktober 2023. Under slutet av året var det ett stort fokus på att hantera slutrapporter och betala ut medel. 2023 betalade vi ut 741 miljoner kronor. Totalt ligger programmen på en utbetalningsnivå på 97 procent av sin tilldelade budget. Tillväxtverket kommer att handlägga ansökningar om utbetalningar under första delen av 2024.

Programperioden 2021–2027

Arbetet med att genomföra åtta regionala strukturfondsprogrammen för perioden 2021–2027 fortsatte under året. Det var utlysningar i två till tre omgångar per regionalt program. Syftet var att få in nya stödansökningar för prioritering och beslut. Utlysningar öppnades inom samtliga politiska mål. Inriktningen var bland annat inriktning på att stärka forskning och innovation, säkra nyttan av digitalisering, stärka små och medelstora företags konkurrenskraft, energieffektivitet, förnybar energi och cirkulär ekonomi. Det resulterade i 300 ansökningar under 2023 med ett sökt belopp på 2,5 miljarder kronor. Vi beviljade finansiering för 307 projekt, varav 137 av dessa inkom med ansökningar under 2022. Det sammanlagda beloppet var 2,4 miljarder kr.

Beslutsnivån för samtliga åtta regionala program uppgick till 36 procent av tillgänglig budget, med regionala variationer från 28 procent (programmet för Småland och Öarna) till 57 procent (programmet för Västsverige). Generellt sett har programmen en högre efterfrågan och högre beslutsnivåer inom politiskt område 1, Ett smartare Europa. Programmet samlar insatser inom forskning och innovation, företagsutveckling, digitalisering och kompetensförsörjning. Beslutsnivåerna inom politiskt område 2, Ett grönare Europa, är lägre och insatserna inriktade på till exempel energieffektivisering, förnybar energi och cirkulär ekonomi. Orsaken till den lägre beslutsnivån inom politiskt område 2 är att det delvis handlar om nya insatser för denna programperiod, vilket kräver information och mobiliseringsinsatser av projektaktörer. Vi genomförde informationsinsatser och projektdialoger löpande under året.

Regionalfondsprogrammen samlar breda grupper av aktörer och finansiärer i gemensamma insatser för att lösa samhällsutmaningar. Tillväxtverket bedömer att projekten är relevanta med hänsyn till programmets prioriteringar. Projekten är inriktade på att möta de regionala utmaningar och behov som programmen bygger på.

Nationella regionalfondsprogrammet 2014–2020 och 2021–2027

Under året arbetade vi parallellt med avslut av den gamla programperioden 2014–2020 och genomförandet av det Nationella regionalfondsprogrammet 2021–2027. Vi beviljade stöd till nio förberedande projekt med syfte att ta fram territoriella strategier för Hållbar urban utveckling. Vi prioriterade fem av de strategier som de förberedande projekten tagit fram.

En prioriterad territoriell strategi är en förutsättning för att ta del av finansiering inom aktuell del av programmet. Flera projekt kommer att drivas med inriktning mot Hållbar urban utveckling under 2021–2027. Projekten

ska genomföras inom ramen för territoriella strategier i städer, stadsregioner eller städer i nätverk.

Under året beviljade vi finansiering om närmare fem miljoner kronor från Regionalfonden till ett nationellt kunskapsstöd under ledning av Boverket. Genom att samla bred kompetens från myndigheter med utpekade uppdrag inom Hållbar urban utveckling ska de samordna och erbjuda ett kunskapsstöd till projekt som genomförs inom ramen för prioriterade territoriella strategier. Det nationella kunskapsstödet ska även bistå Tillväxtverket med kunskap och urval av strategier som erbjuds stöd. Det ska även bidra till spridning och lärande. Vi genomförde en ny utlysningssomgång för fortsatt arbete med kunskapsstödet hösten 2023.

Vi genomförde också två utlysningar inom Prioritering 1: Kraftsamla och förstärka prioriterade områden för internationell attraktivitet. Programmet ska inom denna del bidra till ett mer samordnat och effektivt system för innovation och digitalisering för en hållbar utveckling, samt förmåga att dra nytta av de möjligheter som innovation och digitalisering kan ge. Ett annat önskat resultat är effektivare samverkan på flera nivåer för ökat nyttjande av resurser och kompetens. Det kom in totalt 12 ansökningar.

Fonden för en rättvis omställning 2021–2027

Fokus för det nationella programmet för Fonden för en rättvis omställning är att klimatomställningen inom industrin ska ske med bibehållen konkurrenskraft. Syftet är att upprätthålla ekonomiska och sysselsättningsmässiga nivåer. Programmet omfattar cirka 2,9 miljarder kronor inklusive nationell medfinansiering för insatser i Norrbottens, Västerbottens och Gotlands län.

Vi fortsatte genomförandet av fonden med två utlysningssomgångar för forskning för industrins klimatomställning och yrkesvuxutbildning i Norrbotten och Västerbotten. Under året beviljade vi 16 projekt sammanlagt 198 miljoner kronor ur fonden, vilket motsvarar 14 procent, av programmet. Vi beviljade också totalt 187 miljoner kronor i medfinansiering från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder för projekt som fått medel från programmet. Under året godkändes två programändringar som främst gällde justering av indikatorer för att bättre kunna följa upp resultat.

Ett projekt som utgör tekniskt stöd från EU-kommissionen, DG REFORM, pågick. Projektet hanterar regionala utmaningar i planering av övergången till en koldioxidsnål ekonomi. En behovsanalys med förslag på genomförbara uppgifter togs fram inom projektet. Tillväxtverket organiserade, en workshop om regional fysisk planering i Övre Norrland tillsammans med andra aktörer, .

Vi bistod offentliga aktörer med att söka de stöd som EU möjliggör för att genomföra Mekanismen för en rättvis omställning. En kommun har till exempel sökt lån och bidrag inom Public Sector Loan Facility hos EU-kommissionen och Europeiska investeringsbanken.

Interreg Öresund–Kattegat–Skagerrak 2014–2020 och 2021–2027

Genomförandet av Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021–2027 fortsatte. Vi genomförde två ansökningssomgångar och beviljade nästan 37 miljoner euro i EU-medel till 29 projekt. Det innebär att vi har beslutat om närmare 56 procent av programmets medel. Vi beslutade om flest projekt

inom insatsområdet Innovation och entreprenörskap som intecknades till 96 procent.

Vi avslutade de sista projekten från programperioden 2014–2020 under 2022, men resultatinsamlingen fortsatte under 2023. Programmet nådde flertalet mål enligt indikatorerna. Vi gjorde en sista insamling av resultat under konceptet "Vi går över gränsen" kopplat till några av FN:s globala mål. Syftet är att komplettera indikatorerna och tydligare visa de mervärden och den samhällsnytta som programmet ger. Projektens uppskattningar visar att programmet hittills har bidragit till:

- 450 nya fossilfria fordon i kollektivtrafiken,
- minskade utsläpp motsvarande 1 355 insparade flygresor mellan Köpenhamn och Gran Canaria
- 2 400 nya jobb
- 1 180 personer som fått jobb på andra sidan gränsen
- 1 600 nya produkter/tjänster
- 1 100 företag som stärkt sina förutsättningar att växa
- 365 företag som startat eller ökat sin export
- 1 550 nya hälsolösningar
- 9,5 miljoner behandlade patienter
- investeringar på minst 1 miljard kronor.

Vi arrangerade aktiviteter för att informera om det nya programmets möjligheter och resultat från programmet för 2014–2020. Syftet var även att ge stöd till projekt som pågår, bland annat genom seminarier på Danmarks och Norges politikerveckor - Folkemødet och Arendalsuka. Minst 384 personer deltog i aktiviteterna. Vi medverkade även i ett antal externa aktiviteter.

Territoriellt samarbete

Nationell kontaktpunkt och subkommitté Östersjöprogrammet

Som nationell kontaktpunkt för Östersjöprogrammet (Interreg Baltic Sea Region) ska Tillväxtverket sprida information och ge stöd till de som initierar och utvecklar projekt för svenska intressenter.

Vi spred framförallt information och nyheter från Östersjöprogrammet via webbsidan eufonder.se tillsammans med information om samtliga europeiska struktur- och investeringsfonder i Sverige. Det är en viktig kanal för att nå ut till en bred målgrupp. Vi tog fram en informationsfolder som i korthet beskriver programmet och distribuerade den till regionalt utvecklingsansvariga. Vi deltog också i två digitala event och informerade om Östersjöprogrammet.

Tillväxtverket har i uppdrag att vara sekretariat för den svenska subkommittén för Östersjöprogrammet. Subkommitténs främsta uppgift är att bistå de svenska ledamöterna i Övervakningskommittén i bedömning av projektansökningar. Subkommittén hade två möten 2023, ett i april och ett i juni, då prioriterades projektansökningar.

Vid mötet i april beviljade övervakningskommittén 13 små projekt motsvarande cirka 4,9 miljoner euro i EU-stöd. Vid mötet i juni beviljade kommittén stöd till 24 vanliga projekt motsvarande cirka 65,6 miljoner euro. Små projekt är en ny projektform för mindre erfarna organisationer. Vanliga

projekt är större och längre. Alla projekt ska leda till en grönare och mer resilient Östersjöregion.

Nationell kontaktpunkt för Interreg Europe

Interreg Europe är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande för att förbättra policyer inom regional utveckling. Målet är att göra det möjligt för offentliga aktörer och andra relevanta organisationer att aktivt lära sig av erfarenheter i andra regioner. Genom erfarenhetsutbyte, innovativa arbetssätt och kapacitetsuppbyggnad kan projekten hitta lösningar på regionala utvecklingsfrågor.

2022 fick Tillväxtverket ett nytt uppdrag att vara nationell kontaktpunkt för Interreg Europe. Uppdraget går ut på att sprida information och ge stöd till svenska aktörer med intresse av programmet. Under 2023 hade Interreg Europe en utlysning för nya projektansökningar. I samband med det deltog vi på ett informationsmöte. Vi svarade också på frågor om programmet från svenska aktörer som ville skicka in projektansökningar.

Vi publicerade information om Tillväxtverkets roll som nationell kontaktpunkt på vår webbplats. På eufonder.se uppdaterade vi informationen om programmet och spred nyheter om aktuella utlysningar och evenemang med mera.

Kontaktpunkten ESPON 2030

ESPON är ett europeiskt forskningsprogram för policyutveckling om frågor om den territoriella utvecklingen i Europa. Genom olika aktiviteter för spridning och kunskapsunderlag ska ESPON stödja arbetet med att öka effektiviteten av policyåtgärder på olika beslutsnivåer.

Tillväxtverket är ansvarig ESPON-kontaktpunkt i Sverige. Kontaktpunkten organiserar nationella aktiviteter för att identifiera specifika kunskapsbehov regionalt och lokalt. Kontaktpunkten tillämpar dessutom ESPON-kunskaper för specifika policybehov. Vi genomförde ett digitalt kunskapsseminarium om hur olika planeringsnivåer beaktar skärgårdar och små öar i Sverige. Sammanlagt deltog 74 personer. Cirka 60 procent kvinnor och 40 procent män från Regeringskansliet, nationella myndigheter, regioner, kommuner, civilsamhället och forskning. Seminariet är ett inspel i det pågående nationella policyarbetet. Målet är att utveckla det territoriella perspektivet och landsbygdspolitiken utifrån specifika platsers förutsättningar.

Kontaktpunkten deltog i arbetet med att förbereda ESPON-seminariet under Sveriges EU-ordförandeskap. Inom ramen för det medverkade vi också i att ta fram ett policyunderlag om Grön industrialisering i ett territoriellt perspektiv.

Som kontaktpunkt samordnar Tillväxtverket ett nätverk av forskare och genomförare i Sverige. Det gör vi genom regelbundna informationsbrev om ESPON-aktiviteter och nya kunskapsunderlag. Sammanlagt skickade vi ut sju elektroniska informationsbrev till cirka 120 personer i olika nätverk för regioner och statliga myndigheter. Vi genomförde också ett digitalt möte med cirka 45 deltagare där vi informerade om nyttan med ESPON.

Kontaktpunkten deltog även i ett obligatoriskt ESPON-möte. Syftet var att stödja planering och koordination av ESPON och erfarenhetsutbyte med övriga länders kontaktpunkter.

URBACT III, URBACT IV och EUI

URBACT III, som pågick förra programperioden, avslutades under året. Under programperioden har ett 20-tal svenska kommuner varit engagerade i olika URBACT nätverk.

När det gäller kommunikationsinsatser använde vi allt från sociala medier och nyhetsbrev till konferenser.

Den största informationsinsatsen var kopplad till utlysningen för *Action Planning Networks* där fem svenska deltagare blev godkända; kommunerna Härnösand, Umeå, Varberg och Malmö samt Länsstyrelsen i Skåne län i tre projekt kring digital intelligent medborgarservice, grön omställning och främjande miljöer för nyföretagande och entreprenörskap. Två av deltagarna kommer att samverka med andra länder kring jämställdhet.

Som ett led i det svenska ordförandeskapet i EU stod Sverige värd för övervakningskommitténs möte i Umeå. Vi höll också i en session om *Impact by collaboration* på ordförandeskapets konferens *Creating greening Cities* som organiserades av Boverket och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

För att öka kunskapen om metod och verktyg arrangeras årligen URBACT university som riktar sig till städer som deltar i URBACT nätverk. 2023 hölls eventet i Malmö. Nästan 500 stadsbyggare från hela Europa möttes. De är tillsammans involverade i 30 URBACT Action Planning Networks.

Under oktober utsågs Tillväxtverket även till nationell kontaktpunkt för EU-programmet European Urban Initiative som har en budget på 450 miljoner euro för 2021–2027. Det finns stora möjligheter till synergier mellan programmen.

Kontroll av projekt i territoriella program

Tillväxtverket ansvarar för kontroll av stödberättigade kostnader för svenska projektaktörer i sju territoriella program. Interreg är finansierat av Europeiska Regionala Utvecklingsfonden. Kontrollerna heter First Level Control (FLC). Vi ansvarar för programmen:

- Interreg Östersund-Kattegat-Skagerrak
- Interreg South Baltic
- Interreg North Sea Region
- Interreg Baltic Sea Region
- Interreg Central Baltic
- Interreg Europe
- Urbact III

Under 2023 utfärdade vi 288 intyg för svenska projektaktörer. Det innebar sammanlagt drygt 16 miljoner euro i godkända stödberättigade kostnader. Motsvarande siffra för 2022 var drygt 30 miljoner euro. Kontrollerna av stödberättigade kostnader minskade naturligt beroende på att programmens projektbeslutsomgångar och allt fler projekt avslutats.

Övrigt inom strukturfondsarbetet

Övervakningskommittéernas arbete

Övervakningskommittéerna för nationella regionalfondsprogrammet och de åtta regionala strukturfondsprogrammen för perioden 2014–2020 godkände

via skriftlig procedur genomföranderapporterna för 2022 och gav klartecken att skicka dessa till EU-kommissionen. Programmen är i ett slutskede. Enligt tidigare beslut kommer inga fler möten anordnas utan beslut tas skriftligen.

Övervakningskommittén för de nio regionalfondsprogrammen för perioden 2021 – 2027 möttes två gånger under året, i maj och i november. På det digitala mötet i maj beslutade kommittén dels om utvärderingsplanen för programperioden, dels om att inrätta ett arbetsutskott för utvärderingsfrågor. I november var det en fysisk träff i Malmö där ledamöterna fick information och diskuterade olika delar i genomförandet av programmen, till exempel finansieringsinstrument och kommunikationsarbete.

Övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning för perioden 2021–2027 möttes två gånger, i maj och i november. I maj hölls ett fysiskt möte på plats i Skellefteå med studiebesök på Boliden Rönnskär. Det är en av de anläggningar som pekas ut som mottagare av stöd från fonden. På mötet fattade kommittén beslut om utvärderingsplanen för programperioden, och om att inrätta ett arbetsutskott för utvärderingsfrågor. På det digitala mötet i november beslutade kommittén om en programändring. Den handlade om justering av indikatorer för bättre uppföljning av programmets resultat. Ledamöterna fick även information om olika delar av programmets genomförande.

I mars genomfördes en skriftlig procedur för beslut om programändring inom Fonden för en rättvis omställning. Programändringen gällde dels en mindre justering av text i programdokument, dels justering av indikatorer.

Attesterande myndighet

I uppdraget att vara attesterande myndighet ingår att upprätta och kvalitetssäkra utgiftsdeklarationer, och att ansöka om utbetalning av strukturfondsmedel från EU-kommissionen. I samband med det ska Tillväxtverket intyga att uppgifterna är korrekta och överensstämmer med gemenskapsregler och nationella regler.

Vi är attesterande, och förvaltande, myndighet för åtta regionala strukturfondsprogram, ett nationellt regionalfondsprogram, och det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Attesterade utgifter under året uppgick till ungefär 320 miljoner euro. Attesterade utgifter totalt för programperioden 2014–2020 uppgick därmed till ungefär 1 947 miljoner euro.

Revision av EU-verksamheten

I enlighet med EU:s regelverk ska Tillväxtverkets förvaltning och kontroll av EU-medel revideras och bedömas av den nationella revisionsmyndigheten Ekonomistyrningsverket (ESV). Under 2023 genomförde ESV stickprovsgranskningar fördelade på 10 projekt inom de nio regionala programmen och det nationella strukturfondsprogrammet (ERUF9). Det genomfördes stickprov inom finansieringsinstrumenten separat. Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,81 procent. Till följd av den historiskt låga felprocenten i programmen gjorde ESV urvalet av årets projekt inom ERUF9 gemensamt med Europeiska Socialfonden.

I Öresund-Kattegat-Skagerrak-programmet (ÖKS) bestod stickprovet av 10 svenska projektpartners fördelade på 4 projekt. Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,10 procent.

Under 2023 genomförde EU-kommissionen en granskning av den nationella revisionsmyndighetens (ESV) arbete, slutrapportering väntas under 2024.

Fondgemensam kommunikationssamordning

I oktober 2022 fick Tillväxtverket regeringsuppdraget att koordinera och samordna kommunikationen om EU-fonder i Sverige under programperioden 2021–2027. Syftet är att öka kännedomen om insatser som är EU-finansierade i Sverige genom att kommunicera om och visa på resultat av finansieringen.

Kommunikation är avgörande för att synliggöra unionens åtgärder. Därför uppmanar regeringen och förordningen till att:

- stärka samarbetet inom EU-kommunikation mellan de förvaltande myndigheterna och andra intressenter
- skapa meningsfull gemensam kommunikation om EU-fonder i Sverige.

Uppdraget omfattar kommunikationssamarbete mellan följande fonder:

- Asyl-, migrations- och integrationsfonden (Migrationsfonden)
- Europeiska Regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden)
- Europeiska Socialfonden (Socialfonden)
- Fonden för en rättvis omställning
- Fonden för inre säkerhet
- Havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden
- Instrumentet för gränsförvaltning och visering

Arbetsgrupp för kommunikationssamarbete

Under 2023 träffades "Fondfamiljens arbetsgrupp för kommunikation" minst var fjärde vecka för att diskutera aktuella kommunikationsaktiviteter.

I arbetsgruppen ingår representanter från Jordbruksverket, Migrationsverket, Polisen, Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket. Till mötena kallades också representanter för Länsstyrelserna i Jämtland, Västerbotten och Norrbotten samt en representant för Landsbygdsnätverket. Länsstyrelserna är förvaltande myndigheter för Interreg Sverige-Norge, Norra Periferin och Arktis och för Aurora.

Kommunikationsaktiviteter 2023

De viktigaste aktiviteterna under 2023 var den årliga kampanjen Europa i min region 2–12 maj och arbete med att genomgripande förändra och förnya webbplatsen eufonder.se. Vi uppfyllde väl EU-förordningens krav på större nationella nätverksmöten minst två gånger per år (ett digitalt och ett fysiskt). Vi arrangerade även två så kallade Country team meetings i samarbete med EU-kommissionen, också i enlighet med förordningen.

Behörig myndighet för bedrägeribekämpning

För att skydda EU:s finansiella intressen är Tillväxtverket genom EU-lagstiftningen dels skyldig att förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, dels skyldiga att återkräva belopp som betalats ut på oriktiga grunder. Under året fortsatte vi arbetet med riskanalys för programperioden 2021–2027.

Vi fortsatte även testerna av Arachne som är ett digitalt verktyg för riskvärdering från EU-kommissionen. Det ska hjälpa oss att upptäcka och motverka bedrägerier, korruption, intressekonflikter och dubbelfinansiering i våra EU-program.

Vi genomförde också en utbildning i hur man förebygger ekonomisk brottslighet för samtliga anställda.

Tillväxtverket ingår i flera nationella och internationella nätverk och arbetsgrupper med inriktning på bedrägeribekämpning:

- Rådet för skydd av EU:s finansiella intressen (SEFI-rådet)
- Rådgivande kommittén för samordning av bedrägeribekämpning (COCOLAF)
- Nationella nätverket för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (nationella OLAF-nätverket)
- Initiativet Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter (Initiativet MUR)

Vi medverkade på samtliga nätverksträffar som vi blev inbjudade till. I början av året delade vi med oss av våra erfarenheter av bedrägeribekämpning. Vi berättade om stödet för korttidsarbete på ett SEFI-rådsmöte för myndigheter som ansvarar för möjligheterna till återhämtning och resiliens.

En sammanhållen landsbygdspolitik

2 § 2 Verka för att den utvecklingskraft och tillväxtpotential som finns i gles- och landsbygder, små och medelstora städer samt storstadsområden nyttjas och vidareutvecklas.

2 § 4 Främja tillgängligheten till kommersiell och offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden.

3 § 5 Ta fram beskrivningar och analyser av hushållens och företagens tillgång till grundläggande betaltjänster som ska ligga till grund för

- a. regionala kartläggningar,
- b. beslut enligt förordningen (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster, och
- c. beslut enligt 9 kap. lagen (2010:751) om betaltjänster

7 a § Tillväxtverket ska samverka med Post- och telestyrelsen när myndigheten tar fram de beskrivningar och analyser om hushållens och företagens tillgång till grundläggande betaltjänster som avses i 3 § 5c. Förordning (2019:1228).

12 § Tillväxtverket får utföra uppdrag åt andra.

Samlad bedömning

Tillväxtverkets insatser för en sammanhållen landsbygdspolitik är i stor utsträckning långsiktiga men vi ser redan nu resultat som pekar i en positiv riktning. Vi ser exempel i form av stärkt förmåga att samverka mellan myndigheter och bättre generell kunskap om landsbygdsperspektiv i myndigheters verksamheter.

Företag får via insatserna stärkta förmågor i form av både kunskap och finansiella resurser. Företag på landsbygden har fått stärkt verksamhets- och affärsutveckling och därmed digital mognad. Främjandesystemet har fått en ökad kunskap om de särskilda utmaningar och behov som småföretag på landsbygden har kring digitaliseringens möjligheter.

Tillväxtverket utvecklar långsiktig kapacitet och handlingsutrymme, inte minst hos kommuner och regioner. Vi arbetar till exempel med kompetensförsörjning, näringsliv och service. Kommuner har fått stärkt kapacitet och handlingsutrymme att möta socioekonomiska utmaningar genom stödet som vi förmedlar. Samtidigt ser kommunerna att de fått ökad förmåga att främja tillgängligheten till kommersiell service, och relevant och tillräcklig kunskap för att påbörja och genomföra planerade insatser som stärker kommersiell service.

Främjandesystem inom till exempel besöksnäringen, digitalisering av företag på landsbygden och inom livsmedelssektorn anpassar sina rådgivningsmodeller. De anpassar sig till platsers förutsättningar, och möter målgrupper på nya sätt efter att tagit del av våra insatser.

Vi ser tecken på utveckling av insatser som förenklar vardagen och stärker likvärdigheten i att leva på landsbygden. Det kan till exempel vara tjänster på servicekontor, att tillgängliggöra utbildning på Yrkeshögskola och statliga bidrag till kommuners arbete med bibliotek och kulturskola med mera.

Några myndigheter som vi samarbetar med lyfter fram en anpassning vad gäller stödhantering och insatser med inriktning på landsbygdernas företag. Syftet är att förenkla, utveckla eller stödja på annat vis, till exempel med riktad kompetensförsörjning och företagsfrämjande som anpassas till landsbygdernas förutsättningar. De lyfter även stöd som utvecklar kultur, kulturmiljöer och företagsamhet.

Myndigheter menar att de genomför verksamhet som är en direkt följd av att de deltagit i kunskapsutvecklande verksamhet som Landsbygdsrabbet. Till exempel kunskapsuppbyggnad genom projekt eller förstudier som förenar landsbygdsperspektiven med andra sakområden. Miljöpolitik eller transport och mobilitetsfrågor är också exempel.

När det gäller beteendeförändringar är vår bedömning att endast ett fåtal myndigheter har integrerat territoriella perspektiv i sina verksamheter i någon större utsträckning. Trots alla utmaningar ser vi dock en långsiktig uppbyggnad av kommuners och regioners kapacitet.

Resultat och utveckling

Verka för utvecklingskraft och tillväxtpotential

Tillväxtverket har i uppdrag att stärka genomförandet av den sammanhållna landsbygdspolitiken och verka för att de landsbygdspolitiska målen nås. Under 2023 genomförde vi insatser för att stärka förmågan hos nationella myndigheter att bidra till de landsbygdspolitiska målen tillsammans med andra aktörer. Syftet är att metodstödet som vi tagit fram för stärkt landsbygdsperspektiv ska användas av fler och stärka samverkan på flera nivåer. Vi utökade därför under året också samarbetet med aktörer inom Landsbygdsnätverket. Det sker via en analysgrupp som ska vara verksam i tre år. Där finns deltagare från kommuner, regioner, länsstyrelse, Leader, myndigheter och civilsamhället.

Vi arbetade även med insatser som ger direkt finansiering till olika målgrupper för landsbygds politikens genomförande, till exempel:

- utbetalning av stöd till digitaliseringsinsatser i småföretag i landsbygder
- investeringar i infrastruktur för rekreation, turism och turistinformation
- driftstöd till dagligvarubutiker.

Det finns även inslag av finansiering som kan stärka förmågorna hos offentliga aktörer, till exempel:

- statsbidrag till kommuner med socioekonomiska utmaningar
- utveckling av näringslivsstödjande insatser
- projektmedel för tillgänglighet till kommersiell service
- bidrag till Sweden Food Arena.

Metodstöd för stärkta landsbygdsperspektiv

Under 2023 arbetade vi vidare med att öka offentliga aktörers kunskap om och förståelse för stärkta geografiska perspektiv. Det ökar deras bidrag till att förbättra förutsättningarna för att bo, leva, verka och driva företag i hela landet. Det samlade metodstödet för stärkta landsbygdsperspektiv fungerar som grund för det arbetet. Det består av tre delar: vägledning, verktyg och lärande exempel.

Vi genomförde Landsbygdsveckan 2–7 maj. Det är en ny nationell arena där vi sätter Sveriges landsbygder i fokus. Tillväxtverket är initiativtagare tillsammans med Landsbygdsnätverket och SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. Under veckan genomförde kommuner, leaderområden, myndigheter, länsstyrelser, regioner och civilsamhällets aktörer cirka 90 olika typer av evenemang, såväl digitala som fysiska. Exempel på evenemang:

- Ett livesänt studiebesök hos en yrkesfiskare i Vänern för skolelever i årskurs 4–9.
- Ett digitalt seminarium anordnat av Bygdegårdarnas riksförbund om hur bygdegårdar kan fungera som ett nav vid kris.
- Ett fysiskt landsbygdsforum anordnat av Karlskrona kommun med föredrag och diskussioner kring ungas situation på landsbygden och deras förutsättningar att påverka sin vardag och framtid.

Vi genomförde Landsbygdsveckan under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Vi arrangerade en internationell konferens som en del i mobiliseringen av landsbygdpakten (Rural pact) i den långsiktiga visionen för EU:s landsbygder. Konferensen lockade 160 anmälda från 27 medlemsländer. Cirka 56 procent var kvinnor och 44 procent män. Det resulterade i ett dokument "Lessons learned" som spridits vidare till Spanien som tog över ordförandeskapet efter Sverige.

Vi genomförde tre lunchkaféer i samverkan med Landsbygdsnätverket för att bidra till erfarenhetsutbyte och lärande kring geografiska perspektiv. Totalt deltog 211 personer, från kommuner, civilsamhället och myndigheter. 85 procent kvinnor och 15 procent män.

Vi höll tre fördjupande landsbygdsverkstäder, en under Landsbygdsveckan och två under hösten med tema "Kommunikation för hela Sverige". Totalt deltog 90 personer från framför allt kommuner och myndigheter. 93 procent kvinnor och sju procent män.

Vi deltog också i ett 20-tal möten och evenemang för att stimulera till användning av metodstödet för stärkta landsbygdsperspektiv, bland annat möten med Miljömålsrådet och Trafikverket samt en nationell leaderträff.

Vägledningen för livskraftiga landsbygder hade 469 sidvisningar. De fyra filmerna av vägledningen visades mellan 8 och 30 gånger var. Vi gjorde 15 inlägg på LinkedIn. De har visats mellan 900 och 10 100 gånger per inlägg.

Landsbygdsprogrammet - digitalisering av små företag på landsbygderna

Under 2023 intensifierade vi arbetet med tre delåtgärder i landsbygdsprogrammet. Syftet var att få fler digitalt mogna små företag på landsbygden. Åtgärderna handlade om samarbetsprojekt mellan olika aktörer, insatser på rådgivning och coachning till små företag och kunskapsspridning genom informations- och demonstrationsinsatser.

Vi drev rådgivnings- och informationsinsatserna som egna projekt i landsbygdsprogrammet. När det gäller arbetet med samarbetsprojekten var vi handläggande myndighet för landsbygdsprogrammet.

Stödet omfattar åtgärder om 55 miljoner kronor perioden 2021–2025. De genomförda projekten och rådgivningsinsatserna ska bidra till en kunskapshöjning hos företagsfrämjande aktörer om målgruppens behov och digitala utmaningar. Genom rådgivning ska vi dessutom få fler digitalt mogna företag på landsbygden. En ökad digitalisering bidrar till stärkt verksamhets- och affärsutveckling och därmed ökad konkurrenskraft hos företagen. På lång sikt ska insatserna också bidra till hållbar utveckling och fler arbetstillfällen.

Under året upphandlade vi Affärskompetens som leverantör för genomförandet av en rådgivningsinsats. Målet är att ha genomfört rådgivningsinsatser för ökad digital mognad hos 1 300 små företag i landsbygder till årsskiftet 2024–2025. I december 2023 hade vår leverantör nått ut till 291 företag.

Vi genomförde också en kompletterande utlysning om 5,7 miljoner kronor för samarbetsprojekt för ökad digital mognad i små företag i landsbygder. Vi fick 20 ansökningar och avser att bevilja medel till åtta projekt. Under året slutredovisade även två samarbetsprojekt. Syftet med samarbetsprojekten är att offentliga och privata aktörer ska få ökad kunskap om behov och utmaningar för små företag i landsbygder. Syftet är att de ska kunna rikta erbjudanden om stöd till företagen på ett mer relevant sätt i framtiden.

I arbetet med informationsinsatsen genomförde vi olika insatser och utbildningstillfällen för kunskapsspridning. Under Landsbygdsveckan i maj arrangerade vi till exempel ett seminarium med rubriken *Hur kan vi stötta små företag i landsbygder att bli mer digitala?* 42 personer deltog, 71 procent kvinnor och 29 procent män. Under hösten arrangerade vi ett lunchkafé i Tillväxtverkets och Landsbygdsnätverkets serie av lunchseminarier med 61 deltagare, 85 procent kvinnor och 15 procent män. Vi genomförde en fysisk och en digital erfarenhets- och nätverksträff med våra projektägare i samarbetsprojekten. Vi ordnade också sex digitala så kallade "skärmfikor" för löpande informations- och kunskapsöverföring mellan projektägare. Deltagandet skedde på frivillig basis – med mycket god uppslutning.

Vi avropade också uppföljning och utvärdering av vårt arbete med de tre olika delåtgärderna i programmet. Uppdraget vanns av WSP som startade arbetet under hösten och ska slutredovisa kvartal 1 år 2025.

Investeringsstöd för turism och rekreation

Tillväxtverket har uppdraget att förmedla stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation, turism och turistinformation. Det är en del av EU:s landsbygdsprogram 2014–2022. Stödet omfattar totalt 103,9 miljoner kronor. Syftet är att skapa möjligheter till rekreation för allmänheten och att förbättra möjligheterna till turism utifrån landsbygdens resurser.

I vår handlingsplan valde vi att prioritera besöksmålsutveckling inom natur- och kulturturism, med särskilt fokus på utveckling av leder för vandring och mountainbike. Kvalitetssäkrade leder för vandring och mountainbike är en viktig infrastruktur för besöksnäring. De främjar samtidigt friluftsliv och folkhälsa. Sammantaget bidrar de till hållbar platsutveckling och gör platser mer attraktiva för både besökare, boende och investeringar.

Under perioden november 2022 till januari 2023 genomförde vi den andra av två utlysningar av stöd till investeringar i leder för vandring och mountainbike. Vi fick in 60 ansökningar och beviljade 22 ansökningar till ett belopp om drygt 57 miljoner kronor. Vid första utlysningen 2022 beviljades 16 av 53 ansökningar till en summa av 46,5 miljoner kronor. Projekten ska slutredovisa 31 oktober 2024, bortsett från ett projekt som slutredovisade 30 september 2023.

Vi hade löpande dialog med Naturvårdsverket med anledning av deras uppdrag att utveckla arbetet med landets vandringsleder och fjälleder. Dialogen syftade till att öka samordningen så att myndigheternas insatser förstärkte varandra.

Under 2022 upphandlade vi Cykelfrämjandet för en nationell kartläggning över det lokala och regionala arbetet kring mountainbikeleder i Sverige och peka på utvecklingsmöjligheter på nationell nivå. Vi publicerade kartläggningen på Tillväxtverket webbplats i juni 2023.

Stärka kommuner

Stärka näringslivsklimatet i landsbygdskommuner

Under 2023 betalade Tillväxtverket ut 68 miljoner kronor till de 39 kommuner som ingår i uppdraget stöd för utveckling av företagsklimat och näringsliv i vissa gles- och landsbygdskommuner.

Vi genomförde fyra erfarenhetsträffar. Totalt deltog 217 antal personer, 67 procent kvinnor och 33 procent män. Erfarenhetsträffarna fungerar som viktiga arenor för att bygga nätverk och ge kommunerna möjlighet till fördjupad kunskap kring lokala utvecklingsperspektiv. Kommunerna ser en möjlighet att nyttja nätverket till att enas och med en gemensam stark röst lyfta viktiga frågor som de själva inte har rådighet över, så som viktig infrastruktur, energiutbyggnad och högre utbildning.

I vår uppföljning ser vi att kommunerna har fortsatt att öka sitt fokus för ett mer strategiskt inriktat arbete, bland annat genom att ta fram fördjupade kunskapsunderlag för att möta samhällsomvandlingen. Kommunernas ökade kapacitet har möjliggjort insatser som företagen märkt av direkt i form av bättre service och effektivare myndighetsutövning. Närmare hälften av kommunerna tycker att de kan agera mer proaktivt och vara mer snabbfotade i sina kontakter med företag. Cirka hälften anser att de fått ett ökat gemensamt fokus med företag, förvaltningar och regionen kring utvecklingsfrågor.

Kommunerna redovisar relativt få aktiviteter med fokus på att öka ett hållbart företagande. En anledning som kommunerna uppger är att efterfrågan från mindre företag kring insatser inom hållbart företagande är låg.

Stödja kommuner med socioekonomiska utmaningar

Uppdraget att fördela statsbidrag till 30 socioekonomiskt eftersatta kommuner fortsatte under 2023. Tillväxtverket betalade ut 71 miljoner kronor till de kommuner som ingår i uppdraget.

Vi erbjöd sju webinarier med olika teman samt en digital och två fysiska erfarenhetsträffar. 129 personer deltog, 67 procent kvinnor och 33 procent män.

Kommunerna fortsatte att arbeta med aktiviteter för att stärka ekonomisk och social utveckling, och för att hitta sätt att lösa utmaningar utifrån sina lokala förutsättningar. I lägesrapporterna beskrev kommunerna till exempel hur de arbetade med förebyggande insatser med fokus på barn och unga, arbetsmarknadsinsatser, matchning och kompetensförsörjning, aktiviteter i skolan och inom folkhälsa.

Lägesrapporterna visade att satsningen spelade en viktig roll när det gäller att stärka kommunernas utvecklingskapacitet. Statsbidraget tillsammans med de aktiviteter vi erbjöd under året bidrog till att stärka samverkan och samarbete dels intern över förvaltningsgränser. Dels internt över förvaltningsgränser, dels externt med andra aktörer som regioner, myndigheter och civilsamhället.

1 september 2023 lämnade Tillväxtverket ett förslag på en utvecklad urvalsmodell till regeringen. Modellen är en uppdatering av det förslag som vi lämnade in 11 maj 2022. Förslaget tar hänsyn till geografi, demografisk utveckling, befolkningens storlek och socioekonomisk utveckling.

Kommersiell service

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Tillväxtverket arbetar för att främja tillgängligheten till grundläggande kommersiell service i serviceglesa områden. Det handlar till exempel om dagligvaror, drivmedel, ombudstjänster för post, apotek och betaltjänster. Under året lämnade vi en rapport till regeringen som beskrev våra genomförda insatser under 2022.

Metodstöd för regionala serviceprogram 2022–2030

Inom uppdraget om löpande metodstöd för regionernas arbete med regionala serviceprogram 2022–2030 genomförde vi tre fysiska regionala serviceträffar under hösten. 25 handläggare för servicefrågor från regionerna deltog, 56 procent var kvinnor och 44 procent män. För samma målgrupp genomförde vi även 14 digitala möten och publicerade 49 nyhetsartiklar på en gemensam digital arbetsyta.

18 regioner svarade på en enkät om hur vår samlade kunskapsspridning om servicefrågor har ökat deras förmågor. Samtliga ansåg att de fått ökad förmåga att främja tillgängligheten till kommersiell service. 78 procent ansåg att insatserna i hög grad bidragit till strategiskt arbete med kommersiell service. 89 procent ansåg att insatser i hög grad bidragit till nätverk mellan regionerna och att de i hög grad fått kunskap om stödhantering inom kommersiell service.

Tillväxtverket erbjuder verktyget Pupos Serviceanalys till tjänstepersoner inom offentlig sektor. Syftet är att stötta deras arbete med regionala serviceprogram, kommunala serviceplaner och andra uppdrag som rör kommersiell service. Tjänsten är tillgänglig dygnet runt för de cirka 1 000 personer som har ett serviceanalyskonto hos oss. Under året fortsatte vi att driva ett utvecklingsarbete för att få fram en ny, modernare och mer användarvänlig version av Serviceanalys. Målsättningen är att kunna stötta användarna ännu bättre under den nya programperioden för regionala serviceprogram 2022–2030. Under året genomförde vi användardialoger och användartester hos ett flertal kommuner, och deltog i digitala och fysiska möten med användare i samband med deras ordinarie nätverksträffar. Den 24 oktober gjorde vi en release av en ny testversion av Serviceanalys och

ordnade två digitala informationsträffar i samband med det. Vid dessa möten deltog sammanlagt 120 personer, 58 procent kvinnor och 42 procent män. Du hittar ytterligare upplysningar om förvaltnings- och utvecklingsarbetet kring tjänsten och årets två nyhetsbrev på pipos.se. Mer om Pipos finns att läsa under avsnitt Övrigt.

Medel för stöd till kommersiell service

Under 2023 hade Tillväxtverket fyra uppdrag om att fördela medel till regionerna för olika stöd till dagligvarubutiker eller drivmedelsstationer i landsbygder. Vi fördelade:

- 57 miljoner kronor till sammanlagt 21 regioner för särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i landsbygdsområden som bedöms särskilt sårbara och utsatta. 273 butiker fick särskilt driftstöd om totalt 54,8 miljoner kronor från dessa medel. Det var i nivå med de två föregående åren.
- 19,7 miljoner kronor till sammanlagt 16 regioner för servicebidrag till dagligvarubutiker i län med de största behoven och utmaningarna under år 2023. 66 butiker fick servicebidrag om totalt 7,2 miljoner kronor från dessa medel.
- 80 miljoner kronor till sammanlagt 21 regioner för investeringsbidrag till dagligvarubutiker eller drivmedelsstationer. 119 ansökningar blev beviljade investeringsbidrag om totalt 40,9 miljoner kronor från dessa medel. Dessutom beviljade Tillväxtverket 25,2 miljoner kronor i projektmedel till 20 regioner för att stärka deras kapacitet att arbeta med kommersiell service.

Under 2022–2023 hade vi även uppdraget att fördela medel till regioner för stöd till korrosionsskydd för drivmedelsstationer. Vi fördelade totalt 35,2 miljoner kronor till sammanlagt 14 regioner. 27 drivmedelsstationer fick totalt 10,4 miljoner kronor i stöd.

Nationell samordning

Tillväxtverket genomförde två möten med Centralt samordningsforum på nationell nivå. Vid dessa båda möten deltog totalt 27 personer, 44 procent kvinnor och 56 procent män. Deltagarna kom från 12 bolag, organisationer och myndigheter som är viktiga för servicefrågorna. Övergripande teman för mötena var ombudsfunktioner för kommersiell service, konsumenters prismedvetenhet och rörlighet i dagligvaruhandeln och krisberedskap kopplat till kommersiell service i landsbygder. Av totalt 18 enkätsvar från deltagare ansåg 89 procent att mötena i hög grad gett ökad kunskap om olika aktörers insatser för kommersiell service. 94 procent ansåg att mötena i hög grad bidragit till ökat erfarenhetsutbyte.

Projektmedel för tillgänglighet till kommersiell service

Under 2023 utlyste Tillväxtverket, som stödmyndighet för Landsbygdsprogrammet, projektmedel för stärkt tillgänglighet till kommersiell service: Samverka för bättre service i landsbygder. Vi beslutade om projektstöd till nio initiativ med totalt 4,7 miljoner kronor.

Vi erbjöd processledning till 15 kommuner som vill utveckla den egna förmågan att samverka lokalt för stärkt tillgänglighet till grundläggande kommersiell service. Vid halvtidsuppföljning uppger samtliga som svarat att de fått ökad kunskap och förmåga att arbeta med frågor som rör grundläggande kommersiell service.

Tillväxtverket har hittills beviljat totalt 142 miljoner kronor i projektmedel till 93 initiativ för tillgänglighet till kommersiell service. Till och med 2023 är 67 insatser slutförda.

Vi fattade under året beslut om utbetalning av 7,7 miljoner kronor

Tillgång till grundläggande betaltjänster

Under året tog vi fram skraddarsydda nationella analyser om befolkningens och företagens tillgång och tillgänglighet till grundläggande betaltjänster. Det gjorde vi med hjälp av plattformen Pupos. Analyserna användes framför allt av andra myndigheter för att rapportera om utvecklingen kring grundläggande betaltjänster. Vi arbetade också vidare med utvecklingen av den webbaserade analysapplikationen Pupos Serviceanalys och ordnade två utbildningstillfällen kring tjänsten. 20 Personer från landets länsstyrelser deltog, 65 procent kvinnor och 35 procent män. Syftet med utbildningen var att förbereda deltagarna inför sitt arbete med den årligt återkommande bevakningsrapporten om de grundläggande betaltjänsternas status och utveckling. Tjänsten användes även av nationella och regionala myndigheter för att analysera och handlägga stödärenden.

Inför årets rapporteringar använde vi för fjärde året i rad vår egenutvecklade insamlingstjänst Pupos Kontantanalys och vår metod för insamling av serviceinformation om grundläggande betaltjänster. På så sätt säkerställde vi underlag och analyser till länsstyrelserna inför deras bevakningsuppdrag kring grundläggande betaltjänster. Vi bidrog med beräkningar och skraddarsydda analyser till Länsstyrelsen i Dalarnas bevakningsrapport inom deras regeringsuppdrag om grundläggande betaltjänster. Under året har vi vid ett flertal tillfällen samverkat med PTS för att dels kvalitetssäkra indata till analysverktyget Serviceanalys, uppdaterat underlaget avseende statligt finansierade ombud och i dialog med handläggare på avdelningen för Marknadsreglering på PTS även bistått med speciella analysunderlag till PTS årsredovisning kopplat till deras uppdrag kring Grundläggande betaltjänster.

Enligt betaltjänstlagen (2010:751) 9 kapitlet ska även Post-och telestyrelsen (PTS) använda plattformen Pupos för tillsyn av de krav som ett antal utpekade kreditinstitut ska tillgodose vad gäller befolkningens tillgänglighet till kontanttjänster.

Tillväxtverkets webbtjänst Pupos Kontantanalys användes kontinuerligt av kreditinstituten och de företag som har servicen. De är alla skyldiga att lämna uppgifter om tjänsternas geografiska placering och tjänsteinnehåll enligt förordningens föreskrifter. Vid två tillfällen begärde PTS in uppgifterna från samtliga 74 kreditinstitut och företag inom ramen för sitt tillsynsuppdrag. PTS genomförde tillsynen med stöd av Pupos Kontantanalys för att bedöma om kraven var uppfyllda enligt förordningen eller inte.

Övriga återrapporteringskrav, uppdrag och uppgifter

Stöd vid korttidsarbete

ÅK 3 Tillväxtverket ska redovisa det arbete som myndigheten har bedrivit för handläggning och övrig hantering av stöd vid korttidsarbete samt redovisa erfarenheter av arbetet, bland annat av det arbete som skett för att upptäcka fusk samt det arbete som har bedrivits för att säkerställa en för såväl stödsökande som för myndigheten enkel och effektiv ärendehantering. De medel som har använts för ändamålet ska också redovisas.

FÅB 3 kap 1 § Myndigheten ska redovisa antal ärenden och styckkostnader för de ärendeslag som enligt myndighetens bedömning omfattar ett stort antal ärenden.

Samlad bedömning

Tillväxtverket bedömer att vi uppnådde vårt interna mål att avsluta så mycket som möjligt av det särskilda stödet till korttidsarbete (i resten av avsnittet benämns det som *korttidsarbete*) 2023. Vi genomförde ett fåtal nödvändiga utvecklingsinsatser för att ytterligare öka kvalitet och rättssäkerhet i våra beslut och bedömer i övrigt att vi har goda rutiner för den kvarvarande handläggningen. Ärendebalansen sjönk stadigt och det är få ärenden kvar att hantera.

Resultat och utveckling

Utfall av stödet

Under året arbetade vi främst med att avsluta korttidsstödet. Vi hanterade framför allt ärenden som varit i domstol, avslutade ärenden och genomförde efterkontroller.

Tillväxtverket avslutade hanteringen av det ordinarie stödet. Det sista ärendet avslutades 16 augusti 2023. Totalt fattades tre beslut inom det ordinarie stödet vid korttidsarbete under 2022–2023. Det innebar utbetalningar på 75 465 kronor.

Under 2023 betalade vi ut cirka 74,4 miljoner kronor till företag med godkänd ansökan. På grund av stödets utformning, som innebär att utbetalningar sker i förskott och sedan regleras i efterhand, redovisar vi även nettobeviljat belopp där förskottsutbetalt belopp justeras för de återbetalningar som skett. Nettobeviljat belopp var under 2023 negativt, - 71,4 miljoner kronor, vilket främst förklaras av att vi har fattat många beslut om återkrav. Tillväxtverket beslutade under 2023 om 1 045 återkrav motsvarande 216 miljoner kronor.

Under 2023 överklagades 330 beslut till förvaltningsrätten som avgjorde 1474 mål under året. Sju procent prövades inte i sak utan återförvisades till Tillväxtverket av domstolen. Vi sluthanterade 1 635 ärenden under 2023 som fått dom eller beslut från förvaltningsrätten och 1 200 ärenden från högre instans. Under året var vi part i sju ärenden hos Justitiekanslern avseende skadeståndsanspråk mot staten som gällde stöd vid korttidsarbete. Justitiekanslern beslutade i fyra av ärendena och avslog anspråken. Tre öppna skadeståndsärenden återstod vid årets slut. Justitieombudsmannen beslutade avseende en anmälan mot Tillväxtverket. Beslutet innebar att Justitieombudsmannen inte utredde anmälan vidare.

Åtgärder för en enkel och effektiv ärendehantering

Arbetet med att förbättra kvaliteten på beslutsbrev fortsatte. I början av 2023 införde vi en ny mall för beslut och ett tillhörande systemstöd för att möjliggöra en ytterligare ökad detaljnivå i besluten. Vi tog också fram en ny rutin för en mer kvalificerad delgivning av beslut med återkrav.

Under 2023 arbetade vi för avveckling och arkivering av korttidsstödet. Vi genomförde ett koncepttest för att exportera ärenden ur Nyps 2020 till digitalt arkiv. Utforskande arbete för att förstå förutsättningar för att hämta data ur Nyps 2020 (paketering och konvertering till rätt format) och utvecklingsarbete för att skapa ett exportflöde som säkert migrerar data från Nyps 2020 till det digitala arkivet ingick i detta.

Vi genomförde en särskild insats för att avsluta stödärenden och förberedde för arkivering. Det resulterade i att vi avslutade 24 000 öppna ärenden under hösten. Totalt avslutade vi 39 930 ärenden under 2023.

Arbete med kontroller och att upptäcka fusk

De automatiska kontrollerna av stödet för korttidsarbete var oförändrade under 2023.

Antalet inkomna tips om misstänkt fusk från allmänheten och andra myndighet minskade markant i förhållande till föregående år. Med hänsyn till den minskade mängden tips om fusk bedömde vi att risken för omfattande fusk som är kopplat till stödet och inte upptäcks var liten. Som en följd av det beslutade vi att sluta utreda inkomna tips från och med 1 april 2023 och att anpassa organisationen. Under året inkom tolv tips om fusk eller bedrägeri som utreddes inom vår fördjupade kontroll.

Ett minskat antal utredda tips om fusk medverkade i sin tur till att antalet brottanmälningar som skickades till Polismyndigheten blev färre i förhållande till föregående år. Under 2023 skickade Tillväxtverket 17 brottanmälningar om misstänkt fusk och bedrägeri. Föregående år uppgick motsvarande siffra till 71 anmälningar.

Inom den fördjupade kontrollen fokuserade vi under 2023 främst på att hantera återförvisade ärenden som kommit tillbaka från högre instans för ny handläggning. Trots att tyngdpunkten för arbetet inom den fördjupade kontrollen låg på hantering av återförvisade ärenden avgjordes en stor andel av de ärenden som överklagats i sak av förvaltningsrätten. Av de ärenden som Tillväxtverket utredde inom den fördjupade kontrollen som sedan överklagats till och avgjorts av högre instans delade Förvaltningsrätten Tillväxtverkets bedömning i 87 procent av fallen.

Sammantaget utredde vi 134 ärenden inom den fördjupade kontrollen av korttidsstödet, varav återkrav avser cirka 259 miljoner kronor och avslag cirka 34 miljoner kronor för stöden som avser 2020 samt 2021.

Styckkostnad och antal ärenden

Antal ärenden och styckkostnader ska redovisas för de ärendeslag som enligt vår bedömning omfattar ett stort antal ärenden.

Styckkostnader och ärendebeslut inom korttidsstöd. 2020–2023

	2023	2022	2021	2020
Expedierade ärendebeslut, antal	868	35 028	132 865	166 782
Styckkostnad, Tkr	238,4	20,5	5,7	1,7

Styckkostnaderna ökade kraftigt jämfört med föregående år. Det beror framför allt på att arbetet med uppdraget har ändrat karaktär över tid. Under 2020–2021 kunde Tillväxtverket fatta många snabba beslut om stöd med hjälp av våra digitala assistenter. Under 2022–2023 har vi hanterat fler slutavstämningar och ärenden som varit i domstol vilket kräver manuell hantering och ibland omfattande utredning. Granskningen av företagens ansökningar sker till stor del i efterhand när de lämnat in slutavstämning i sitt ärende. Trots att antalet ärenden är få har vi fortfarande kostnader för förvaltning av systemstöd för att kunna hantera dessa ärenden och behålla tillgång till samtliga ärenden under förberedelsearbetet inför arkivering.

Kvarvarande uppgifter inom korttidsuppdraget

Tillväxtverket kommer under 2024 fortsätta att hantera ärenden som återkommer till myndigheten och fortsätta arbeta för att avsluta den pågående hanteringen av stöd vid korttidsarbete. Arbetet kommer i huvudsak att bestå av att handlägga och hantera ärenden som varit i domstol eller under inkassoprocess. Vi ska även avsluta återstående ärenden och förbereda inför arkivering. Vi fortsätter arbetet med löpande förvaltning av systemstöd för hantering av aktiva ärenden och inleder systemutveckling för digital arkivering av avslutade ärenden.

Mer om korttidsuppdraget

Det finns flera publikationer om korttidsuppdraget i Tillväxtverket publikationsserie. Tillväxtanalys har också tagit fram flera analyser och rapporter inom ramen för regeringsuppdrag.

Hållbar tillväxt

1 § Tillväxtverkets huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt.

Samlad bedömning

Som förvaltande myndighet för Europeiska regionala utvecklingsfonden stärker Tillväxtverket integreringen av miljö, mångfald och jämställdhet i finansierade projekt. Inom förberedelsearbetet och i uppstarten av programperioden 2021–2027 utvecklade vi ett arbetssätt för att förbättra integreringen av hållbarhet och öka styrningen mot hållbarhet inom regionalfondsprojekt. Arbetet resulterade i förändringar i utformningen av utlysningar, bedömningskriterier, Min ansökan och uppföljning i Nyps för att främja en ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Vår involvering i Miljömålsrådet och Rådet för hållbara städer bidrog till arbetet för generationsmålet. Arbetet bidrog också till att ta fram kunskap för att hjälpa andra aktörer att flytta fram sina positioner och ytterligare bidra till att uppnå Sveriges miljömål.

Under året fortsatte vi arbetet med att stärka och förbättra vår insamling av könsuppdelad statistik. Under 2023 påbörjade vi utvecklingen av en teknisk lösning som sammankopplar data på könstillhörighet för operativa företagsledare på de företag som fått stöd från Tillväxtverket. Myndigheten skapade även strukturer för att samla in data om kön för deltagare vid seminarier och nätverksträffar som vi ordnar. Det ger förutsättningar att synliggöra hur vår fördelning av medel ser ut och förstärker de kunskapsunderlag som vi producerar. Som en fortsättning av arbetet har myndigheten påbörjat arbetet med att automatiskt även samla in bakgrundsinformation. Det kommer bidra till att ytterligare förstärka våra framtida kunskapsunderlag.

Resultat och utveckling

Hållbar tillväxt

Hållbar utveckling i alla delar av Sverige

I det här avsnittet redovisar vi nyckeltal, resultat och genomförda åtgärder inom ramen för vårt hållbarhetsarbete. Vi redovisar även vårt arbete för att bidra till de svenska miljö kvalitetsmålen och vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete enligt våra uppdrag.

En del i Tillväxtverkets övergripande mål är att främja hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Hållbar utveckling handlar om att skapa ekonomiska resurser inom ramen för människans och planetens behov och begränsningar. Det kräver att ekonomin förändras och förnyas. Vår roll som myndighet är att försöka förstå hur samhällsutmaningar påverkar regioner och näringsliv.

Vi arbetar för hållbar tillväxt genom att bidra till ekonomisk förändring och förnyelse, i regioner och med regioner, i företag och genom företag i alla insatser.

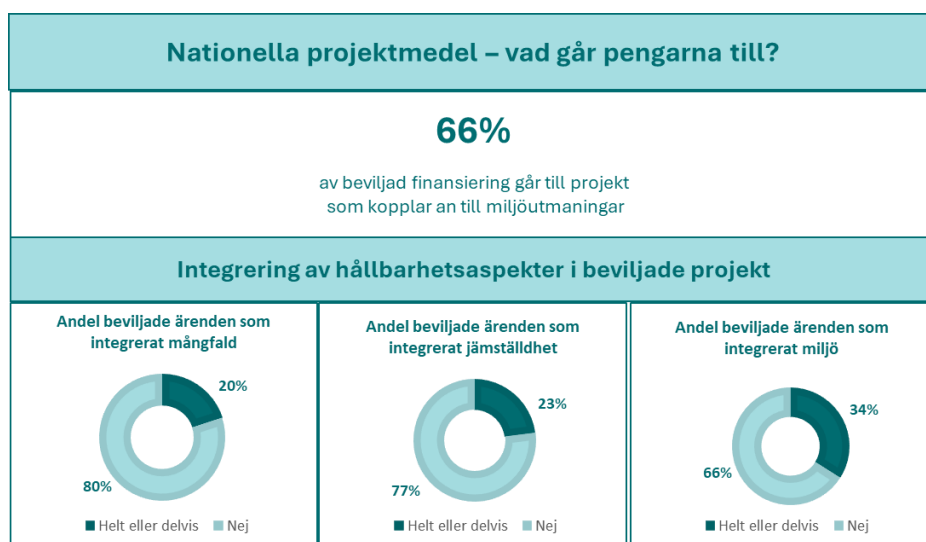
Hållbar tillväxt i alla våra insatser

Under 2023 genomförde vi en rad insatser för att bidra till att skapa hållbar tillväxt och utveckling. Vi arbetade för att minska näringslivets miljöpåverkan, belyste miljöfrågors påverkan på näringslivets konkurrenskraft. Vi verkade även för att tillvarata de affärsmöjligheter som finns inom miljöområdet. Inom området klimatanpassning arbetar vi för att öka medvetenheten om vad ett förändrat klimat får för effekter för näringsliv och regional utveckling. Vi arbetade även för att utveckla och sprida lösningar om sociala utmaningar, och för att skapa ett företagsklimat och ett främjandesystem som är öppet för en mångfald av företagare, företagsformer och affärsmodeller.

Vi genomförde en kartläggning av vårt interna hållbarhetsarbete. Det resulterade i ett underlag som ska ligga till grund för ett utvecklingsarbete under början av 2024. Vi ska även ta fram aktiviteter för att stärka och förbättra myndighetens hållbarhetsarbete.

Vi rapporterar vårt miljöledningsarbete via separat redovisning till Naturvårdsverket.

Nyckelindikatorer för integrering av hållbarhet i projekt som finansieras av nationella projektmedel

Av de projekt vi finansierade med nationella medel 2023 skulle 66 procent bidra till att lösa miljömässiga utmaningar. Det inkluderar projekt vars huvudsyfte är att uppnå miljömässiga effekter och projekt som indirekt bidrar till miljömässiga effekter men har ett annat huvudsyfte. På uppdrag av regeringen fortsatte vi att utveckla kravställningen på nationella projektmedel och regionala företagsstöd. Myndigheten genomförde även arbete för att utveckla uppföljningen av regionala företagsstöd och nationella projektmedel utifrån en ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Inom ramen för Europeiska regionalfonden gjorde vi förbättringar för att tydliggöra att förändringslogiken som skapas på projekt- och programnivå utgår ifrån och integrerar hållbar utveckling. Myndigheten utvecklade bedömningen av hållbarhet genom att ta fram kriterier och säkerställde

uppföljningsmöjligheter i efterhand. Nytt för programperioden är bland annat att projekten måste ta fram en godkänd hållbarhetsanalys för att bli beviljade Regionalfondsmedel.

Jämställdhetsintegrering

Våra insatser behöver nå ut till en variation och bredd av människor, branscher och företagsformer som med olika infallsvinklar kan vara med och utveckla affärsområden, svenskt näringsliv och regional samhällsutveckling. Vi ser jämställdhet som en strategisk fråga och en förutsättning för att vi ska kunna verka för ekonomisk omvandling och förnyelse.

Under 2023 genomförde vi följande åtgärder för att stärka vårt jämställdhetsarbete:

- Vi fortsatte att använda jämställdhet som en integrerad del i olika verktyg och metoder för att planera och utveckla våra insatser.
- Inom strukturfondsprogrammet 2021–2027 arbetade vi vidare med utveckling av verktyg och bedömningskriterier för att förstärka och förtydliga krav på integrering av jämställdhet i projekten.
- Vi använde ett interaktivt verktyg för inkluderande kommunikation.
- Vi arbetade vidare med utvecklingen av att samla in könsuppdelad statistik.
- Vi samlade kunskap och delade erfarenheter internt kring social hållbarhet.

Könsuppdelad statistik för företagsstöd

Tillväxtverket har utvecklat en robot som kan leverera underlag om företags operativa företagsledare för de cirka 600 företag som tagit del av direkta företagsstöd från oss under 2023. Roboten tar emot en lista med företagens organisationsnummer. Den levererar ett sammanställt statistikunderlag med information om operativa företagsledare med hjälp av ett API (Application Program Interface). Det kopplar på kön för de operativa företagsledarna med data från Bolagsverket. Metoden liknar till stor del den som SCB använder för att definiera operativ företagsledare.

Det går att dela in de företagsstöd som Tillväxtverket handlägger i direkta och indirekta stöd. I nuläget har vi förutsättningar att samla in strukturerad information om direkta stöd genom att de är registrerade i Nyps. För de indirekta stöden finns däremot inte samma möjlighet än och därför redovisas de inte här.

De direkta stöden är inte jämförbara till sin karaktär eftersom de ska lösa olika problem eller stötta olika förutsättningar. Fördelningen av kvinnor och män ser olika ut i skilda branscher, därför får en sammanslagen andel för samtliga stöd ses mer som en illustration av helheten. En majoritet av de företag som fått stöd har också erhållit transportbidrag. Det påverkar totalsiffran till mycket stor del.

Av de företag som fått utbetalningar under 2023 är knappt 13 procent av de operativa företagsledarna kvinnor och närmare 83 procent män. Resterande fyra procent saknar vi uppgift för. År 2020 var andelen kvinnor nästan 30 procent enligt vår databas om operativa företagsledare. Skillnaden är med andra ord stor.

Tabellen nedan visar hur de utbetalade medlen fördelade sig mellan kvinnor och män för samtliga direkta företagsstöd som betalades ut under 2023.

Sammantaget för samtliga stöd visar siffrorna på en minskning av kvinnors andel jämfört med 2022. Vad gäller transportbidraget 2023 är andelen densamma för män som under 2022. Andelen som tillföll kvinnor är lägre. Förklaringen är att en större andel kön är okänt. Därmed går det inte att säga något kring vilka förändringar som skett förutom att de är tämligen små.

För övriga stöd är skillnaderna mellan åren större. Det är genomgående en lägre andel som har gått till kvinnor 2023 än 2022. Det enda stöd som någorlunda motsvarar andelen företagande kvinnor i Sverige är affärsutvecklingscheckarna med 29,5 procent av medlen. Varför det ser ut på det här sättet kan ha flera förklaringar Dels stödets utformning, dels vilka branscher de i första hand riktar sig till. Det är av betydelse att notera att vid sidan av transportbidrag är antalet företag som får medel via stödformerna få till antalet. Det gör att små förändringar kan ge stora procentuella utslag.

Utbetalade företagsstöd 2022–2023, fördelat på kön. Andel i procent

Stödform	Kvinnor 2023	Kvinnor 2022	Män 2023	Män 2022	Okänt 2023	Okänt 2022
Samtliga företagsstöd	8,9	12,0	87,5	83,5	3,6	4,5
Affärsutvecklingscheckar	26,3		71,7		1,5	
Egna automationscheckar	16,7	23,1	83,3	76,9		0,0
Produktionslyftet	18,8	25,1	81,3	74,9		0,0
Regionalt bidrag till företagsutveckling	28,4	37,8	71,6	62,2		0,0
Regionalt investeringsstöd	2,4	16,9	92,0	68,1	5,6	15,0
Transportbidrag 2007–2013	9,5	10,0	87,1	87,1	3,6	2,9

Källa: Nyps och Bolagsverkets databaser

Rådet för hållbara städer

Tillväxtverket ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. Under året drev rådet och rådets expertnätverk sitt arbete utifrån en gemensamt beslutad verksamhetsplan. Rådet och expertnätverkets möten användes som forum för att lyfta frågor inom hållbar stads- och samhällsutveckling, Både för större regeringsuppdrag där rådet pekats ut som samverkanspart och för avstämning i mindre projekt eller frågor. Arbets sättet för rådet och rådets expertnätverk utvecklades med bildande av subgrupper för projekt och ett kommunikationsnätverk.

I syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta kunskap och information inom hållbar stads- och samhällsutveckling bidrog rådets medlemmar löpande med material till den gemensamma webbplatsen Information om finansieringsmöjligheter, nya kunskapsstöd och metoder är exempel på det. Rådet började även ge ut ett nyhetsbrev för att stärka kommunikationen till kommunerna.

Som ett led i att stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens- och Västerbottens län arbetade rådet aktivt med att samordna olika initiativ och nätverk. Rådet startade även upp projektet Visioner i norr 2.0.

Rådets medlemmar samverkade i ett nationellt kunskapsstöd för att stärka kommunernas omställningsplats som en del av nationella regionalfondsprogrammet.

Under året startade rådet arbetet med att identifiera och hantera målkonflikter för att minska målkonflikter och underlätta kommunernas omställning.

En delrapport levererades under våren. Under hösten fortsatte arbetet med att identifiera åtgärder och en slutrapport ska levereras i början av 2024.

Vid rådets möte i september informerade Tillväxtverket om vårt regeringsuppdrag att samordna det nationella arbetet för att stödja nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län.

Under året hölls tre rådsmöten och åtta expertgruppsmöten.

Miljö kvalitetsmålen och Miljömålsrådet

Tillväxtverkets direkta påverkan och rådighet avseende enskilda miljö kvalitetsmål är begränsad. Den kartläggning som vi genomförde 2016 visade att de mål som vi verksamhet har störst påverkan på är:

- generationsmålet
- miljö kvalitetsmålen
- begränsad klimatpåverkan
- god bebyggd miljö.

Regeringen har inrättat Miljömålsrådet. Det är en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla nivåer i samhället för att nå Sveriges miljö mål. Rådet består av 18 myndigheter som är strategiskt viktiga för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Tillväxtverket är en av dem. Vi är resursmässigt involverad i tre av Miljömålsrådets programområden:

- ramverk för nationell planering
- samverkan för ett hållbart livsmedelssystem
- cirkularitet i klimatomställningens materialflöden.

Under 2023 medverkade vi vid fyra rådsmöten, samtliga möten i kontaktnätverk och arbetsmöten inom respektive programområde. Under våren lämnade vi årsrapporten till regeringen där vi beskrev arbetet i de olika programområdena.

Övrigt

3 § 7 ansvara för förvaltning och utveckling av system och verktyg, inklusive databaser, för tillgänglighetsanalyser respektive för regionala analys- och prognosystem.

3 § 13 tillhandahålla ett ärendehanteringssystem som uppfyller nationella krav och kraven i enlighet med EU:s regelverk.

7 § Tillväxtverket ska samverka med andra berörda nationella, regionala och lokala aktörer med uppgift att skapa förutsättningar för hållbar näringslivsutveckling. Tillväxtverket ska också föra en dialog med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och berörda användare när det gäller utveckling och användning av databaser, analysverktyg och statistik samt när den myndigheten ska utvärdera uppdrag som Tillväxtverket genomför. Tillväxtverket ska ansvara för stöd-, utbildnings- och informationsinsatser till användarna av regionala analys- och prognosystem inklusive databaser. Tillväxtverket ska även tillgängliggöra data och erbjuda stöd när det gäller statistiska bearbetningar till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser. Tillväxtverket ska rapportera uppgifter till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers mikrodata för statligt företagsstöd (MISS) i en ändamålsenlig omfattning och utformning. Förordning (2016:1047).

8 § Tillväxtverket ska genomföra analyser för kunskapsutveckling och lärande samt uppföljningar inom näringspolitiken och för hållbar tillväxt och utveckling i gles- och landsbygder, små och medelstora städer samt storstadsområden, inklusive tillgänglighet till kommersiell och offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden. Analysarbetet ska innefatta stöd till aktörer med regionalt utvecklingsansvar. Analyserna ska ligga till grund för förslag till insatser inom myndighetens verksamhetsområde samt till omprioritering och effektivisering av dessa insatser.

3 § 11, 9-13a §§ Övrigt enligt instruktionen.

System och verktyg

PinPoint Sweden (Pipos)

Pipos är en geografiskt högupplöst, nationellt täckande GIS-plattform med spetskompetens för hantering av komplexa tillgänglighetsberäkningar. På plattformen utförs beräkningar, analyser och simuleringar som är relevanta för den svenska tillväxtpolitiken.

Plattformen utgör grunden för följande webbtjänster:

- **Serviceanalys:** Geografiska data om kommersiell service och tillgänglighet med möjlighet att simulera olika scenarios.
- **Kontantanalys:** Insamling och analys av geografiska data enligt betaltjänstlagens krav på bankers närvaro med kontanttjänster i hela Sverige. Den används också vid tillsyn av förordningens efterlevnad och beräkning av vite.

- **Regionalanalys:** Innehåller data över befolkningsstruktur, näringslivsstruktur och inkomststruktur för olika områden. Syftet är att möjliggöra analys av förutsättningar för utveckling och tillväxt. Tjänsten är under utveckling och ska på sikt också möjliggöra jämförelser mellan områden.

Vi utvecklar tjänsterna kontinuerligt för att stödja våra uppdrag. Under 2023 genomförde vi omfattande anpassningar på plattformen i samband med vårt byte av dataleverantör. Hela plattformens produktionsmiljö är nu en integrerad del av vår övriga driftsmiljö. I samband med utvecklingen av regionalanalys utökades plattformens databas ytterligare med ett antal nya dataset.

Vi beskriver mer om det gångna årets utveckling av applikationerna i avsnittet Hållbar regional utveckling och landsbygdsveckling, i texterna om grundläggande betaltjänster och kommersiell service.

Regionalt analys- och prognosystem (Raps)

Raps är ett verktyg för regional planering som Tillväxtverket förvaltar och utvecklar. Raps består av två delar. Dels en databas med regional statistik (Raps RIS) som täcker flera områden som är viktiga för regional utveckling, dels ett prognosystem som kan användas till både en- och flerregionala analyser och scenarier.

Under året uppdaterade vi Raps löpande med ny statistik i Raps RIS, och en ny statistikdatabas i prognosystemet. Vi utvecklade också och driftsatte ny funktionalitet som gör det möjligt för användare av prognosystemet att lägga till befolkningsprognoser. Vi vidareutvecklade även bostadsmodulen.

Vi genomförde en översyn och anpassning av Raps webbplats för att förbättra tillgängligheten. Vi strukturerade samtidigt om webbplatsen för att ge användarna en tydligare översikt.

I början av året slutförde vi en workshop-serie som vi haft i samarbete med Region Dalarna. Analytiker på regionen utförde en analys om effekterna av Northvolts etablering i Borlänge. 26 personer deltog på det sista mötet, 38 procent kvinnor och 62 procent män. Vi hade också en Community-träff då 28 personer deltog, 21 procent kvinnor och 79 procent män.

Tillväxtverket tillhandahåller en grundkurs i Raps, under 2023 genomförde vi den vid två tillfällen. Vid dessa tillfällen deltog 14 personer, 14 procent kvinnor och 86 procent män.

Vidareutveckling av Nyps

Nypssystemen hanterar samtliga stödformer inom utgiftsområde 19 och vissa stöd inom näringspolitiken.

Under 2023 var fokus för Nypsutvecklingen främst tre huvudområden: ökad säkerhet för hantering av stöd som ryms inom företagsstöd, utbetalning och rapportering inom den nya programperioden för EU-stöd och införande av ett centralt register för organisationsdata.

För en ökad rättssäker hantering av företagsstöden Transportbidrag och Kommersiell service initierade vi utveckling i Nyps 2020. Målet var att

möjliggöra en strategisk satsning att avveckla Nyps legacy som är den gamla versionen av Nyps.

Inom genomförandet av nya programperioden 2021–2027 för EU-stöden fokuserade vi utvecklingsinsatserna mot utbetalningsflödet, uppföljning och på att uppfylla krav för rapportering och automatisk överföring av data till EU-kommissionen. Vi gjorde en särskilt riktad insats för automatisering av hanteringen av riskkapital för programperioden.

- systemutveckling för förenklat uppgiftslämnande för sökande
- mer effektiva automatiserade processer för bättre kontroll
- ökad datakvalitet och säkerhet
- ökad möjlighet till myndighetssamverkan

Det skapar värde för alla stöd inom Nyps 2020.

Samverkan

Tillväxtverket samverkar löpande med nationella, regionala och lokala aktörer inom ramen för sina uppdrag och uppgifter.

Vi har ett formaliserat samarbete med Tillväxtanalys genom en överenskommelse mellan myndigheterna. Under 2023 träffades en gemensam arbetsgrupp regelbundet. Det resulterade bland annat i att Tillväxtanalys ska genomföra effektutvärderingar av några av Tillväxtverkets avslutade regeringsuppdrag.

MISS-rapportering

Tillväxtverket ska rapportera data till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers mikrodatabas för statligt företagsstöd (MISS). Syftet är att skapa ett samlat underlag över statliga stöd till företag som bland annat kan användas för övergripande uppföljning och utvärdering och analys. Under 2023 levererade vi data om samtliga typer av företagsstöd, nationella projektmedel och projekt inom den europeiska utvecklingsfonden för år 2022. Samtliga beslutsfattande organisationer i Nyps omfattades av leveransen.

Analys för kunskapsutveckling och lärande

För att bidra till kunskapen om företags konkurrenskraft och regioners hållbara utveckling tar vi fram kunskapsunderlag och analyser. De publiceras och sprids till berörda målgrupper. Vissa kunskapsunderlag publiceras i form av webbartiklar. Analyser är inriktade på uppföljning inom näringspolitiken och på hållbar tillväxt och utveckling i gles- och landsbygder, i små och medelstora städer och i storstadsområden.

Under året publicerade vi rapporten Tillstånd och trender för regional tillväxt 2022. Arbetet presenterades även externt, bland annat på Sveriges kommuner och regioners konferens Regional utveckling 2023 och på Tjänstepersonsforum.

Rapporten om Regionalekonomiska modeller för analys och planering publicerades under året. Det föregicks av en digital sammankomst där författarna presenterade arbetet för både interna- och externa aktörer. Vi annonserade sammankomsten på Tillväxtverkets hemsida.

Huvudrapporten för Tillväxtverkets enkätundersökning Företagens villkor och verklighet publicerades under året. Resultaten visar att andelen små och medelstora företag som vill växa har ökat för första gången sedan 2011. Förutom huvudrapporten har vi publicerat sju webbartiklar på Tillväxtverkets hemsida med fördjupade analyser av resultaten.

Övrigt enligt instruktionen

EU:s statsstödsregler

Tillväxtverket informerade under året om EU:s statsstödsregler i olika forum och sammanhang, bland annat genom medverkan vid seminarier och möten med företrädare för regioner och aktörer inom det företags- och innovationsfrämjande systemet. Insatserna var kopplade till genomförandet av EU:s regionala strukturfondsprogram 2021–2027.

Tillsammans med Upphandlingsmyndigheten genomförde vi särskilda utbildningar om statsstöd för Region Jämtland/Härjedalen och Västernorrland och för Region Skåne. Tillväxtverket lämnade kontinuerligt information till företag och andra organisationer som rörde frågor om tillämpningen av EU:s regelverk (1407/2013). Det handlar om stöd av mindre betydelse, så kallat försumbart stöd. Vi informerade också om myndighetens arbete med statsstöd vid kontakter med Statskontoret. Bakgrunden till det var det särskilda regeringsuppdrag som Statskontoret fått om översyn av det samlade ansvaret på myndighetsnivå. Det gäller arbetet med information och vägledning om EU:s statsstödsregler. Under 2023 var det inte aktuellt att bistå EU-kommissionen i samband med kontrollbesök.

Indikatorer till budgetpropositionen

Tillväxtverket ansvarar för att utveckla, uppdatera och kommentera resultatindikatorer inom utgiftsområde 19 – Regional utveckling i budgetpropositionen. Indikatorerna ska visa vilka framsteg som skett inom de områden som regeringen prioriterat. Uppdaterade indikatorer levereras varje år men redovisas i budgetpropositionen vart annat år. En beskrivning finns i rapporten Mäta regional utveckling.

Indikatorerna används även i andra sammanhang, bland annat i arbetet med rapporten Tillstånd och trender för regional tillväxt och av regeringen som underlag för dialogen med regionerna.

Egen forskning

Tillväxtverket bedrev ingen egen forskning under verksamhetsåret.

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Under 2023 utförde Tillväxtverket administrativa uppgifter åt Nämnden för hemslöjdsfrågor. Vi lånade bland annat ut lokaler till nämndens personal i Stockholm och tog hand om administrativa uppgifter kring ekonomi.

Institutet för kvalitetsutveckling, SIQ

Tillväxtverket utsåg 2023 en ledamot till styrelsen för Institutet för kvalitetsutveckling, SIQ. Personen tillträder under 2024.

Remissyttranden

Tillväxtverket besvarade 82 remisser 2023. Två remissvar bedömdes vara särskilt viktiga för våra ansvarsområden. Det var:

- remittering av Betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65)
- remiss av betänkandet Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Departement	Antal remisser
Arbetsmarknadsdepartementet	2
Finansdepartementet	36
Försvarsdepartementet	2
Infrastrukturdepartementet	1
Justitiedepartementet	11
Klimat- och näringslivsdepartementet	17
Kulturdepartementet	1
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	3
Miljödepartementet	1
Näringsdepartementet	1
Socialdepartementet	5
Utbildningsdepartementet	3
TOTALT	83

Vår kompetensförsörjning

FÅB 3 kap 3 § Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. Förordning (2008:747).

14 § a Tillväxtverket ska under programperioden för sammanhållningspolitiken 2021–2027 i sin verksamhet tillvarata möjliga synergier mellan myndighetens olika verksamheter genom att använda myndighetens samlade kunskap och kompetens. Förordning (2022:1380).

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att de aktiviteter för kompetensförsörjning som Tillväxtverket gjorde under året bidrog till att våra uppdrag genomfördes med hög kvalitet och att vi lade en bra grund inför 2024.

Resultat och utveckling

Åtgärder för att säkerställa kompetens

Tillväxtverket är en kunskapsorganisation som strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en dynamisk arbetsmiljö med kontor på nio orter.

För att nå våra mål samarbetade vi över de organisatoriska gränserna inom myndigheten och med externa aktörer på lokal, regional och nationell nivå.

Vi lånade resurser från andra myndigheter för i första hand vårt uppdrag om korttidsarbete.

Organisationsförändringar skedde löpande under året som en anpassning till att uppdraget om korttidsarbete gick in i en ny fas, och för att forma Tillväxtverkets organisation i enlighet med en ny strategisk inriktning. Även minskade resurser och kommande uppdrag 2024 bidrog till översyn av organisationen. Vi påbörjade en verksamhetsomställning för att säkerställa en balans mellan kommande uppdrag och tilldelning av resurser.

Myndigheten påbörjade en kompetenskartläggning och en kompetensanalys kopplat till de uppdrag som Tillväxtverket ska lösa innevarande och kommande år. I och med det är grunden för en strategisk plan för kompetensförsörjning påbörjad. Planen ska uppdateras årligen.

Arbetsbelastningen var hög för delar av verksamheten precis som under 2022. Vi arbetade systematiskt med arbetsmiljöarbetet och följde upp både den organisatoriska och den fysiska arbetsmiljön. Vi tog fram handlingsplaner på enhetsnivå för att jobba fokuserat med det som respektive enhet funnit som utmaningar. Resultatet från uppföljningar ger överlag en positiv bild. Men det finns delar av verksamheten som hade utmaningar i form av hög arbetsbelastning under året.

Sjukfrånvaron var låg för Tillväxtverket som helhet. Den sjukfrånvaro som fanns kan i huvudsak kopplas till stressrelaterad ohälsa.

Vi genomförde fyra chefsmöten under året som handlade om att:

- arbeta på distans
- kompetensförsörjning genom intern rörlighet
- framtidens arbetsmarknad och kompetensförsörjning
- verksamhetsomställning
- den statliga värdegrunden

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

	2023	2022	2021
Total sjukfrånvaro	3,05	3,09	2,33
Minst 60 dagars sjukfrånvaro*	60,24	37,35	50,29
Kvinnor	3,74	3,26	2,87
Män	1,90	2,79	1,38
Under 30 år	1,63	2,58	1,90
30-49 år	2,56	2,95	2,22
Över 50 år	4,12	3,99	3,12

Siffrorna inkluderar Nämnden för hemslöjdsfrågor

*Med sjukersättning, procentandel av total sjukfrånvaro

Tillväxtverket har en låg total sjukfrånvaro i förhållande till staten som helhet, 3,05 procent jämfört med 4,1 procent i staten 2022. Sjukfrånvaron för kvinnor på Tillväxtverket låg 2023 på 3,74 procent, att jämföra med 5,1 procent för kvinnor i staten 2022. Sjukfrånvaron för män låg 2023 på 1,90 procent i Tillväxtverket. Den var 2,9 procent för män i staten 2022.

Synergier mellan verksamheter

Tillväxtverket har i genomförandet av EU:s programperiod 2021–2027 kraftsamlat sin kompetens inom olika verksamheter.

Vi har skapat en ledningsgrupp och en operativ styrgrupp för förvaltande myndighet. Alla berörda avdelningar och enheter ingår. Syftet är att säkerställa att vi prioriterar helhetsperspektivet i arbetet med de EU-program som vi förvaltar. Vi har bland annat fastställt gemensamma mål som tydliggör vår strategiska riktning i programgenomförandet. Under året tog vi fram en avdelningsöverskridande riskanalys för genomförandet av programmen och vår roll som förvaltande myndighet, Vi arbetade även tvärfunktionellt med planering och process för utvärderingar 2021–2027.

Vi har ett gemensamt sekretariat för förvaltande myndighet som stöttar ledningsgruppen och den operativa styrgruppen i deras arbete. Sekretariatet ansvarar för att samordna olika verksamheter och tar fram beslutsunderlag, samverkar externt och internt i tvärfunktionella, programövergripande och fondöverskridande frågor.

Sekretariatet är också den samlade ingången och kontaktytan i våra externa relationer med Regeringskansliet, EU-kommissionen, myndigheter och regioner i vår roll som förvaltande myndighet.

Kostnader och intäkter per målområde

I tabellen nedan redovisas Tillväxtverkets kostnader och intäkter fördelade på myndighetens tre målområden samt Stöd vid korttidsarbete (KTA). För att ge den totala bilden redovisas även regionernas del av det regionala anslaget och Nämnden för hemslojdsfrågor (NFH).

Verksamhetskostnader

Tillväxtverkets verksamhetskostnader minskade jämfört med 2022 vilket framförallt beror på att KTA tar allt mindre resurser i anspråk. Inom övriga målområden har verksamhetskostnaderna ökat något till följd av att de bär en större del av myndighetens gemensamma kostnader i takt med att KTA-uppdragets omfattning avtar. Inom målet Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft för företag har kostnaderna ändå minskat jämfört med 2022 eftersom programmet Hållbar besöksnäring 2022 har avslutats.

Lämnade bidrag

Tillväxtverkets lämnade bidrag ökade jämfört med 2022 vilket framförallt beror på minskade återkrav inom KTA och att utbetalningarna inom EU--programmen för programperioden 2021-2027 i målområde Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling kommit igång. Utgifterna för lämnade bidrag har också ökat något jämfört med 2022 inom målområde Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft för företag vilket främst förklaras av ökade utbetalningar till stöd för produktion av audiovisuella verk samt affärsutvecklingscheckar.

Kostnader	2023	2022	2021
Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft för företag			
Verksamhetskostnad	131 143	163 931	164 817
Lämnade bidrag	740 732	688 531	738 065
Summa	871 875	852 462	902 882
Villkor och förutsättningar för företag			
Verksamhetskostnad	135 593	104 586	85 566
Lämnade bidrag	2 139	0	0
Summa	137 732	104 586	85 566
Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling			
Verksamhetskostnad	305 972	248 330	234 783
Lämnade bidrag	2 072 249	1 832 974	1 875 876
Summa	2 378 221	2 081 304	2 110 659
KTA¹			
Verksamhetskostnad	206 940	718 506	757 679
Lämnade bidrag	-160 629	-404 887	6 710 119
Summa	46 312	313 619	7 467 798
Regioner			
Verksamhetskostnad	0	0	0
Lämnade bidrag	1 079 034	1 067 417	1 065 565
Summa	1 079 034	1 067 417	1 065 565
Nämnden för hemslöjdsfrågor			
Verksamhetskostnad	3 656	3 866	4 632
Lämnade bidrag	9 175	8 796	9 958
Summa	12 831	12 662	14 590
Summa verksamhetskostnader	783 304	1 239 219	1 247 477
Summa lämnade bidrag	3 742 701	3 192 831	10 399 583
Summa kostnader	4 526 005	4 432 050	11 647 060

¹2023 -varav lämnade bidrag anslag 1.22 ap.1 Stöd vid korttidsarbete -759 617 tkr och ej inbetalade återkrav 598 989 tkr

2022 -varav lämnade bidrag anslag 1.22 ap.1 Stöd vid korttidsarbete -294 956 tkr och ej inbetalade återkrav -109 931 tkr

2021 -varav lämnade bidrag anslag 1.22 ap.1 Stöd vid korttidsarbete 7 836 996 tkr och ej inbetalade återkrav -1 126 877 tkr

Intäkter	2023	2022	2021
Hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft för företag			
Intäkter av anslag	-112 760	-142 944	-137 824
Övriga intäkter	-18 942	-14 772	-21 984
Erhållna medel för bidrag	-740 941	-688 701	-738 067
Summa	-872 643	-846 417	-897 875
Villkor och förutsättningar för företag			
Intäkter av anslag	-116 586	-91 196	-71 553
Övriga intäkter	-10 435	-5 800	-10 785
Erhållna medel för bidrag	-2 139	0	0
Summa	-129 160	-96 996	-82 338
Hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling			
Intäkter av anslag	-263 081	-216 537	-196 331
Övriga intäkter	-50 903	-45 599	-46 689
Erhållna medel för bidrag	-2 072 470	-1 833 163	-1 875 917
Summa	-2 386 454	-2 095 299	-2 118 937
KTA			
Intäkter av anslag	-206 934	-718 415	-757 563
Övriga intäkter	-6	-91	-116
Erhållna medel för bidrag	759 617	294 956	-7 836 996
Summa	552 677	-423 550	-8 594 675
Regioner			
Intäkter av anslag	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0
Erhållna medel för bidrag	-1 074 381	-1 054 678	-1 073 560
Summa	-1 074 381	-1 054 678	-1 073 560
Nämnden för hemslöjdsfrågor			
Intäkter av anslag	-3 467	-3 796	-4 542
Övriga intäkter	-189	-70	-90
Erhållna medel för bidrag	-9 175	-8 796	-9 958
Summa	-12 831	-12 662	-14 590
Summa intäkter av anslag	-702 828	-1 172 888	-1 167 813
Summa övriga intäkter	-80 475	-66 331	-79 664
Summa erhållna medel för bidrag	-3 139 488	-3 290 382	-11 534 497
Summa intäkter	-3 922 792	-4 529 601	-12 781 974

Investeringsbudget

Regeringen har beslutat om en investeringsbudget avseende verksamhetsinvesteringar för 2023 enligt nedanstående tabell. Tillväxtverket redovisar utfall och budgeterade värden.

Investeringsbudget	Totalt	Ack 2023	2022	2023	2023	2024	2025 och framåt
Verksamhetsinvesteringar per objekt (tkr)		Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Beräknat	Beräknat
Nyps 2020	157 842	87 842	44 319	42 013	45 000	35 000	35 000
Summa utgifter för investeringar	157 842	87 842	44 319	42 013	45 000	35 000	35 000
Finansiering		Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Beräknat	Beräknat
Lån i Riksgäldskontoret	157 842	87 842	44 319	42 013	45 000	35 000	35 000
Summa finansiering	157 842	87 842	44 319	42 013	45 000	35 000	35 000

Av förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket framgår att myndigheten ska tillhandahålla ett projekt- och stödärendehanteringssystem som uppfyller nationella krav och kraven i enlighet med EU:s regelverk.

Under 2023 har Tillväxtverket investerat ca 42 miljoner kronor i projekt- och stödärendehanteringssystem Nyps 2020. Utvecklingen av Nyps 2020 finansieras av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ap.24.1. enligt instruktion och utgör majoriteten av myndighetens verksamhetsinvesteringar.

Insatserna har i huvudsak rört utveckling av systemlösningar för EU--programperioden 2021-2027 inklusive den nya fonden för rättvis omställning. Det har omfattat bland annat systemstöd för handläggning, utbetalning, granskning, uppföljning och rapportering av programinsatserna enligt gällande krav och regelverk.

Finansiell redovisning

Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen	96
Kommentarer till utfall	97
Resultaträkning	98
Balansräkning	99
Anslagsredovisning	101
Utnyttjad anslagskredit	105
Specifikation inkomsttitlar	106
Redovisning mot bemyndiganden	107
Finansiella villkor	110
Kommentarer till finansiella villkor	114
Tilläggsupplysningar och noter	114
Noter till resultaträkningen	119
Noter till balansräkningen	123
Sammanställning över väsentliga uppgifter	132

Kommentarer till årsredovisningens finansiella del

Redovisning av Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF

Förvaltande myndighet får upphäva ett beslut om stöd som har fattats på grund av oriktig, vilseledande eller ofullständig uppgift från stödmottagaren, eller om stödmottagaren brutit mot de villkor som gäller för stödet. Det framgår av 26 § förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder. Stödmottagaren är, enligt 27 § samma förordning, dessutom återbetalningsskyldig om ett beslut om stöd upphävts enligt 26 §, eller om stödmottagaren i övrigt tagit emot stöd i strid med ett beslut om stöd, unionsreglerna eller det regionala programmet.

Förvaltande myndighet får kräva återbetalning inom 10 år från det att beloppet betalades ut. Slutligen får förvaltande myndighet, enligt 28 a § i ovan nämnda förordning, kvitta skulden mot annat stöd som stödmottagaren får enligt samma förordning. Förvaltande myndighet har tillsammans med gällande rättspraxis mycket stora möjligheter att under hela programperioden ändra positiva förvaltningsbeslut och återkräva utbetalda medel. Den finansiella risken för utbetalande myndighet bedöms därför generellt som mycket låg.

Utgiftsdeklarationer

Förvaltande myndighet ska inför attesterna lämna information för utgiftsdeklarationer och ansökan om utbetalningar till attesterande myndighet enligt förordning (EG) 1083/2006 och förordning (EU) nr 1303/2013. Efter granskning ska attesterande myndighet attestera dem och överlämna dem till EU-kommissionen. Utbetalningarna från EU-kommissionen krediteras på ett uppbördskonto (inkomsttitel 6314, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020).

Under 2023 attesterade Tillväxtverket utgiftdeklarationer för programperioden 2014–2020. En sammanställning av de attesterade utgifterna för programperioden finns under avsnittet attesterande myndighet i resultatredovisningen.

Skadeståndskrav

Per den 31 december 2023 fanns tre skadeståndskrav riktade mot Tillväxtverket. De avser skadeståndsanspråk mot staten med hänvisning till Tillväxtverkets handläggning av ärenden om stöd vid korttidsarbete. I januari 2024 avslog Justitiekanslern (JK) ett av dessa tre anspråk. De sju skadeståndsärenden som JK sammanlagt har avgjort avseende Tillväxtverkets hantering av stöd vid korttidsarbete har samtliga inneburit avslag. Vi bedömer därför att sannolikheten för ett bifall i något av ärendena är fortsatt förhållandevis låg och redovisar därför inte någon ansvarsförbindelse i årsredovisningen. Se not 34 ansvarsförbindelser.

Kommentarer till utfall

Resultaträkningen

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter minskade med 456 miljoner kronor jämfört med 2022. Det förklaras huvudsakligen av den pågående avvecklingen av uppdraget gällande korttidsstödet och avser intäkter av anslag.

Verksamhetens kostnader

Tillväxtverkets driftskostnader minskade med 456 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kostnader för personal minskade med 260 miljoner kronor. Det beror främst visstidsanställningar inom korttidsuppdraget upphörde den sista december 2022. Avvecklingen av korttidsstödet förklarar även minskningen på Övriga driftskostnader och avser främst konsulttjänster.

Kostnader för lokaler ökar med 3,8 miljoner kronor jämfört med 2022. Det beror på indexuppräknning av lokalhyror med anledning av inflationen.

Finansiella kostnader ökar med 3,8 miljoner kronor och förklaras av det högre ränteläget.

Totalt sett har Tillväxtverkets hantering av stöd till korttidsarbete kostat 165 miljoner kronor i direkta kostnader 2023. För 2022 var kostnaden 627 miljoner kronor. Se övriga delar av årsredovisningen för mer information om Tillväxtverkets hantering av stödet.

Uppbördsverksamhet

Saldot för uppbördsverksamheten 2023 har ett negativt saldo på 271 miljoner kronor. Saldot består av periodiseringseffekter för ERUF 2014–2020.

Transfereringar

Posten lämnade bidrag ökade med 550 miljoner kronor jämfört med 2022. Lämnade bidrag exklusive Stöd till korttidsarbete, som har ett negativt anslagsutfall med anledning av återbetalningar, ökade med 315 miljoner kronor. Återkravsfordringar uppgick till 597 miljoner kronor 2023 jämfört med -111 miljoner kronor föregående år.

Posten Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag minskade med 49 miljoner kronor och avser främst medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020.

Anslagsredovisning

Inga anslagsöverskridanden skedde under 2023.

Resultaträkning (tkr)

	Not	2023	2022
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1,2	702 828	1 172 888
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	29 210	25 177
Intäkter av bidrag	4	42 852	38 586
Finansiella intäkter	5	8 413	2 568
Summa		783 304	1 239 219
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	6	-450 578	-710 598
Kostnader för lokaler		-43 733	-39 904
Övriga driftkostnader	7	-249 847	-452 055
Finansiella kostnader	8	-4 534	-776
Avskrivningar och nedskrivningar		-34 612	-35 887
Summa		-783 304	-1 239 219
Verksamhetsutfall		0	0
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	1 881 251	1 515 282
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-2 152 255	-1 426 313
Saldo		-271 005	88 970
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		2 931 061	3 024 283
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		21 000	29 715
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	187 427	236 374
Finansiella intäkter		0	11
Lämnade bidrag	11	-3 742 701	-3 192 831
Saldo		-603 213	97 551
Årets kapitalförändring	12	-874 217	186 521

Balansräkning (tkr)

	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	13	87 842	71 316
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	258	490
Summa		88 100	71 807
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	947	1 854
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	16	8 307	15 570
Summa		9 253	17 424
Utlåning			
Utlåning	17	25 695	29 754
Summa		25 695	29 754
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	18	91	8 461
Fordringar hos andra myndigheter		17 136	31 640
Övriga kortfristiga fordringar	19	738 746	1 352 727
Summa		755 974	1 392 828
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	20	13 252	15 248
Upplupna bidragsintäkter	21	9 217	3 914
Övriga upplupna intäkter	22	31 860	245 370
Summa		54 329	264 532
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	23	11 748	-109 443
Summa		11 748	-109 443
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden		100 035	275 182
Kassa och bank	24	98 764	221 179
Summa		198 799	496 361
Summa tillgångar		1 143 899	2 163 263

	Not	2023-12-31	2022-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	25		
Statskapital	26	106 154	112 131
Balanserad kapitalförändring		1 547 265	1 352 202
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-874 217	186 521
Summa		779 202	1 650 854
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	27	515	-
Övriga avsättningar	28	7 984	7 278
Summa		8 498	7 278
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	29	95 322	88 847
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		19 902	36 540
Leverantörsskulder		51 247	92 580
Övriga kortfristiga skulder	30	6 535	10 035
Summa		173 006	228 002
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	31	37 257	46 628
Oförbrukade bidrag	32	85 082	226 229
Förubetalda intäkter	33	60 854	4 273
Summa		183 193	277 129
Summa kapital och skulder		1 143 899	2 163 263
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	34	-	-
Summa ansvarsförbindelser		-	-

Anslagsredovisning (tkr)

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID							
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (a)							
ap.18 Stöd till produktion av audiovisuella verk (a)	99 091	100 000		-99 091	100 000	-53 661	46 339 ¹
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (a)							
ap.4 Konsulentverksamhet hemslöjd (a)		795			795	-795	0
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)							
ap.1 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)	36	2 628			2 664	-2 640	24
ap.2 Främjande av hemslöjd (a)	9	9 216		-9	9 216	-9 207	9
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL UTVECKLING							
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder (a)							
ap.23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	831	75 000		-831	75 000	-74 583	417
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket (a)							
ap.24:1 Tillväxtverket (a)	69 179	563 348		-69 179	563 348	-387 803	175 545 ²
ap.24:2 Region Kalmar län (a)	1 709	43 306		-1 709	43 306	-37 746	5 560 ³
ap.24:3 Gotlands kommun (a)	0	28 878			28 878	-29 097	-219
ap.24:4 Region Skåne (a)	1 480	20 538		-1 480	20 538	-18 903	1 635
ap.24:5 Västra Götalandsregionen (a)	5 746	68 074		-5 746	68 074	-50 460	17 614 ⁴
ap.24:6 Region Uppsala (a)	-7	13 012			13 005	-13 008	-3
ap.24:7 Region Östergötland (a)	2 736	25 579		-2 736	25 579	-24 753	826
ap.24:8 Region Blekinge (a)	-246	41 209			40 963	-42 200	-1 237
ap.24:9 Region Halland (a)	2 277	14 704		-2 277	14 704	-13 713	991
ap.24:10 Region Dalarna (a)	25 655	78 244		-25 655	78 244	-50 689	27 555 ⁵
ap.24:11 Region Sörmland (a)	336	23 705		-336	23 705	-24 862	-1 157
ap.24:12 Region Jönköpings län (a)	0	27 550		0	27 550	-27 550	0
ap.24:13 Region Örebro län (a)	23	41 494		-23	41 494	-40 835	659
ap.24:14 Region Värmland (a)	-1 564	71 932			70 368	-68 112	2 256
ap.24:15 Region Gävleborg (a)	-1 936	87 045			85 109	-83 329	1 780
ap.24:16 Region Kronoberg (a)	0	23 377		0	23 377	-23 376	1
ap.24:17 Region Västerbotten (a)	-324	123 402			123 078	-124 144	-1 066
ap.24:18 Region Jämtland Härjedalen (a)	575	115 974		-575	115 974	-119 611	-3 637
ap.24:19 Region Västmanland (a)	10 158	34 846		-10 158	34 846	-34 924	-78
ap.24:20 Region Västernorrland (a)	7 333	111 453		-7 333	111 453	-116 800	-5 347
ap.24:21 Region Norrbotten (a)	-6 379	134 800			128 421	-133 203	-4 782
ap.24:22 Region Stockholm (a)	3 182	8 252		-3 182	8 252	-5 542	2 710 ⁶

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
ap.26 Regionala utv.åtg - Fonden för en rättvis omställning (a)	260 000	100 000		-260 000	100 000	-18 982	81 018 ⁷
1:2 Transportbidrag (a)							
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	-1 976	506 864			504 888	-517 665	-12 777
1.3 Europeiska regionala utvecklingsfonden							
ap.2 ERUF 2014-2020 - del till Tillväxtverket (a)	336 333	1 440 000		-336 333	1 440 000	-1 215 381	224 619 ⁸
1.4 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021-2027 (a)							
ap.1 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021-2027	649 017	650 000		-649 017	650 000	-295 268	354 732 ⁹
UTGIFTSOMRÅDE 23 ARELLA NÄRINGAR, LANDSBYGD OCH LIVSMEDEL							
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor (a)							
ap.5 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Tillväxtverket	11 264	32 000		-11 264	32 000	-29 127	2 873
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (a)							
ap.6 Landsbygdsstöd -Statsbidrag kommuner(a)	226	70 000		-226	70 000	-69 999	1
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGSLIV							
1:4 Tillväxtverket (a)							
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket (a)	195 573	495 899		-167 563	523 909	-508 872	15 037
1:5 Näringslivsutveckling							
ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket (a)	22 198	154 942	-2 300	-22 198	152 642	-135 144	17 498 ¹⁰
1:22 Stöd vid korttidsarbete							
ap.1 Stöd vid korttidsarbete (a)	5 829 686	112 000		-5 426 686	515 000	759 617	1 274 617 ¹¹
SUMMA	7 522 222	5 450 066	-2 300	-7 103 609	5 866 380	-3 642 368	2 224 012

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
AVSLUTADE ANSLAG							
UTGIFTSOMRÅDE 20 ALLMÄN MILJÖ- OCH NATURVÅRD							
1:2 Miljöövervakning m.m (a)							
ap.2 Miljöövervakning m.m - del till Tillväxtverket (a)	9			-9	0		0
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGS- LIV							
2.3 Exportfrämjande verksamhet (a)							
ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (a)	707			-707	0		0
SUMMA AVSLUTADE ANSLAG	717	0	0	-717	0	0	0
SUMMA TOTALT	7 522 939	5 450 066	-2 300	-7 104 325	5 866 380	-3 642 368	2 224 012

Kommentarer till redovisning mot anslag

Utgifter i förhållande till disponibla medel

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

- 1:2 ap.18 Avvikelsen mellan tilldelat anslag och förbrukning hänvisas till att utbetalning av medel till stödmottagare ska göras utifrån upparbetade kostnader vilket innebär en förskjutning mellan årsvisa beslut och utbetalningar (SFS 2022:1386). Beslut som fattats under 2022 och 2023 kommer belasta kommande års utbetalningsbudget.

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

För anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ap.24 delposterna 2–21 beslutar respektive region och Gotlands kommun om användningen av anslaget.

2. 1:1 ap.24.1 Avvikelsen beror huvudsakligen på lägre utfall avseende utbetalningar för stöd till företag med försäljning av drivmedel enligt förordning (2022:206) om statligt stöd till försäljningsställen för drivmedel i vissa landsbygdsområden.
3. 1:1 ap.24.2 Region Kalmar län. Lägre utfall beroende på försenad programstart samt en minskning av andra typer av projekt (vid sidan av ERUF) som normalt har kortare projektperioder och mer löpande rapportering.
4. 1:1 ap.24.5 Västra Götalandsregionen. Avvikelsen grundas i en eftersläpning av utbetalningar av projektmedel. Under senare år har en större andel av anslaget använts till projektmedel. Projekten löper över flera år och genererar inte så mycket utbetalningar det första året. Behov finns att ta fler beslut och använda mer av anslaget, dock begränsas detta av bemyndiganderamen.
5. 1:1 ap.24.10 Region Dalarna. Avvikelsen beror på att många projekt avslutats under 2023 och inte upparbetat kostnader vilket inneburit återföringar på anslaget. Vidare har flera nya projekt startats upp vilket innebär en fördröjning innan projekt upparbetat kostnader och beviljade medel kan betalas ut. Gällande utbetalningar för företagsstöd så har flera företag avvaktat med ansökningar om stöd på grund av osäkerheten i världen samt att två företag som beviljats stöd därför valde att inte genomföra hela investeringen vilket innebar cirka 1 mnkr i återföring.
6. 1:1 ap.24.22 Region Stockholm. Lägre utfall beroende på ändrat arbets sätt som innebär att Region Stockholm arbetar med utlysningar och samsynkar projektmedlen mer med strukturfondsprogrammet. År 2023 har därmed bestått av en uppstartsperiod som har påverkat när och hur beslut under året har kunnat tas, vilket även påverkat utbetalningar. Flera projekt som inkommit har inte uppnått kraven för beviljande. Projekt har dessutom avslutats i förtid, därav lägre utbetalning än förväntat.
7. 1:1 ap.26 Regionala utv.åtg - Fonden för en rättvis omställning. Det lägre utfallet beror på försenad programstart.

8. 1:3 ap. 2 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020. Programperioden håller på att avslutas. Det lägre utfallet beror på att kostnader upparbetats i lägre omfattning än beräknat.
9. 1:4 ap 1 ERUF och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027. Lägre utgifter har redovisats mot anslaget eftersom programmen beslutades av EU-kommissionen senare än beräknat. Det innebär att projekten ännu bara hunnit rekvirera medel i begränsad omfattning.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

10. 1:5 ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket. Avvikelsen beror huvudsakligen på förberedelsearbetet för förenklingsrådet, där myndigheten tilldelades 5,7 mnkr i ett ändringsbeslut den 23 juni 2023, men utan ett beslutat regeringsuppdrag.
11. 1:22 ap.1 Stöd vid korttidsarbete. Stödet är ett rättighetsstöd till följd av effekter av en oförutsedd händelse och omfattningen och nyttjandet av stödet är svårt att bedöma. Avvikelsen beror på flera stora återbetalningar som netto överskred utbetalningarna.

Utnyttjad anslagskredit

Utnyttjad anslagskredit	Utnyttjad kredit 2023	Anslagskredit enligt regleringsbrev 2023
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL UTVECKLING		
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder		
ap.24:3 Gotlands kommun (a)	-219	1 444
ap.24:6 Region Uppsala (a)	-3	651
ap.24:8 Region Blekinge (a)	-1 237	2 060
ap 24:11 Region Sörmland (a)	-1 157	1 185
ap.24:17 Region Västerbotten (a)	-1 066	6 170
ap.24:18 Region Jämtland Härjedalen (a)	-3 637	5 799
ap.24:19 Region Västmanland (a)	-78	1 742
ap.24:20 Region Västernorrland (a)	-5 347	5 573
ap.24:21 Region Norrbotten (a)	-4 782	6 740
1:2 Transportbidrag		
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	-12 777	15 205

Specifikation inkomstitlar (tkr)

Inkomstitel	Inkomster
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	
331 Övriga inkomster	170 462
Summa 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	170 462
6911 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013	
014 Återförda medel finansieringsinstrument	298 607
Summa 6911 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013	298 607
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	
001 Övre Norrland	212 810
002 Mellersta Norrland	162 871
003 Norra Mellansverige	152 013
004 Stockholm	38 170
005 Östra Mellansverige	74 531
006 Västsverige	63 615
007 Småland och Öarna	123 507
008 Skåne-Blekinge	80 380
010 Nationellt	674 560
Summa 6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	1 582 456
6315 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027	
001 Övre Norrland	22 263
002 Mellersta Norrland	16 173
003 Norra mellansverige	15 307
004 Stockholm	3 852
005 Östra Mellansverige	7 290
006 Västsverige	5 831
007 Småland och Öarna	6 873
008 Skåne-Blekinge	-10 760
009 Nationellt	13 871
010 Fonden för rättvis omställning	25 943
Summa 6315 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027	106 642
SUMMA	2 158 167

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Utgifts- område	Anslag/ anslagsbenämning	Tilldelad bemyndiganden deram	Ingående åtaganden 1/1 2023	Utgående åtaganden 31/12 2023 ^{1 2}	Utestående åtagandenas fördelning per år				
					År 2024	År 2025	År 2026	År 2027- 2030	
17	1:2.18	Stöd till produktion av audiovisuella verk	150 000	97 000	133 955	94 866	39 089	0	0
19	1:1.23	Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	213 000	0 ³	0	0	0	0	0
19	1:1.24.1	Regionala tillväxtåtgärder - Tillväxtverket	475 000	286 705	261 845 ⁴	147 915	75 586	24 874	13 470
19	1:1.24.2	Region Kalmar län	80 000	62 537	71 764	21 031	25 754	16 722	8 257
19	1:1.24.3	Gotlands kommun	70 000	66 565	57 780	28 878	28 878	24	0
19	1:1.24.4	Region Skåne	8 000	6 008	6 013	4 048	1 965	0	0
19	1:1.24.5	Västra Götalandsregionen	90 000	76 311	84 996	45 000	20 000	18 000	1 996
19	1:1.24.6	Region Uppsala	30 000	5 826	23 914	11 034	9 324	3 057	499
19	1:1.24.7	Region Östergötland	70 000	68 516	69 856	25 579	25 579	12 000	6 698
19	1:1.24.8	Region Blekinge	85 000	67 342	82 744	33 097	22 341	18 204	9 102
19	1:1.24.9	Region Halland	30 000	22 489	19 083 ⁵	12 979	6 104	0	0
19	1:1.24.10	Region Dalarna	140 000	78 861	130 628	45 000	39 500	34 000	12 128
19	1:1.24.11	Region Sörmland	3 000	190	2 133 ⁶	1 800	333	0	0
19	1:1.24.12	Region Jönköpings län	80 000	58 870	62 528	27 550	20 000	10 000	4 978
19	1:1.24.13	Region Örebro län	65 000	45 838	55 777	22 308	19 488	11 981	2 000
19	1:1.24.14	Region Värmland	155 000	125 424	133 112	72 182	40 000	20 000	930
19	1:1.24.15	Region Gävleborg	174 000	163 998	153 195	70 000	45 000	30 000	8 195
19	1:1.24.16	Region Kronoberg	45 000	39 606	34 516	13 000	15 000	5 000	1 516
19	1:1.24.17	Region Västerbotten	280 000	199 245	190 067 ⁷	79 727	60 913	39 918	9 509
19	1:1.24.18	Region Jämtland Härjedalen	220 000	185 820	210 993	90 770	59 078	40 046	21 099
19	1:1.24.19	Region Västmanland	50 000	35 209	41 449	21 500	13 500	5 000	1 449
19	1:1.24.20	Region Västernorrland	230 000	166 494	203 621	70 000	60 000	50 000	23 621
19	1:1.24.21	Region Norrbotten	310 000	303 332	309 454	135 012	100 088	47 454	26 900
19	1:1.24.22	Region Stockholm	18 000	12 133	9 481 ⁸	4 379	3 037	2 065	0
19	1:1.26	Regionala utv.åtg – Fonden för en rättvis omställning (ram)	910 000	63 782	232 181 ⁹	74 857	74 885	65 892	16 547
19	1:4.1	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2021-2027	4 500 000	115 887	2 909 903 ¹⁰	475 754	713 469	683 720	1 036 960
23	1:15.5	Konkurrenskraftig livsmedelssektor - Tillväxtverket	8 000	2 571	1 460 ¹¹	1 460	0	0	0
24	1:5.8	Näringslivsutveckling - Tillväxtverket	56 814	51 715	43 334	43 334	0	0	0

Kommentarer

1. Regioner och Gotlands kommun ansvarar själva för de åtaganden de ingår.
2. Kommentarer per anslagspost och delpost där den utestående skulden är väsentligt lägre än den tilldelade bemyndiganderamen.

3. UO 19, 1:1.23 Stöd till socioekonomisk eftersatta kommuner och områden. Inget bemyndigande behövs då besluten och infriandet sker under samma kalenderår.
4. UO 19 1:1.24.1 Regionala tillväxtåtgärder – Tillväxtverket. Avvikelsen beror på att Tillväxtverket fattar årliga beslut i stället för fleråriga beslut.
5. UO 19 1:1.24.9 Region Halland. I och med diskussionen om statsstödsreglerna har inte region Halland tagit långa beslut om medfinansiering av EU-projekt som planerat. Beroende på utvecklingen av de diskussionerna och behoven inom företagsstöden kommer region Halland troligtvis ta nya långa beslut under 2024, senast 2025.
6. UO 19 1:1.24.11 Region Sörmland. Regionen har endast fattat ettåriga beslut och därför inte utnyttjat bemyndigandet.
7. UO 19, 1:1.24.17 Region Västerbotten. Utestående åtagande motsvarar knappt 70 procent och är en nödvändig tillfällig minskning för att inte låta sökanden vänta för länge på utbetalningar samt spara beslutsutrymme till år 2024 och 2025 vid en eventuell valutakursjustering.
8. UO 19 1:1.24.22 Region Stockholm. Regionen antog nya riktlinjer för finansieringsverktygen och har därmed ändrat sitt arbetssätt 2023 som innebär att Region Stockholm arbetar med utlysningar och samordnar projektmedlen mer med strukturfondsprogrammet. År 2023 har därmed bestått av en uppstartsperiod som har påverkat när och hur beslut under året har kunnat tas. Flera projekt som inkommit har inte uppnått kraven för beviljande. Projekt har dessutom avslutats i förtid.
9. UO 19 1:1.26 Regionala utv. Åtgärder – Fonden för en rättvis omställning. Ett antal insatser har inte kunnat beslutas så tidigt i programmet som planerat.
10. UO 19 1.4.1 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2021–2027. Ingående åtagande har justerats från 545 320 tkr till 115 887 tkr på grund av en teknisk rättning i ärendehanteringssystemet Nyps där ett antal ärenden har varit beviljade och sedan blivit rättade som avslag.

Inom ramen för arbetet med Fonden för en rättvis omställning har en notifieringsprocess enligt EU:s regler om statsstöd inletts. Ärendena har dock inte kunnat färdigbehandlas av Europeiska kommissionen. Därför har beslut inte kunnat fattats av Tillväxtverket under 2023 avseende dessa ärenden. Dessutom har efterfrågan på medel varit lägre än förväntat i några av regionalfondsprogrammen.
11. UO 23 1:15.5 Konkurrenskraftig livsmedelssektor – Tillväxtverket. Majoriteten av projekten beslutades om och infriades under året, förutom ett uppdrag som är planerat att infrias 2024.

Äldre bemyndiganden

Utgifts- område	Anslag/ anslagsbenämning	Tilldelad bemyndigan deram	Ingående åtaganden 1/1 2023	Utgående åtaganden 31/12 2023	Utestående åtagandenas fördelning per år			
					År 2024	År 2025	År 2026	År 2027- 2030
19	1:3.2 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	1 700 000	1 702 088	335 747	335 747			

Kommentarer

Tilldelad bemyndiganderam fanns i regleringsbrevet för 2022. Ingående åtagande har justerats från 1 698 337 tkr till 1 702 088 tkr på grund av beslut tagna i december 2022 som registrerades i NYPS under kvartal 1 2023.

Programmet är under slutprocessen och det är några slututbetalningar som är kvar under 2024. Inga nya beslut är tagna under 2023.

Finansiella villkor (tkr)

Finansiella villkor enligt regleringsbrev

Villkor	Utfall	Kommentarer till utfall
Utgiftsområde 17, 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete		
ap.18 Stöd till produktion av audiovisuella verk		
Genomförande av stödet till produktion av audiovisuella verk., högst 6 650 tkr	5 272	
Utgiftsområde 19, 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder		
ap. 23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden		
Enligt förordningen om statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner, högst 71 000 tkr	71 000	
Förvaltningsändamål, högst 4 000 tkr	3 583	
ap.24.1 Tillväxtverket		
Särskilt driftstöd i sårbara och utsatta områden, högst 57 000 tkr	54 801	
Servicebidrag till näringsidkare med försäljningsställen för dagligvaror, högst 25 000 tkr	6 607	
Stöd till företag med försäljningsställen för drivmedel, högst 75 000 tkr	7 204	
Stöd till företag med försäljningsställen för drivmedel, adm högst 1 400 tkr	0	Inget utfall per 2023
Viss administration, uppföljning och utvärdering, högst 29 600 tkr	24 073	
Verksamhetsbidrag till riksorganisationen Hela Sverige ska leva och Skärgårdarnas riksförbund, 18 000 tkr	8 925	
Kommunikationssamordning enl instruktionen, 1 000 tkr	999	
Ersättning för vissa kreditförluster Almi, högst 10 000 tkr	539	
Ersättning för vissa kreditförluster Norrlandsfonden, högst 10 000 tkr	368	
Regionala strukturer för validering, högst 21 000 tkr	8 587	
Regionala strukturer för validering, adm högst 1 000 tkr	832	

Finansiella villkor enligt regleringsbrev (fortsättning)

Villkor	Utfall	Kommentarer till utfall
Utgiftsområde 23, 1:15 Konkurrenskraftig Livsmedelsektor		
ap.5 Konk livsmedelssek – del till Tillväxtverket		
Genomförande av uppdraget att vidta åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin (N2019/03240), högst 27 000 tkr	24 127	
Uppdraget att bidra till att förenkla och effektivisera för verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet (N2021/00171), högst 5 000 tkr	5 000	
Utgiftsområde 24, 1:4 Tillväxtverket		
ap.1 Tillväxtverket – del till Tillväxtverket		
Tillväxtverkets arbete med företagsportalen verksamt.se, minst 15 000 tkr	16 871	
Utgiftsområde 24, 1:5 Näringslivsutveckling		
ap.8 Näringslivsutveckl – del till Tillväxtverket		
Arbetet med verksamt.se, minst 20 000 tkr	28 477	
Stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga i högre utbildning, minst 4 500 tkr	5 150	
Uppdraget jobbsprånget, högst 10 000 tkr	10 000	
Programanknutna kostnader exkl verksamt.se, högst 38 700 tkr	27 534	

Finansiella villkor enligt regeringsbeslut

Villkor	Utfall	Kommentarer till utfall
Utgiftsområde 19, 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder		
ap.24.1 Tillväxtverket		
Hållbar regional utveckling 2019-2023, högst 108 000 tkr	102 128	Ackumulerat utfall 2019-2023
varav Hållbar regional utveckling 2019-2023, adm högst 19 000 tkr	18 421	Ackumulerat utfall 2019-2023
Investeringsbidrag och Regional kapacitet för kommersiell service, högst 92 400 tkr	9 838	
Verksamhetsbidrag till Hela Sverige ska leva, högst 15 500 tkr	8 000	
Verksamhetsbidrag till Skärgårdarnas riksförbund, högst 1 825 tkr	925	
Utgiftsområde 23, 1:15 Konkurrenskraftig Livsmedelssektor		
ap.5 Konk livsmedelssek – del till Tillväxtverket		
Samordning av den nationella och de regionala livsmedelsstrategierna, 9 000 tkr	7 447	
Analys av den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan, 2 000 tkr	2 016	
Förenkling genom utveckling av Verksam.se, 10 000 tkr	8 000	
Analys av kompetensförsörjningsbehov och genomförandet av åtgärder, 4 000 tkr	2 830	
Förmedla bidrag till Sweden Food Arena, 2 000 tkr	2 000	
Utgiftsområde 23, 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur		
ap.6 Landsbygdssöd – Statsbidrag kommuner		
Viss administration, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsutbyte, högst 1 360 tkr	1 359	

Villkor	Kommentar
Utgiftsområde 19, 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	
ap.24.2 Region Kalmar län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.3 Gotlands kommun	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.4 Region Skåne	
Uppföljning och utvärdering, högst 700 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.5 Västra Götalandsregionen	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.6 Region Uppsala	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.7 Region Östergötland	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.8 Region Blekinge	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.9 Region Halland	
Uppföljning och utvärdering, högst 400 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.10 Region Dalarna	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.11 Region Sörmland	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.12 Region Jönköpings län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.13 Region Örebro län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.14 Region Värmland	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.15 Region Gävleborg	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.16 Region Kronoberg	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.17 Region Västerbotten	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.18 Region Jämtland Härjedalen	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.19 Region Västmanland	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.20 Region Västernorrland	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.21 Region Norrbotten	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.
ap.24.22 Region Stockholm	
Uppföljning och utvärdering, högst 500 tkr	Villkoret uppfyllt enligt intygande.

Kommentarer till finansiella villkor

Finansiella villkor enligt Tillväxtverkets regleringsbrev 31 december 2023 där inte annat anges.

För anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ap 24 ap.2–22 har respektive beslutsfattare, som bestämmer över den aktuella anslagsposten, intygat till Tillväxtverket att villkoren är uppfyllda.

Tillväxtverkets uppdrag med administration och kontroll av stöd till korttidsarbete är finansierat inom ramen för det befintliga förvaltningsanslaget.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Summeringsdifferenser kan förekomma till följd av det.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Tillväxtverkets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring har Tillväxtverket 5 januari 2024 som brytdag för räkenskapsåret 2023. Efter brytdagen är fakturor över 100 000 kronor exklusive moms bokförda som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

För semesterdagar som är intjänade före 2009 avräknas anslaget först vid uttag av dessa semesterdagar enligt övergångsbestämmelsen till 12 § anslagsförordningen.

EU-mellanhavanden

Grundläggande redovisningsprincip är att redovisa en fordran/skuld motsvarande de kostnader Tillväxtverket haft i form av utbetalda bidrag, och som bedöms ersättas, minskat med de inbetalningar som EU-kommissionen har gjort till Tillväxtverket för programperioden.

En värdering och justering av det beräknade beloppet görs avseende de faktorer som påverkat tidigare inbetalt belopp från EU. De faktorer som påverkar betalningar från EU, i relation till de kostnader som myndigheten haft i form av utbetalda bidrag med mera, är kursvinster och kursförluster, medfinansieringseffekter och avskrivna fordringar. Dessutom görs en värdering av eventuell ej reglerad ansökan, samt innehållen fordran, till balansdagens kurs (EU-kommissionen innehåller tio procent av ansökt belopp, detta regleras vid avslut av EU:s räkenskapsår).

Tillväxtverkets redovisningsprincip beaktar inte medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets senaste reglerade utgiftsdeklaration, då beräkning av den faktiska medfinansieringseffekten sker på basis av utbetalt belopp från EU enligt utgiftsdeklaration. Bedömningen är att sådana medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets sista utgiftsdeklaration fram till årsboks slutstillfället inte medför några väsentliga beloppsmässiga effekter på värderingen.

Samtliga inbetalningar från EU redovisas under inkomsttitel 6314 och 6315 Bidrag från Europeiska Regionala Utvecklingsfonden med undertitlar för respektive programperiod.

Avvikelser från ekonomiadministrativa regelverk

Räntekontorutin och finansieringsanalys

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2023 får Tillväxtverket använda en förenklad räntekontorutin. Det innebär att bokföring mellan räntebärande och icke räntebärande medel sker vid månadsavslut i stället för löpande. Bakgrunden är att vissa sakanslag och externa medel används för att finansiera verksamhetskostnader.

Tillväxtverket undantas även från kravet enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag vad gäller att årsredovisningen ska innehålla en finansieringsanalys.

Nuvärdesberäkning av lån

Tillväxtverkets bedömning är att nuvärdesberäkning av utlåningen inte väsentligt påverkar att värdet blir mer rättvisande.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Maskiner, inventarier, installationer med mera är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd på minst tre år, och ett anskaffningsvärde som överstiger 25 000 kronor, är aktiverat. Löpande anskaffning av kringutrustning kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Egenutvecklade IT-system aktiveras som en immateriell tillgång när nyttjandeperioden bedöms till tre år eller mer och nedlagda kostnader för den aktiveringsbara delen uppgår till minst en miljon kronor.

Rättigheter och andra immateriella tillgångar aktiveras där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och anskaffningsvärdet uppgår till minst 100 000 kronor.

Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras när den ekonomiska livslängden uppgår till minst tre år och nedlagda kostnader uppgår till minst 250 000 kronor per projekt.

En anläggningstillgång kan behöva delas upp i komponenter utifrån de olika komponenternas nyttjandeperioder, anskaffningsvärde och komponenternas andel av tillgångarnas totala anskaffningsvärde. Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen redovisas som en

anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Tillväxtverket har beslutat att större anskaffningar av likartade tillgångar av mindre värde som uppgår till minst 100 000 kronor ska betraktas som anläggningstillgångar.

Avskrivningar görs enligt följande tabell:

Tillämpade avskrivningstider

5 år	Immateriella tillgångar Möbler
3 år	Nya persondatorer och ny plattform för myndigheten Servrar Kopieringsmaskiner

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Konstverk

Tillväxtverket tilldelades 2016 vård om 45 konstverk. Av dessa ska tre verk ses som kulturtillgångar och har därmed förts upp på balansräkningen enligt beslut från Statens konstråd. Dessa tillgångar skrivs inte av.

Utlåning

Värderingen av lånen bygger på erfarenhetsberäkningar och på detaljerade analyser och bedömningar av utvalda enskilda ärenden. Utestående lån värderas kontinuerligt och reservering görs för förluster.

Från 2017 värderas utlåning enligt nedanstående värderingsprinciper:

Utestående lån i form av så kallade säddlån, som innebär finansiering i tidigt stadium av nyligen etablerade företag, värderas enligt nedan:

- De första två åren efter utbetalning av lån värderas lånen i en grupp till 20 procent av utbetalt belopp. Lånet ska värderas till noll om det finns tecken under utbetalningsperioden, under de första åren, på att låntagaren inte kan återbetala ett lån.
- Efter de första två initiala åren ska upp-/nedskrivning ske på basis av individuell bedömning enligt nedan:

Procent av nominellt belopp	Individuell bedömning
0 procent	Låntagare bedöms ej återbetala lån
20 procent	Bedömning vid helt utebliven amortering
50 procent	Bedömning vid viss amortering
80 procent	Bedömning om låntagare följer amorteringsplanen

Då risken är kopplad till det sökta projektet, och inte till det enskilda bolaget som helhet, kan aldrig ett högre värde än 80 procent av lånefordran upptas enligt försiktighetsprincipen.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar som är förfallna mer än sex månader redovisas som osäkra. Beloppet i balansräkningen redovisas till det värde som kundfordringar beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs, vi har dock inte tagit hänsyn till belopp som understiger 100 000 kronor.

Beslutade återkrav av stöd för korttidsarbete har i balansräkningen värderats till det värde som fordringarna för återkrav beräknas inflyta. De ärenden som inte har ett formellt återkravsbeslut, exempelvis övervägande om beslut, har inte tagits upp som fordran.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under avsnittet kompetensförsörjning.

Ersättning till styrelsens ledamöter och ledande befattningshavare som regeringen utsett

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska en myndighet i sin årsredovisning redovisa de skattepliktiga ersättningar och förmåner som betalats ut under året till styrelseledamöter och ledande befattningshavare som utsetts av regeringen. För dessa personer ska myndigheten också uppge uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Ersättningen till styrelsens ledamöter samt övriga uppdrag under 2023 framgår av nedanstående tabell:

Ledamot	Ersättning (tkr)	Ledamot i styrelsen fr.o.m./t.o.m under 2023	Övriga uppdrag
Annika Stenberg, ordförande	44	Ledamot fr.o.m. 26 juni 2023	Inga övriga uppdrag.
Carl Melin	43	Ledamot under hela året	Styrelseledamot Tekniska museet och Haninge Holding AB.
Margareta Dahlström	43	Ledamot under hela året	Inga övriga uppdrag.
Per Grankvist	43	Ledamot under hela året	Styrelseledamot Bildningsaktiebolaget Vad Vi Vet, Hvad Vi Ved Aps och United Pattern AB.
Hellen Wohlin Lidgard	43	Ledamot under hela året	Styrelseordförande Yellow Elk AB, Baloo Learning AB, Yellow Elk Linköping AB, Ceres Edtech AB. Styrelseledamot Soltech Energy Sweden AB, Art & Bob AB, Quantum Leap Consulting AB, Nordstjernen Growth AB, Excitation Capital AB, Yellow Elk Mid AB.
Elisabeth Backteman, generaldirektör	1 480	Ledamot under hela året	Styrelseordförande Karlstads universitet Samhällsnytta AB.
Gunnar Holmgren	25	Ledamot fr.o.m. 26 juni 2023	Riksförbundsordförande flygvapnets frivilligorganisationer samt Medlingsinstitutet - medlare.
Kristina Alsér, ordförande	22	Ledamot t.o.m. 31 mars 2023	Styrelseordförande Mercatus Engineering AB, Arkitektbolaget AB
Sara Wallin	43	Ledamot t.o.m. 30 november 2023	Styrelseledamot Seafire AB, Seafire Holdco AB, Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän samt Västsvenska Handelskammaren Service AB. Styrelseledamot Göteborgs universitet.
Mikael Westberg	17	Ledamot t.o.m. 7 maj 2023	Ledamot Styrelsen för Kungafonden och Fondtorgsnämnden.

Ersättningen till generaldirektör Elisabeth Backteman 2023 var 1 480 396 kronor i lön, förmåner 0 kronor.

Styrelsens och utskottens möten och närståendeförhållande

Styrelsen hade 4 sammanträden under 2023.

Revisionsutskottet bestod av Margareta Dahlström, ordförande, Sara Wallin och Mikael Westerberg. Revisionsutskottet hade sammanlagt fem sammanträden under 2023.

Vad gäller närståendeförhållande är Tillväxtverkets styrelseledamot Sara Wallin vd för Chalmers Ventures.

Noter till resultaträkningen (tkr)

Not 1 Intäkter, kostnader och transfereringar upparbetade per organisation

Övergripande poster	Tillväxtverket	Regioner	Nämnden för hemslöjdsfrågor	Totalt 2023
Intäkter av anslag	699 361		3 467	702 828
Intäkter av avgifter, bidrag och finansiella intäkter	80 357		119	80 475
Summa intäkter	779 718		3 586	783 304
Verksamhetens kostnader	779 718		3 586	783 304
Lämnade bidrag	2 659 145	1 074 381	9 175	3 742 701

Not 2 Intäkter av anslag

	2023	2022
Förvaltningsanslaget, 24.1.4.1	507 371	930 712
Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden, 19.1.1.23	3 583	3 169
Regional tillväxt TVV, 19.1.1.24.1	98 677	69 447
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020, 19.1.3.2	1 139	44 096
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027 19.1.4.1	12 700	-
Näringslivsutveckling, 24.1.5.8	56 007	95 046
Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (ram), 24.2.3.10	-	8 446
Miljöövervakning mm del till Tillväxtverket, 20.1.2.2	-	1 859
Landsbygdstöd - Statsbidrag kommuner, 23.1.17.6	1 359	1 134
Konkurrenskraftig livsmedelssektor-Tillväxtverket, 23.1.15.5	13 253	14 274
Stöd till produktion av audiovisuella verk, 17.1.2.18	5 272	909
Nämnden för hemslöjdsfrågor, 17.4.3.1	2 640	2 631
Främjande av hemslöjd, 17.4.3.2	827	1 166
Summa intäkter av anslag	702 828	1 172 888

Avvikelse föreligger avseende anslag 24.1.4.1 där summa utgifter är 508 872 tkr och intäkter av anslag i resultaträkningen är 507 371 tkr. Skillnaden 1,5 mkr, beror på en bidragsbetalning till Ekonomistyrningsverket (1,5 mkr) samt minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009 (1 tkr). Beloppet har redovisats mot anslag, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen i enlighet med övergångsbestämmelser till 12 § anslagsförordningen (2011:223).

Not 3 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2023	2022
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
- Hyresintäkter	6 472	5 714
- Konsultarvoden	5 809	2 868
- Nypsavgifter	13 537	14 361
- Ersättning för myndighetsgemensamma projekt	1 061	1 395
- Övriga intäkter 4 § ¹	1 580	831
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	751	8
<i>Varav reavinst materiella anläggningstillgångar</i>	639	8
Summa	29 210	25 177

¹Ökningen sen föregående år beror främst på uppdraget att driva och utveckla myndighetens strategiska kompetensförsörjningsarbete kopplat till Rörlighet i staten.

Noter till resultaträkningen (fortsättning)

Not 4	Intäkter av bidrag	2023	2022
	Bidrag från statliga myndigheter	24 652	17 092
	Bidrag från EU:s institutioner och EU länder	4 534	11 332
	Bidrag från EU Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	-	10 989
	Bidrag från EU Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2021-2027	13 052	-
	Bidrag från övriga	614	-826
	Summa	42 852	38 586

Belopp från föregående år är omräknade då noten har fått en ny uppställning.

Not 5	Finansiella intäkter	2023	2022
	Ränta på räntekonto i Riksgälden	4 003	2 155
	Orealiserade kursvinster	1	412
	Ränta på Öresund-Kattegatt-Skagerrak valutakonto ¹	4 408	-
	Övriga finansiella intäkter	1	0
	Summa	8 413	2 568

¹Ränta valutakonto består av ränteintäkter för ÖKS 2014-2020 med 2 504 tkr och för ÖKS 2021-2027 med 1 904 tkr.

Not 6	Kostnader för personal	2023	2022
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och andra avgifter enligt lag och avtal) ¹	294 345	473 730
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	942	991
	Sociala avgifter ¹	158 348	229 290
	Övriga kostnader för personal ²	-2 115	7 579
	Summa	450 578	710 598

¹Personalkostnader har minskat sen föregående år med anledning av att uppdraget för korttidsstöd håller på att avslutas.

²Övriga kostnader för personal omfattar även aktivering av personalkostnader avseende upparbetning av immateriella anläggningstillgångar som minskar delposten med 12 425 tkr (föregående år 9 879 tkr).

Not 7	Övriga driftskostnader	2023	2022
	Resor, representation, information	8 774	8 636
	Köp av varor	1 836	2 383
	Köp av tjänster	238 986	441 034
	Övrigt	251	2
	Summa	249 847	452 055

Övriga driftskostnader, främst konsultkostnader, har minskat sen föregående år med anledning av att uppdraget för korttidsstöd håller på att avslutas.

Not 8	Finansiella kostnader	2023	2022
	Räntekostnad lån i Riksgälden	3 169	606
	Räntekostnad på räntekonto i Riksgälden	1 396	-
	Övriga finansiella kostnader	-31	170
	Summa	4 534	776

Noter till resultaträkningen (fortsättning)

Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2023	2022
	Intäkter EU-medel, ERUF 2014-2020 ³	1 582 456	1 263 560
	Intäkter EU-medel, ERUF 2021-2027 ³	106 642	157 340
	- varav fonden för rättvis omställning	25 943	-
	Förändring av fordran/skuld EU-medel, ERUF 2014-2020 ⁴	-302 068	88 942
	Fordran EU-medel, ERUF 2021-2027 ¹	31 064	-
	Övriga intäkter av uppbörd ²	463 156	5 439
	Summa	1 881 251	1 515 282

	2023	2022
¹ Intäkter ERUF 2014-2020 har påverkats av:		
Kursvinster och kursförluster	-2 810	9 944
Medfinansieringseffekter	114 157	95 984
- varav justering medfinansieringseffekt 2022	43 651	-
Avskrivna fordringar	-	-39
Summa	111 347	105 889

¹Förändring av fordran EU:s strukturfonder 2023 utgörs av återföring av periodiserad fordran ERUF 2014-2020 från 2022-12-31 med -244 898 tkr samt periodisering av skuld ERUF 2014-2020 per 2023-12-31 med -57 170 tkr

²Övriga intäkter av uppbörd har ökat. Det beror främst på en återbetalning på 298 607 tkr avseende finansieringsinstrument som härrör från EU:s programperiod 2007-2013.

³1 582 456 tkr (fg år 1 263 560 tkr) har inbetalats på inkomsttitel 6314 (ERUF 2014-2020) och 106 642 tkr (fg år 157 340 tkr) på inkomsttitel 6315 (ERUF 2021-2027), bidrag från europeiska regionala utvecklingsfonden.

Not 10	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2023	2022
	Från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	177 569	225 118
	Från Danmark för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	0	5 011
	Från Norge för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	0	1 970
	Från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2021-2027	9 329	0
	Från Danmark för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2021-2027	0	3 886
	Övrigt	529	389
	Summa	187 427	236 374

Noter till resultaträkningen (fortsättning)

Not 11 Lämnade bidrag	2023	2022
Lämnade bidrag (se specifikation nedan)	3 139 488	3 290 382
Eftergifter och avskrivningar av kapitallån, se även not 17	12 991	8 542
Förändring av värdereglering av kapitallån, se även not 17	-6 367	4 631
Återkravsfordringar	596 589	-110 724
Summa	3 742 701	3 192 831
Bidragsutbetalningar		
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 19.1.3.2	1 214 242	1 219 571
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027 19.1.4.1	282 568	983
Regional Tillväxt 19.1.1.24.1	289 126	255 822
Transportbidrag 19.1.2.2	517 665	509 840
Näringslivsutveckling 24.1.5.8	79 137	117 199
Socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden 19.1.1.23	71 000	71 000
Miljöövervakning 20.1.2.2	-	3 132
Landsbygdsstöd - Statsbidrag kommuner 23.1.17.6	68 640	68 640
Regionförbund/Samverkansorgan från anslag 19.1.1.24.2 - 19.1.1.24.22	1 074 381	1 054 678
Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	177 569	232 110
Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2021-2027	9 329	3 886
Stöd till korttidsarbete 24.1.22.1	-759 617	-294 686
Stöd till produktion av audiovisuella verk 17.1.2.18	48 389	-
Fonden för en rättvis omställning 19.1.1.26	18 982	-
Övrigt	48 077	48 208
Summa	3 139 488	3 290 382
Not 12 Årets kapitalförändring		
	2023	2022
Kapitalförändringen visar skillnaden mellan poster som anslagsavräknats men inte redovisats som intäkt/kostnad och poster som endast redovisats som intäkt/kostnad, men inte anslagsavräknats.		
Förändring av:		
- Eftergifter, avskrivningar, kapital	-12 991	-8 542
- Förändring av reserverat, lån	6 367	-4 631
- Förändring av periodisering EU:s strukturfonder	-271 004	88 942
- Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	-596 590	110 751
Summa	-874 217	186 521

Noter till balansräkningen (tkr)

Not 13 Balanserade utgifter för utveckling	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	411 697	367 378
Årets anskaffningar	42 013	44 319
Summa anskaffningsvärde	453 710	411 697
Ingående ackumulerade avskrivningar	-340 381	-316 870
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-25 487	-23 511
Summa ackumulerade avskrivningar	-365 868	-340 381
Utgående bokfört värde	87 842	71 316

Årets anskaffningar 2023 avser utveckling av stödärendesystemet Nyps 2020.

Not 14 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	12 285	12 285
Årets anskaffningar	0	0
Summa anskaffningsvärde	12 285	12 285
Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 795	-11 557
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-233	-238
Summa ackumulerade avskrivningar	-12 027	-11 795
Utgående bokfört värde	258	491

Not 15 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	10 055	10 047
Årets anskaffningar	0	8
Summa anskaffningsvärde	10 055	10 055
Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 201	-7 143
Årets avskrivningar	-908	-1 058
Summa ackumulerade avskrivningar	-9 109	-8 201
Utgående bokfört värde	947	1 854

Not 16 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde ¹	75 822	72 076
Årets anskaffningar	1 784	5 870
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-22 117	-1 684
Summa anskaffningsvärde	55 488	76 262
Ingående ackumulerade avskrivningar ¹	-60 252	-50 811
Årets avskrivningar	-7 984	-11 080
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	21 054	1 199
Summa ackumulerade avskrivningar	-47 182	-60 692
Utgående bokfört värde	8 307	15 570

Årets utrangeringar avser främst datorer.

¹IB anskaffningsvärde och IB ackumulerade avskrivningar är omräknade, avser korrigering av felsummering från år 2020 och 2021.

Noter till balansräkningen (fortsättning)

Not 17 Utlåning	2023-12-31	2022-12-31
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet		
Lånefordringar vid årets början	29 754	36 900
Nyutlåning	8 476	11 450
Amortering av lån	-5 911	-5 423
Avskrivning av lån	-12 991	-8 542
Årets värdereglering	6 367	-4 631
Summa	25 695	29 754
 Bedömda löptider för utlåning		
Återstående löptid om högst 1 år	140	1 621
Återstående löptid längre än 1 år men högst 5 år	25 555	28 133

Då utlåningen i noten avser den utlåning som beslutas av samverkansorgan/landsting och utbetalas från respektives tilldelade 1:1 anslag, så har ingen låneram kunnat kvantifieras till belopp per 2023-12-31.

Västra Götalandsregionen hade beviljad utlåning uppgående till 10 540 tkr som ännu inte utbetalats och som då beloppsmässigt motsvarar lånelöftet per 2023-12-31.

Noter till balansräkningen (fortsättning)

Not 17 Utlåning (forts.)

Anslagsfinansierad utlåning 2023	Lånefordringar IB	Nyutlåning	Amortering av lån	Avskrivning av lån	Lånefordringar UB
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet	98 055	8 476	-5 911	-12 991	87 630
Utvecklingskapital/royalty	5 436	0	0	0	5 436
Summa	103 491	8 476	-5 911	-12 991	93 066
		Reservering för låneförluster IB	Årets förändring	Reservering för låneförluster UB	Lånefordringar efter reserveringar UB
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet		-68 301	6 367	-61 935	25 695
Utvecklingskapital/royalty		-5 436	0	-5 436	0
Summa		-73 737	6 367	-67 371	25 695
Redovisning mot inkomsttitlar					
Inkomsttitlar		Utfall			
2811 331 Övriga inkomster		5 911			
Summa		5 911			

Från och med 2020 redovisas amorteringar mot inkomsttitel istället för att redovisas mot anslag.

Not 18 Kundfordringar	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar	807	9 983
Osäkra kundfordringar	-716	-1 521
Summa	91	8 461

Minskning av kundfordringar beror i huvudsak på tidig fakturering av NYPS förvaltningsavgifter 2023.

Noter till balansräkningen (fortsättning)

Not 19 Övriga kortfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
Fordringar hos anställda	395	222
Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	733 254	1 346 834
Förskott till Greater Copenhagen & Skåne Committee	5 098	5 672
Summa	738 746	1 352 727

Återkravsfordringar i transfereringsverksamheten avser stöd till korttidsarbete. Dessa återkravsfordringarna uppgår totalt till 825 476 tkr, varav osäkra återkrav, som avser pågående konkurser, uppgår till 95 248 tkr. Av återkravsfordringar är 458 449 tkr beslutade och ej skickade, varav 423 866 tkr är överklagade.

Not 20 Förutbetalda kostnader	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	10 721	10 096
Övriga förutbetalda kostnader	2 531	5 152
Summa	13 252	15 248

Not 21 Upplupna bidragsintäkter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna bidragsintäkter inomstatliga	8 767	2 782
Upplupna bidragsintäkter utomstatliga	450	1 133
Summa	9 217	3 914

Upplupna bidragsintäkter avser bidragsfinansierade program där rekvisirering för upparbetade kostnader sker under 2024.

Noter till balansräkningen (fortsättning)

Not 22 Övriga upplupna intäkter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna räntor utlåning	610	472
Fordran ERUF period 2014-2020 ¹	0	244 898
Fordran ERUF period 2021-2027 ²	31 064	-
Utlåning av personal	186	0
Summa	31 860	245 370
Specifikation av fordran ERUF 2021-2027	2023	2022
Förfinansiering	-263 982	
Utbetalade anslag	296 251	
Summa fordran EU före justeringsposter	32 269	-
Värdering erhållen förfinansiering	-1 204	
Summa justerad och värderad fordran ERUF 2021-2027	31 064	-

¹Utgående balans för ERUF 2014-2020 per 2023-12-31 är bokförd som skuld, se Not 33.

²Skuld/fordran ERUF 2021-2027 är beräknad enligt justerade principer från 2017 (se Tilläggsupplysningar, redovisningsprinciper). Den beräknade skulden, eller fordran, utgörs i grunden av netto mellan utbetalda stödmedel och erhållna bidrag från EU. Vid beräkning av skuld/fordran tas även hänsyn till bl a medfinansierings-effekter och valutakursdifferenser vid tidigare inbetalningar från EU.

Not 23 Avräkning med Statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-472	-693
Redovisat mot inkomstitel	-2 158 167	-1 431 736
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	2 158 029	1 431 957
Skulder avseende Uppbörd	-610	-472
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	28 215	38 524
Redovisat mot anslag	3 121 648	3 263 887
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke-räntebärande	-3 129 431	-3 274 195
Fordringar avseende anslag i icke-räntebärande flöde	20 432	28 215
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-195 618	-192 832
Redovisat mot anslag	520 719	942 695
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-507 743	-945 482
Återbetalning av anslagsmedel	167 572	1
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-15 070	-195 618
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	744	919
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1	-176
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	742	744
Övriga fordringar på statens centralkonto		
Ingående balans	57 688	94 701
Inbetalning i icke-räntebärande flöde	3 793 716	5 622 356
Utbetalningar i icke-räntebärande flöde	-4 816 553	-7 503 410
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	971 402	1 844 041
Övriga fordringar på statens centralkonto	6 253	57 688
SUMMA AVRÄKNING MED STATSVERKET	11 748	-109 443

Belopp från föregående år är omräknade då noten har fått en ny uppställning.

Not 24 Kassa och bank	2023-12-31	2022-12-31
Valutakonton för EU-programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak perioden 2014-2020	26 740	188 886
Valutakonton för EU-programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak perioden 2021-2027	72 024	32 293
Summa	98 764	221 179

Noter till balansräkningen (fortsättning)

Not 25 Myndighetskapital

Specifikation förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2022-12-31	112 131	1 352 202	186 521	1 650 854
Ingående balans 2023-01-01	112 131	1 352 202	186 521	1 650 854
Föregående års kapitalförändring	-8 542	195 062	-186 521	0
Årets förändring av lånefordringar mot statskapital	2 565	0	0	2 565
Årets kapitalförändring	0	0	-874 217	-874 217
Summa årets förändring	-5 976	195 062	-1 060 738	-871 652
Utgående balans 2023-12-31	106 154	1 547 265	-874 217	779 202

Not 26 Statskapital

	2023-12-31	2022-12-31
Statskapital utan avkastningskrav avseende lån	106 056	112 033
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens konstråd	98	98
Summa	106 154	112 131

Not 27 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning	-	-
Årets pensionsavsättning	515	-
Utgående avsättning	515	-

Not 28 Övriga avsättningar

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättningar för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	6 330	4 907
Årets förändring	891	1 423
Summa	7 221	6 330
Ca 750 tkr kommer nyttjas under påföljande år		
Uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	948	1 150
Årets förändring	-185	-202
Summa	763	948
SUMMA	7 984	7 278

Not 29 Lån i Riksgälden	2023-12-31	2022-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
Ingående balans	88 847	69 606
Under året nyupptagna lån	42 119	56 034
Årets amorteringar	-35 645	-36 792
Summa	95 322	88 847
Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	95 322	88 847
Beviljad låneram inklusive finansiell leasing	150 000	135 000

Avvikelsen mellan upptagna lån och det bokförda värdet av anläggningstillgångar är hänförliga till boksluts-transaktioner och ekonomiska händelser sent under året. Skillnaden justeras vid nästa lånetillfälle.

Not 30 Övriga kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	6 502	9 974
Övrigt	33	61
Summa	6 535	10 035

Noter till balansräkningen (fortsättning)

Not 31	Upplupna kostnader	2023-12-31	2022-12-31
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	28 616	32 119
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	1 780	2 316
	Upplupna kostnader Greater Copenhagen & Skåne Committee	3 575	8 231
	Övriga upplupna kostnader	3 286	3 962
	Summa	37 257	46 628
Not 32	Oförbrukade bidrag	2023-12-31	2022-12-31
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	4 762	8 647
	Bidrag från EU Öresund-Kattegatt-Skagerrak programperiod 2014-2020	10 002	171 197
	Bidrag från EU Öresund-Kattegatt-Skagerrak programperiod 2021-2027	57 873	31 472
	Bidrag som erhållits från övriga icke-statliga organisationer eller privatpersoner	12 445	14 913
	Summa	85 082	226 229
	varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
	inom tre månader	182	3 673
	mer än tre månader till ett år	1 316	2 401
	mer än ett år till tre år	3 263	2 573
	Summa	4 762	8 647
	Belopp från föregående år är omräknade då noten har fått en ny uppställning.		
Not 33	Övriga förutbetalda intäkter	2023-12-31	2022-12-31
	ESF rådet	1 806	1 748
	Skuld ERUF period 2014-2020 ¹	57 170	0
	Övriga förutbetalda intäkter	1 878	2 525
	Summa	60 854	4 273
	Specifikation av skuld ERUF 2014-2020	2 023	2022
	- varav inbetalt initialt förskott	-335 937	-335 937
	- varav inbetalt årliga förskott	-187 889	-187 889
	- varav netto lämnade bidrag och inbetalda medel som rekvirerats fr EU	250 829	617 904
	Summa skuld EU före justeringsposter	-272 997	94 078
	- Justering för kursvinster och kursförluster	5 842	8 651
	- Justering för medfinansieringseffekter	254 073	183 568
	- Justering för omvärdering av innehållna 10% till balansdagens kurs	-3 700	21 305
	- Justering för omvärdering av erhållna förskott till balansdagens kurs	-40 348	-62 665
	- Justering för ej återkrävbbara medel	-39	-39
	Summa justerad och värderad skuld ERUF 2014-2020	-57 170	244 898
	¹ Skuld/fordran ERUF 2014-2020 är beräknad enligt justerade principer fr o m 2017 (se Tilläggsupplysningar, redovisningsprinciper). Den beräknade skulden, eller fordran, utgörs i grunden av netto mellan utbetalda stödmedel och erhållna bidrag från EU. Vid beräkning av skuld/fordran tas även hänsyn till bl a medfinansierings effekter och valutakursdifferenser vid tidigare inbetalningar från EU.		
Not 34	Ansvarsförbindelser	2023-12-31	2022-12-31
	Övriga ansvarsförbindelser	-	-
	Summa	-	-

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Låneram Riksgälden					
Beviljad	150 000	135 000	120 000	105 000	100 000
Utnyttjad	95 322	88 847	69 606	98 616	79 142
Kontokrediter Riksgälden					
Beviljad	48 000	51 000	110 000	51 000	15 000
Maximalt utnyttjad	0	0	26 239	7 867	8 845
Räntekonto Riksgälden					
Ränteintäkter	4 003	2 155	0	0	5
Räntekostnader	1 396	0	0	0	5
Avgiftsintäkter som disponeras					
Övriga avgiftsintäkter	29 210	25 177	19 706	15 769	18 169
Avgiftsintäkter som ej disponeras					
Övriga avgiftsintäkter	1 881 251	1 521 287	1 381 258	1 222 219	1 283 979
Anslagskredit					
Beviljad under 24.1:4:1 Förvaltningskostnader Tillväxtverket	14 711	19 910	31 265	28 102	16 000
Beviljad under 24.1:5:8 Näringslivsutveckling	4 438	6 973	7 335	11 137	11 137
Beviljad under 19.1:2:2 Transportbidrag	15 205	15 235	12 025	13 645	12 025
Beviljad under 19.1:1:23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	3 750	3 735	3 750	3 750	7 500
Beviljad under 19.1:1:24 Regionala tillväxtåtgärder	85 107	76 049	84 465	78 325	153 062
Beviljad under 17.4:3 ap 1-2 Förvaltningskostnader Nämnden för hemslöjdsfrågor	79	79	78	78	77
Beviljad under 24.1:22.1 Stöd vid korttidsarbete	0	0	1 436 000	0	-
Beviljad under 19.1:3:2 ERUF 2014-2020	72 000	80 000	90 926	76 351	71 051
Beviljad under 19.1:4.1 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021-2027	32 500	32 500	7 500	-	-
Beviljad under 17.1:6:4 Regional kulturverksamhet	23	20	20	20	19
Beviljad under 19.1:1.26 Fond för en rättvis omställning	5 000	13 000	0	0	0
Totalt beviljade krediter	232 813	247 501	1 673 364	211 408	270 871
Beviljad under 19.1:4.1 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021-2027	0	0	0	-8 538	0
Utnyttjad under 19.1:2:2 Transportbidrag	-12 777	-1 976	0	0	0
Utnyttjad under 19.1:1:24 Regionala tillväxtåtgärder	-17 527	-10 457	-10 100	-11 426	-19 221
Totalt utnyttjade krediter	-30 304	-12 433	-10 100	-19 964	-19 221
Anslag (Ramanslag)					
Anslagssparande	2 224 012	7 522 939	17 060 611	60 254 923	510 825
Bemyndiganden					
Tilldelade	10 245 814	7 336 140	7 972 000	5 170 000	7 096 000
Summa gjorda åtaganden	5 871 529	4 538 010	4 382 413	4 620 621	-6 242 724
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	512	942	875	490	419
Medelantalet anställda (st)	589	1 048	933	541	453
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 463	1 277	1 345	1 479	1 308
Kapitalförändring					
Årets	-874 217	186 521	1 233 619	-130 861	492 213
Balanserad	1 547 265	1 352 202	109 096	217 051	-307 680

Intern styrning och kontroll 2023

Tillväxtverkets verksamhet omfattas av Internrevisionsförordningen (2006:1228) och Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. I det samlade regelverket för intern styrning och kontroll ingår även förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Tillväxtverkets ledning ansvarar för att det finns en process för intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Processen ska säkerställa att vi med rimlig säkerhet fullgör våra uppgifter, når våra mål och bedriver verksamheten effektivt enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU. Den ska även förebygga att vår verksamhet utsätts för korruption, otillbörlig påverkan och bedrägerier.

Process och struktur för en god kontrollmiljö, riskhantering, kontrollåtgärder och utvecklingsarbete till följd av revisioner är exempel på verktyg för att säkerställa att vår interna styrning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Vi följer Ekonomistyrningsverkets vägledning på området och deltar aktivt i Ekonomistyrningsverkets nätverk för intern styrning och kontroll.

Kontrollmiljö

Styrelsen och generaldirektören tydliggör styrning, ansvar och uppgifter för verksamheten i styrelsens respektive generaldirektörens arbetsordning. I Tillväxtverkets policy för intern styrning och kontroll beskriver vi ansvarsfördelningen ytterligare genom att tydliggöra tre ansvarslinjer för kontroll och uppföljning.

Verksamheten är första ansvarslinjen där den operativa ledningen ansvarar för att de kontroller som behövs för att hantera väsentliga risker i verksamheten finns och följs. Andra ansvarslinjens kontrollfunktioner inom risk, regelefterlevnad, dataskydd och informationssäkerhet granskar, kontrollerar och ger råd och stöd till första linjen. De samordnar också uppföljning samt rapporterar till generaldirektör och styrelse. Tillväxtverkets internrevision är den tredje ansvarslinjen som på uppdrag av styrelsen granskar första och andra linjens arbete. Arbetet regleras i Internrevisionens arbetsordning som beslutas av styrelsen. Tillväxtverkets chefer ansvarar för god intern styrning och kontroll inom sitt verksamhetsområde.

Rättschefen har ett särskilt ansvar att bevaka att vi bedriver vår verksamhet lagenligt, konsekvent, enhetligt och transparent.

Riskhantering

Tillväxtverkets ledningsgrupp bevakade och hanterade risker kontinuerligt och genomförde sin årliga workshop för att identifiera och värdera de mest

väsentliga riskerna. Ledningens riskbild kompletterades med underlag från verksamheten, omvärldsanalys och resultat från interna och externa granskningar. Den sammanlagda informationen låg till grund för den myndighetsövergripande riskanalysen enligt Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Under året hanterade vi flera riskområden med hög riskvärdering som till exempel informations- och IT-säkerhet, bedrägerier/oegentligheter, extern medelsanvändning av stödmedel och utbetalningar. Tillväxtverket bedömer att vidtagna åtgärder reducerade riskerna.

Risk för brister inom området informationssäkerhet

Faktorer som påverkade riskvärderingen under året var till exempel det försämrade yttre säkerhetsläget, användningen av molntjänster och den omfattande systemutvecklingen som skedde under arbetet med korttidsstödet. Under året genomförde Tillväxtverket ett stort antal åtgärder inom IT-säkerhet, förbättrade processen för incidenthantering och genomförde utbildningsinsatser på området. Den fortsatt höga riskbilden gör att vi bedömer att det är viktigt att vi genomför åtgärder utifrån analyser, riskbedömningar och regelkrav.

Risk för interna eller externa bedrägerier/oegentligheter

Faktorer som påverkade riskvärderingen under året var till exempel beviljande och utbetalning av stora stödbelopp, och risk för att drabbas av kriminalitet och yttre påverkan i form av bedrägeri eller infiltration. Under året genomförde Tillväxtverket flera åtgärder som minskade riskerna, bland annat förbättrad process vid anställning, kontroller inför och efter utbetalningar, utbildningsinsatser inom statlig värdegrund och systematiskt arbete mot oegentligheter.

Risk för att stödmottagare inte använder medel enligt beslut

Faktorer som påverkade riskvärderingen under året var exempelvis beviljande och utbetalning av stora stödbelopp, träffsäkerhet i metodik för granskning och risk för externa bedrägerier. Under året genomförde Tillväxtverket flera riskreducerande åtgärder, till exempel kontroller inför beslut och inför utbetalning, löpande hantering av avvikelser inom stödmedelsprocessen samt produktion av information och stödmaterial.

Risk för att utbetalningar sker till fel mottagare eller till fel belopp

Faktorer som påverkade riskvärderingen under året var till exempel att utbetalningsprocessen innebär flera delprocesser och moment som utförs av andra myndigheter eller organisationer, och risken för bedrägeri och påtryckning. Under året har Tillväxtverket stärkt kontroller vid hantering av fakturor och utbetalningar och arbetat systematiskt för att minska risker för bedrägeri.

Kontrollåtgärder och uppföljning

För att hantera väsentliga risker följde Tillväxtverket regelbundet upp att kontrollåtgärder utfördes enligt beslutad internkontrollplan. Vi genomförde

planerade åtgärder med något undantag och bedömde därmed att hanteringen var tillfredsställande.

Under året genomförde vi åtgärder för att reducera risker kopplat till bristande uppföljning och redovisning av ekonomiska åtaganden om framtida utbetalningar (bemyndigande) efter att Riksrevisionen identifierat brister 2022.

Regelefterlevnadsfunktionen presenterade granskningar inom områdena rutiner för upphandling och efterlevnad gällande handläggningstid och diarieföring vid utlämnande av allmänna handlingar. I de fall som granskningarna identifierade brister beslutade vi om förbättringsåtgärder och tidpunkt för uppföljning. Vi utförde också åtgärder inom området för regelefterlevnad enligt vår plan för fortsatt förvaltningsrättslig kunskapshöjning 2023.

Tillväxtverket genomförde en översyn av hantering av incidenter inom dataskyddsområdet som resulterade i bättre överblick och större beredskap. Vi tog även fram en obligatorisk utbildning om personuppgiftshantering och startade upp ett internt nätverk för att öka medvetenhet och kunskap om hur vi ska skydda personuppgifter.

Visselblåsarfunktionen tog emot sex anmälningar under året via myndighetens kanal för rapportering om missförhållanden i verksamheten. Av de inkomna anmälningarna bedömdes fyra ärenden falla inom visseblåsarlagen och utreddes som ett så kallat uppföljningsärende. Inget av ärendena resulterade i polisanmälning eller interna personalärenden. Resultat från utredningarna fungerar som input för verksamhetsutveckling och riskbedömning.

Förbättringsområden

Process för riskhantering

Tillväxtverket har i många delar av verksamheten ett tvärfunktionellt och processororienterat arbetssätt. För att hantera risker effektivt och ändamålsenligt behöver vi analysera risker i processer i högre utsträckning och därmed minska organisationskartans betydelse vid riskanalysarbetet.

Under året arbetade vi i större utsträckning med processövergripande riskanalyser, bland annat för genomförandet av EU-programmen 2021–2027 och bedömning av både interna och externa risker för korruption. Utveckling av processen är fortsatt prioriterat för Tillväxtverket då riskhantering är en väsentlig del av den interna styrningen och kontrollen.

Regelefterlevnad

Tillväxtverket har sedan tidigare identifierat att det finns behov av förvaltningsrättslig kunskapshöjning med bakgrund i den snabba verksamhetsomställningen för hantering av korttidsstödet. Under året genomförde vi flera utbildningar och inrättade nätverk för medarbetare och chefer för att höja kunskapen inom det förvaltningsrättsliga området. Vi ser att det är viktigt att även framöver satsa på att höja den förvaltningsrättsliga kompetensen och åstadkomma ett kontinuerligt lärande.

Ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling är ett viktigt delområde för att bibehålla ett starkt skydd mot korruption och för att motverka risken för jäv vid offentlig upphandling. Under 2023 prioriterade vi insatser för att stärka den interna styrningen och kontrollen i inköpsprocessen och vi ser ett fortsatt behov av att stärka rutiner, kompetens och kontrollåtgärder.

Korruptionsförebyggande arbete

Under 2023 intensifierade vi vårt arbete för att förebygga korruption, jäv, bedrägeri och andra oegentligheter. Vi påbörjade ett arbete med att kartlägga korruptionsrisker kopplade till Tillväxtverkets verksamhet för att få en samlad bild av riskerna. Arbetet utgick från Statskontorets stöd för myndigheters arbete med att analysera korruptionsrisker.

Inom ramen för arbetet med korruptionsförebyggande insatser bedömer vi att arbetet för ökat skydd mot korruption, och för att försvåra för kriminalitet, är fortsatt prioriterat.

Internrevision

Internrevisionen granskade under 2023 den interna styrningen och kontrollen inom områdena start och avslut av EU-program, skydd mot oegentligheter, informationssäkerhet och budgetprocessen. Varje granskning avslutade internrevisionen med en revisionsrapport som ställdes till styrelsen. Av revisionsrapporterna framgår även myndighetens beslutade åtgärder kopplat till internrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Utöver genomförda granskningar följde internrevisionen upp tidigare års granskningar, följde utvecklingen inom viktiga områden samt lämnade råd och stöd till ledningen och den övriga organisationen.

Styrelsens underskrifter

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 14 februari 2024

Annika Stenberg, ordförande

Carl Melin

Margareta Dahlström

Hellen Wohlin Lidgard

Per Grankvist

Gunnar Holmgren

Elisabeth Backteman

Tillväxtverket 2023

Diarienummer: Å 2023-3176
INFO 0725
ISBN: 978-91-89255-63-0

